

74403035

Witchcraft 683

BF

1520

A 69

1568

*liber rarissimus. Doctus sed
brevitate obscurus.*

568 WITCHCRAFT.—Argentinus (R. Anglus, Medicus). De Præstigiis et Incantationibus Dæmonum et Necromanticorum liber singularis, nunquam ante huc æditus, fcp. 8vo. (*printed throughout in large italics*), vellum, RARE (not mentioned by Lowndes, Brunet, nor Watt), 18s Basil. 1568

The author's name was *Silver*, and he dates from Exeter. A MS. note designates the work "liber rarissimus, doctus, sed brevitate obscurus." At pages 111-112 are accounts of Magellan's meeting in America with spirits called *Setebi*. Shakespeare, in "The Tempest," Act 1, Sc. 2, makes Caliban say, "His art is of such power, it would control my dam's god, *Setebos*."

74403635

Witchcraft 683

BF

1520

A 69

1568

*liber rarissimus. Doctus sed
brevitate obscurus.*

568 WITCHCRAFT.—Argentinus (R. Anglus, Medicus). De Præstigiis et Incantationibus Dæmonum et Necromanticorum liber singularis, nunquam ante huc æditus, fcp. 8vo. (*printed throughout in large italics*), vellum, RARE (not mentioned by Lowndes, Brunet, nor Watt), 18s Basil. 1568

The author's name was *Silver*, and he dates from Exeter. A MS. note designates the work "liber rarissimus, doctus, sed brevitate obscurus." At pages 111-112 are accounts of Magellan's meeting in America with spirits called *Setebi*. Shakespeare, in "The Tempest," Act 1, Sc. 2, makes Caliban say, "His art is of such power, it would control my dam's god, *Setebos*."

DE PRAESTI-
GIIS ET INCANTA-
TIONIBVS DAEMONVM

ET NECROMANTICORVM LIBER

*singularis nunquam antè
hac editus.*

*Auctore Ricardo Argentino Ana-
glo, Medico.*

R. Silver

Basilæ 1568.

~~74405635~~

BK

A.943

REGINALDO VOL-
sio hominipio & docto Argentinensi,
Richardus Argentinus S. D.

scripsi superiore anno Reginal
de optime inuectiua in Necro
manticos quæ propter veterem
amicitiam noltrâ nomini tuo
dicare volui, ea si tu grato animo suscepe
ris & doctioribus expolienda dederis, po
terint aliquam viam parare his, qui in tali
bus delirant qua aliquando resipiscant vt
ad frugem vertantur meliorem. Noui sa
tis indolem tuam quam impensè vero Dei
cultui promouendo per operam tuam fa
ueas, quare vt hæc causa per me detur
multis, qua veram Christi religionem am
plectantur, vanis omnibus præ illa du
ctis contemptui, tu per humanitatem tuâ
ingenitam, hanc animi erga te gratam si
gnificationem ita cum amicis tuis com
municabis, vt ignorantiam & iustitiâ me
am potius damnet, quàm vt voluntatem,
qua prodesse volui multis, meâ deesse in
telligant. Nā quamuis ita se res habeat, vt
imperitiores vt plurimū & auari hac labe
sele aspergere contentur maximè, non ita

4 EPISTOLA DEDICATORIA

raro tamen contingit, ut ij qui pii videri volunt de hoc mali Corui ovo malo etiā afflictim sese & animum suum contaminent, atque ideò hic primùm scopus laboris mei conscriptus est, ut ad hunc lapidem lydium qui syncerius iudicare poterint, conscientiam suam examinent, si fortè per Mentis cæcitatem in Necromanticam sentinam irruant. Animus enim erat non ita pridem aliquot errantes & immanè lapsos ad mentis sanitatem redimere, faxit optimus maximus Deus ut tu illuc etiam mecum vnà animum tuum intendas, quoniam piaculū est, si modo possis errantibus rectam viam nō monstrasse. Vale Exoniæ pridie Calendas Februarii Anno 1563.

Typo-

Typographus Lectori salutem. 5

Ne locus aliquis in hoc libello vacaret id enim incōueniēs esse iudicamus, huc veterū credulitatē notandam existimauimus, qui etiā ea credidēre quæ nobis incredibilia & monstro similia esse videntur. Homines Sagarū maleficio in bestias cōuerti. Sic superstitiosa et credula fide, Demarchū, narrat Plin. degustatis pueri immolati extis. in lūpū conuersum Et Circe poculis socij Vlyssis conuersi sunt in canem imundū et amicā luto suem, quæ si ipse cupidus bibisset excors sub domina meretrice fuisset. His et similibus figmētis et Apulæi in asinū versi fabulæ adscribatur Luciani Metāorphosis: qui in Thessaliā profectus, vt magicas artes disceret, in hospitium forte diuertit vbi mulier se vnguento illinens in coruū mutabatur. Vale.

A 3

De

6
DE PRAEDICATIONIBVS
Magicis & Diabolicis contra Necro-
manticos proëmium.

IDEO sancitum decreto
Sacrorum Eleusinorū, Ne-
minem in Eleusinarū ady-
ta debere intrare, nisi eum qui se in-
nocentem nouerit. Et hoc quoque de-
cretum est Eleusina sacra impunè nō
esse diuulganda. Numenius enim py-
thagoricus iram deorū subiit, quòd ea
enunciasset, atque inde factum est, ut
in Somnijs Deas Eleusinas viderit for-
ma et habitu Meretricio, ante apertū
lupanar prostantes: cumque ipse eius
rei ab eis causam quæreret, cum bile
& irata fronte responderunt, se ab
adyto veteris pudicitiae ab eo abstrac-
tas, seque omnibus passim prostitutas.
Atque ego hoc ipsum in vsu futurū in-
telligo, si quæ omnibus fere abdita
sunt

sunt in apertam lucem producā. Verū
cum sit sanctæ pietatis & sacræ reli-
gionis maiestas, in primis veneranda
& amplexanda vniuersis, huc animi
& mentis aciem dirigere volui vt
præ ipsis, demonum præstigias, & te-
nebrarum horrendas vanitates &
imposturas, ducam contemptui. In gla-
rea cocyti hodie hærent multi, & ita
illius limoso visco tenentur, vt inde se
facile expedire non poterint. Alij aua-
ritia cæci, alijque ignorātia ducti, alij
falso quodam persuasu acti præcipites.
At de lacu miseriæ manibus tollere ca-
dentes & primum & humanum est.
Quapropter de Magicis & diabolicis
prædictionibus scripturus, quæ nullā
physicam causam habent, hinc ordiri
visum est operæ precium vt indicem qui
sunt Hebræis qui vocantur דמיון
quarto Regum decimo septimo, hoc
A 4 est

8 DE PRAESTIGIIS
est diuinatores, qui quidem sunt impostores, & generali vocabulo tales, qui prohibita tentāt, & homines fraude demonis in perditionis Nassam fallaci esse pelliciūt. De ijs status negotij est, de ijs monere omnes vt caueant visum est operæ precium, quoniam nō diuinos sed caninos Angelos comites habent quibus sua scelera indocto popello suspicienda faciant horū prædicationibus animatus Pharaos, armabat se ad delendos Israëlitas, Sēnabrīs in vrbe Niniue oraculis Nesroch nihil non tentabat aduersus Deum Israelis. Cum igitur hoc æuo α' λα' σοφω quidā in hāc sententiā profundius immersi sacram Astrologiam Propheant, omnibus virtutibus apertū bellum indicant, & sanctæ religionis Iura contaminant, Deum optimum maximum probro afficiant, & verendo nomine

nomine אַדמאָן ad maleficia sua abutā-
 tur, quamuis sit hac tempestate mira-
 violentia, & Iudiciorū cachexia quæ-
 dam in hac re purgatione opus est. Nō
 ita pridem docti aliquot renati, Euā-
 gely causam suscipientes, Aristotelem
 penitus renouandum censebant, non
 propter hoc quòd eius Philosophia ma-
 la esset, sed ideò quia eius Philosophia
 occupabat oēs Ecclesias, & ita erat
 admixta Theologiæ, vt scriptura sa-
 cra penitus iacuerit. Ita & hic nos in
 votis petimus vt omnis præter Physi-
 cas rationes habita diuinitio, è medio
 tollatur, non quòd omnis coniectura
 futurorum mala sit, sed ideò quia diui-
 natio præter causas Physicas facta,
 ita Astrologiæ veræ est admixta vt
 per fraudes & malos spiritus futuro-
 rum prognosticatio Astrologiæ natu-
 ralem fucū faciat, & veram illius ra-

A s tionem

tionem omnis tollat & in vanas conuertat aures. Olim ex prædictionibus Astrologiae gentes pende bāt, adeo vt regni Israelitici cōstitutionē imaginatione humana & ex stellarū viribus vt cætera omnia pendere arbitrabantur, hodie nihil ferè agitur nisi modo præpostero, adeo vt ab improborū hominum, et diabolicæ fraudis nutu & retētu, tota negotij & rei moles pendeat, qui aut secreto cum dæmonibus paciscuntur, aut in cacodæmonis clanculariā adorationē iurent, aut per data & interposita fœdera sese obligēt. O seculum impium. O mores pessimos, O agmina viperarum, & generationem peruersam, habet omne seculum suas pestes, habet sua carcinomata, sed hæc lues vsque ad animam pertingit, & in mentem sancti & summi Dei tabernaculum, suam tabem, &

venenum plusquam aconitum profundi-
dit. Quæ ætas prædicat Simonē Ma-
gum, quæ Iulianum apostatā? quæ Za-
roen & Arsexat? et tamē illi impij
huic sæculo impares sunt, & suis præ-
stigijs vincuntur. Nero hac tempesta-
te pius est, vt hellenes Simonis affec-
ta ancilla potius, sanctæ vitæ & de-
coris atq; honesti speciē induisse vide-
ri poterit, & dum oēs inbiant lucro,
de deo omnes desperant vt viam suā
parent Orco. Et si harpalus olim dice-
batur vinū dedisse contra Deūm testi-
monium, quod in illius longa impuni-
tate, Deus negligere res huma-
nas videretur, non hodie vnus tantū
à capite ad calcem perditus harpali
exemplū imitatur, sed ferè tota mas-
sa magistratū hoc delirio corrup-
pitur, γοητεία vel Theurgia mundo-
rū spiritū incantationibus cōcinnata
Magia,

Magia, & nefariae curiositatis efformata ars mille perstrinxit oculos & animos dementauit mille et logica larua quae Paulo opponitur operi operato, pro cultu mētis accepta, de timore, de fide, de inuocatione, de gratiarum actione in demonum inuocationem in Lacedaemoniorū adorationē versa, malos genios adorat, & pro conditis thesauris nihil non mali tentat, & homini pessimorū mens fide vacua demonum cultui relicto vero Deo ita se obligat, vt quid uαρδιογω's Iudiciū in deprecabili in ultimo die respondeat, non habet. Superstitio in super quae est credulitas quaedam verbo Dei destituta, omnem rem per se facile transigit sed item tempestiuū est vt cætera suo ordine sub Deum uiuant.

De Pythone habitāte fanaticos, & dāte gerētibus responsa futurorū c. 1.

Hæc

Hæc persuasit ratio veteribus, de
 viuis verum non rogandū esse,
 à ligno putrido à carioso saxo, aut æ-
 ruginoso metallo, & hoc etiam doctis
 est receptum, oraculū Pythium fuisse
 Beelzebub Accoronæum, venerē Si-
 doniam fuisse Astarte, Arrhæū pria-
 pū fuisse Belphegor, et Philistæū. Ido-
 lon fuisse daghon, in quibus omnibus
 non erat lux matutina, hoc est rerum
 veritas eorum oracula nō illustrabat.
 At quo dæmentia tamen tum venie-
 bat populus, vt muscis careret litabat
 Cyræaico Achori, vt Culices minus in-
 festarēt sacra faciebat Herculi Cano-
 pio, vt Murū turba caseos aut si quid
 tale est non arroderet Numen inuoca-
 bat Appollinis Parnopæi, quoniam
 Bætiorem lingua Parnopion Mus est
 Adeo quòd sic verum sit, raro ad bo-
 nam indolem redire illum, qui semel

in

DE PRAESTIGIIS

in vitiorum inueterauit Metropoli,
iuxta prouerbiū, nunquam rectū tor-
tile lignum. At cum sit virtutis quam
hydra longè maior potētia, sperandū
est, quòd sedula monitione & solida
doctrina semel resipiscet populus, quo-
niam stultus, iēctus sapiet: καὶ οἱ δαί-
μονες hominū imitatores, cum se et
operam suā cognitam esse senserint,
non amplius priora designare dicun-
tur, fanatici gentiliū vani suis per
sanctos Apostolos olim facti, ad melio-
rem frugem reducti, defraude dæmo-
num tandem pœnituisse ceperunt, sic
Philetus Magus ab hermogene ad
Apostolum Iacobum defecit, hominū
gressus subito figebantur, & tamdiu
mobiles stabant quamdiu volebant
Magi, visus & auditus sua non facie-
bant officia, Marsi vt procurrāt ser-
pentes imperabāt, & ipsi abdyta sua
natura

natura aut potius incantando curabant multos, sed sunt opera operibus contraria, & Deus dæmoni contrarius Sathanam in fugam facile cōuertit. Apollo dictus est ab interrogando Pithius, & ex tripode dicta oracula vel cōmuni prouerbio vera fuisse prædicantur, dea quoque persuasionis & eloquentiæ, quam suadelam vocant, $\pi\theta\omega$ dicta est. Et Apollo tamē quia ut interrogantis operam eluderet ambigua dabat responsa et tortuosa, $\lambda\omicron\varsigma\iota\alpha\sigma$ appellabatur. Nunquid ergo vel ipsa insania, stultitia maior est ab eo, veritatis & voti euentū quærere, qui pater mendaciorum ab initio fefellit vniuersos? Si spiritus pithonicus infanticis vera semper prædicet, cur præsentē Paulo & Barnaba in puella actuum 28. cessit tempori, et factus mutus per Apostolos Dei, deinceps domi-

domino suo lucri & pecuniæ compendium facere desinebat? Mulier item quæ in Endor Saulo vocauit Samuelis umbram, non Samuelum cum sanctis animabus agentem pendebat, sed sub Samuelis personâ & Imagine, quæ oportune interrogati responderi poterant per præstigiatores dæmonē suppeditabat, quæ Pythonem vocauit Saul Samuelis 28. quæ commentitia Numina extra præscriptum verbum Dei, vt terreatur & ea fugiat populus, spiritus sanctus 1. Samuelis 12. vocat 𐤇𐤃 hoc est inordinationem, poterat locus ille qui est Ecclesiastici 46. scrupulū, inijcere lectori cum tradat, Samuelis hæc acta & vaticinia fuisse. Chrysostomus ait . Non animā defuncti esse quæ respōdet sed dæmonē qui hæc vt hominē decipiat confingit. Quare si quis Dei & Mentis sanam curam habuerit, is huius generis

deliria aspernabitur, & me monitore
contemptui conspuet. Et quoniam de
πυθ hoc est, de diuinatione diximus su-
perius, ita hîc monere lectorem volu-
mus nomen illud μέσσορ esse, & posse ca-
pi tam in bonam quàm in malam par-
tem. Est enim diuinatione ex signis &
circumstantijs in obscurioribus diudi-
candis singulare donum Dei, qua Salo-
mon veritatem iudicabat inter mulie-
res duas. 1. Reg. 3. res certè & Iudici-
bus & Reipublicæ Magistratibus in-
primis utilis. Sed de Pythonico spiritu
& de Gnostesic censere volumus, vt
y Demonum vaticinia & deceptiones
per fallacia & ambigua responsa signi-
ficent omnibus, quibus temerè assenti-
re & vanum & insanum est.

B

De

natus est, & veræ voluptatis paradisuſ ¶ dictus, per illusionem & analogiam vocis in idōvūp fraudulenter verſus, corporis & carnis, præconio & laudibus extulit ludibrium. hic spiritus verè Cerberus est, nec nisi humano sanguine satiatur. In Aaronis pectore lapides fulgorem emittentes ac radiantes certiore faciebant Sacerdotem de voluntate Dei, per vrim hoc est, lucēs & splendores, de consilio & voluntate Dei quid esset faciendum, per thymim de effectione et consummatione: at hic contrario modo res agitur: in tenebris & latebris agitur quæstio de voluntate Daemonis, iuxta illud, qui male agit odit lucem, fugitur aspectus cœli, & in abditis locis & luce vacuis, cum principe tenebrarum de via perditionis paciscitur: sic ex tenebris iudicantur opera mala, vt ex fimbria iu-

dicatur textura, & cynædorum instar
ex tali ventre viscus egeritur per sibi
lantem & murmurantem Dæmonem,
quo multorum salus impeditur & ani-
marum iactura certò conficitur & con-
summatur. De ijs antriloquis quid E-
thnici moris habebāt, sic accipito: Si-
mulachrū Mythræ tale fuit apud Per-
sas vt leonis effigiem præ se ferret, ti-
aramque gestaret: Quæ quidem effigi-
es vtrisque manibus cornua bubula cō-
primebat, ad cuius sacra in antrum Sa-
cerdotes (vt olim Hiberni in Patricij
antrum) conueniebant, & Apollinem
clara voce Mythram vocabant, ac bo-
uem antro cornibus educebant, et My-
thræ immolabant. Olim excubabant
Christi fideles inter sepuichra in Poly-
andrijs & cœmiterijs expectātes mor-
tem, & in spe resurrectionis futuræ
iudicium supremum: per hanc fraudem
inter

inter sepulchra dum è vêtre tanquam
ex vtriculo loquitur Dæmon, tollitur
omnis de Deo fiducia, et fidei canon pe-
rit, et in tabernaculū cordis prauus pe-
netrat spiritus, & quibus cum Deo pu-
gnet, ibi tentoria figit & arma. Ger-
mania si Iouiano Pontano homini do-
cto credimus, si historiae veritatis ma-
tri credere par est, nō ita pridem ven-
triloquos habuit & vtricularios. Ta-
ceo virginem Canciam sub Henrico
Octauo, quæ fatidica dicebatur multis,
& per vëtriloquum parasitastrum de-
disse in humum cadendo responsa ex
vêtre emussitata cum stridore. De hoc
genere fuisse illum, qui inter sepulchra
excubans transeuntes lædebat & in-
fanda designabat facinora, dæmonia-
cus videri poterit, quem Christus Iesus
curabat et sanitati restituebat. De hoc
& legio, quæ permissione in porcorum

gregem intrauit. Sed de operibus tenebrarum ad quid attinet plura dicere, cum vel Gygis annulus apud Platonem de illorum prauitate satis admoneat? Habebat enim ille palam, quam cum in volam conuertebat, ita in turba latuit, vt à nemine videri posset, at eandem vbi euertisset ad lucem, repente fuit conspicuus, & cum ista annuli opportunitate abuteretur, & quoties voluit posset esse ἀόρατος, multa & graua perpetrabat. De ijs si quis plenius scire cupierit, huic in manibus praesto sit liber rerum gestarum apud Hebraeos quem מִדְּוָיִם vocant. Et quoniam de ventriloquis sermo incidit, non alienum à proposito fuerit, si dixerimus מִדְּוָיִם qui Græcis dicitur κῶμος, à quo Comædia, temulentiae Deus, Moabitaram Idololum, huius item generis fortè fuisse, & è ventre murmurando
ven.

ventris & gulae atque Veneris suasif-
seopera, quæ tenebras optant, et lucem
fugiunt.

DE IIS QVI DAEMO-
nem consulunt in crystal-
lo, varias ostentantem
imagines & res
gestas.

CAPVT III.

EX Oseæ decimotertio per פִּנְיָה
colligūt aliqui, Pythones habuisse
suas imagines & simulachra Thera-
phim vocata, qualia et illi sæpius habēt
qui malū genium consulunt in crystallo.
Solebant antiquitus Prætorū & Ma-
gistratuum decreta atque edicta in al-
bo describi quod Græci λευκωμα voca-
bant: Et hīc impostoris decreta in di-
aphano & translucido lapide per lucē

panduntur oculis, vt animabus suæ of-
fundantur tenebræ. Optimum certè
præstigium quo lux vertatur in tene-
bras, & naturæ opere impij abutan-
tur ad perditionem. Sed quid commu-
ne est crystallo cum imaginibus, nisi
quòd data opera fallax Dæmon, in hoc
dæmentia genere ita vt in humanis e-
tiā vnguibus, id quod reuera nō est, esse
tamē psuadeat credulo nimis et deliro
Necromātico et Goetico? Iam si ad ius-
tā bilancem expendatur res ipsa, vt
quātū noceat Reipub. Christianæ hæc
pessimorū hominum colluies, euidenter
cūctis appareat, expēdat Christianus le-
ctor, hanc fraudem Dæmonem hodie
maximè moliri vt lucem sanctæ doctri-
næ iam mirabili dono Dei renascentis
extinguat, & tollat è medio. Nemo
enim doctus aut prudens hanc machi-
nam & detestandam imo mendacem
diuis

diuinandi viam attentat, sed quanto quisque imperitior atque indoctior est, tanto citius hoc Dæmonis laqueo capitur & tenetur. Nam vt lux veræ doctrinæ fugat Dæmones, ita tenebræ doctrinarum Dæmones alliciunt. Video placere Rabinis Hebræorum, patres antiquos Sanhedrim hoc est, concilium & iudicium magnum admisisse neminem, nisi Magiæ peritum & gnarum septuaginta linguarum. At isti impostores & diuinaculi, dum Magiam profitentur, veram & summam Naturæ notitiam contaminant, & sub sanctæ Magiæ nomine artem Diabolicā merito suo prohibitam, suis malefactis indocto commendant popello, & imperitia omnium linguarum, primas sedes in concilio venantur. Verum si Deuteronomij decimum tertium legatur caput, ibi disertis verbis significatū est,

B 5 quorum

quomodo et quatenus huiusmodi prophetis acquiescere debeamus, qui multos à vero & unico Deo auocant, ut Demonibus complures per mendacia lucrifaciant. Omnis de Deo cœlitus recepta doctrina quam Paulus ἀποδύη, Hebræi Cabalam vocant, quæ sub nomine Hierophiles & Sibyllæ quam Διὸς βελήη vocant, hoc est, Iouis & Dei voluntatem nobis commendauit antiquitas: hoc ariete fere in terram vsque concidit, & summi Dei sanctum nomē אלהים quod Exodi tertio iuxta Iohannis in Apocalypsi interpretationē, trium temporum differentias in se continet, præteriti nimirum, præsentis & futuri, ad fraudem faciendam recipitur. Sed sit hic Crystallos id quod suo nomine significat, glacies, ut ad diuinū calorem iam in hominum cordibus suas agentem flammam eliquescat, & euane-

scat protinus : Et de νευσάμομαι τεῖα,
ex crystallis fabrefactis atque expoli-
tis & obsessis à Diabolo, hæc pauca di-
xisse sufficiat.

DE STYCHIOMANTIA

id est, de carminibus &
fascinatione.

CAPVT III.

Quanta sit vis carminū vel aspis,
quam Hebræi אָפִיס vocant, hoc
est impersuasibilem, natura sua osten-
dit, nam is ne audiat vocem incantan-
tium, aurem suam obturare dicitur.
Virgilius item in Pharmaceutria eo-
rum non minimam vim prædicat. At
si quis hîc quærat qua dialecto maxi-
mè capiuntur Dæmones, sciendum est
Hebraica, id quod per dæmoniacos a-
pertum est, qui non sua, sed Dæmo-
num

num inhabitantium dialecto loquuntur, quæ eadem atque vna est Angelis & Dæmonibus: at in religione quaque barbaras voculas multum habere momenti non ita pauci fatentur, hinc incantationes talibus concinnare oportet quæ aut nullius dialecti propriæ sunt, aut maximè Hebraicæ, sed quæ verè videat Cornelius Agrippa, qui in quarto libro suo de Cæremoniis Magicis affirmat Adamū audiuisse *Y et V, Loth Agla, iach Iacob, nomē Anepheton, Aaronem & Mosen nominasse Zebaoth vertentem Aegypti flumina & paludes in sanguinem, & Esterobie Oriston, quando ranæ ascendeant in domos Aegyptiorū: Eliō, quòd grana dines: Adonai, quòd locustas, ἄλφα & ω μίγα nominavit Daniel destruēs Belet Draconē: Emanuel tres pueri in camino ignis. Omnia hæc quoad voces*
& ver-

¶ Verba nihil habent efficaciam, nisi etiam accedat pariter cum vocibus Dæmonis aspiratio et assensus. Sic enim habet Chrysostomus: Verba sacerdotis ore proferuntur, Dei autem virtute consecrantur et gratia, ¶ Magici susurri si quid habent efficaciam, id occultæ virtutis habent à certa fiducia in Diabolum. Nam sermonem Dei scimus esse duplicem, operatorium et indicativum: ¶ Vbicunque operatorius sermo fuerit, id scriptura non tacet; ut dixit Deus ab initio fiat lux, ¶ et mox subiungunt scripturæ, et facta est lux: Sic de aqua in vinum versa, ¶ et de Mosis virga conversata in colubrum. Ita incantamenta eatenus sunt operatoria quatenus illis virtutem attribuit illusoris præstigiū. De fascino sic censere debeamus, quod lippi ¶ rubentes oculi, radij sui emissionem eos quos vident, eodem morbo cogunt

cogūt laborare, ideo quia radius ab oculo emissus, vaporem spiritualem secum trahit, & vapor sanguinem, cuius contagione oculus spectantis inficitur. O. Etaius Augustus oculos tam lucidos habuit, vt cum acrius quemque intueretur, cogebat eum quasi ad solis fulgorem oculos submittere. At quando fascino verbum deductum videatur à *Baconaivw*, quod inuidere significat, adeò vt fascinum nō facile fiat sine inuidia, quā expulsa charitate supeditat liuor maligni spiritus, facile concedendum est, nihil posse Magum fascinare, nisi id inuidia curiositas concedat & annuat. Atq; ideo de carminibus hæc pauca sufficere poterint, si lectorem admoneamus furorem poeticum primum fuisse à Dæmonibus inspiratum. Nam ij qui in bicipiti Parnasso somniasse se prædicant, per hiatum diuinationis

nationis virtutē se suam traxisse ostendunt, nam Parnassi vox à parai hiatus, & nabas auguriū Hebraicè certò deduci doctis indubiè videtur. Et omnia oracula Apollinis et Dæmonum, nō oratione soluta, sed carminibus semper dabantur.

DE PACTIS ET CON-
ventionibus inter incan-
torem & Dæ-
monem.

CAPVT V.

QUando hoc certum est eousque Dæmones condicere operam suam confœderatis suis, quousque vel placeat stare promissis, vel Deum indulsum prouident, quis de icto fœdere dubitat inter coniuratos? At quando ita se res habet vt cum Deo fœdera non
percu-

percutiatur, nisi cum sacrificio, laudis
maximè, et contriti cordis, teste Psal-
mo quinquagesimo primo & quinquage-
simo cuius verbis, Si videbas furē et
currebas cū eo, impij ad furtū (vt aiūt)
explorandum et manifestandū abutun-
tur, neque hīc paciscitur quicquam ni-
si cum sacrificio & suffitu accommo-
do, & tam diu seruitus praestatur, tam
diu ministerio et postulatis statur, quā-
diucor hominis confederati Diabolo
captiuum fuerit & alligatum. Et hinc
est quod aiunt quidam rusticam quan-
dam simplicitatem, & credulitatem
in omni religione valere plurimum, a-
deo vt si quis minus intellecta cum cre-
dulitate et fiducia incantauerit, voti
compotem esse talem asserant, et rei-
psa id praestare non dubitent, quod ex
officio tali & ministerio fieri consuetū
est. Iam si hīc de parasceues et praeparationis
rationis

rationis ritu, de delira stultitia, et per-
 nimia expiatione, cuius modus erat in-
 tegrae lunationis et Cabalistis quadra-
 ginta dierum, multa et opportuna di-
 ceremus, circa satis nota luderemus o-
 peram. Omnia idola asserunt docti, nō
 alia de causa Hebræis vocari Baalim,
 quā quod illorum dominētur, qui ea
 stultē & impiē colunt & venerantur.
 Sic hīc quæritur spiritus familiaris, ut
 nimia familiaritas contemptum faci-
 at, et non tam spiritum homini assi-
 stentē hominē spiritui impostori a stri-
 ctū, & obligatum. Auunt ab harū du-
 arum vocum cognitione **DNJ** & **YHWH**
 quarum prior **πῖςὸς ὁ λόγος** & dicitur, se-
 cūda assensus et fides, totā scripturam
 pendere, ita hīc fidelem dæmoni si ser-
 monē feceris, & cū fide de pactis præ-
 bueris assensum, tota negotij summa
 satis superq; transigitur. At sine assen-

su actum agitur: hic etiam, si Dys placet lustralis aqua, quam quod illius aspersione leuiores tolli peccata stulti autumabant aquam benedictam vocabant, quae gratia Christi, & illius Spiritus expurgator omnium sordium, delet, ab usu aquae aspersione Num. 19. temere recepta, in hunc usum etiam vertitur, ut Superbia, quae ligno Cedrino in aspersorio figurabatur crescat, & humiliatio, & criminum confessio, quae designabantur per hyssopum, pereant et tollantur, & peccatum quod coccineo praedicabatur filo virtutis & boni locum obtineat: in omnibus istis, qui haec impie designare satagunt. Quare hanc impietatem fugere debeat populus Dei, & quamuis misera prematur paupertate, non est cum ira Dei querendus thesaurus in terra conditus, quoniam melius est populos per Deum graui & dura pauper.

per tate affici, quàm ex peccato ad tēpus percipere voluptatem. Non temerè est, quòd Proserpina aut Pluto quod aurū è visceribus terræ effodiat, Dis dicatur: at per peccatū, et Dei offensam dītescere non sursum, sed deorsum tēdere est, atq; de ijs hactenus.

DE IIS QVI SVPERSTI-
tiose eligunt & obseruant dies
quos Hebræi vocāt Meonim.

CAPVT VI.

מעון, inquiunt Hebræi, & tēpora, et
horas, dies, et momenta dierum, obser-
uat: hūc diem pro fausto, illum pro in-
fausto reputans: hoc delirium induxis-
se Magos aiunt, adeo vt iam Magi no-
men abusiue malè audiat. Nam vt
Hebræi per שם sentiunt Deum
simpliciter intelligi ob summam re-
uerentiam nominis יהוה, sic per
C 2 Magum

Magum superstitiosum Exorcistā, et
Necromanticū curiosum intelligūt. Ba-
laham aiunt quidē Pet horab fuisse vo-
catū & ad eum vndiq; dedisse Reges
suas literas, & in omnibus obscurissi-
mis rebus eū interrogasse, quòd somni-
orum interpret esset, et eundem aiūt ē
Chaldaea euocatum vt filijs Israel ma-
lediceret. Et hodie nihil non quæritur
ab his qui dies & horas supstitiose aiūt
se obseruasse, et inde horæ planetarū
& noctem et diem sorte sua diuidunt,
vnde Saturni dies, Iouis item, Martis,
Solis, Veneris, Lunæ & Mercurij no-
mē habet, quæ ab initio diei solius no-
mine appellanda venerat. Hæc super-
stitiosa obseruatione dierū Longobar-
dis Mercurius dictus est Vuoda pro
Goda hoc est Deo, & dominus huius di-
ctus est Here Mō qui lunæ exactius no-
uerat circuitus et periodos, et qui Mer-
curij

curij et scientiæ munere cæteros antebat Herman homo Mercurialis. Et tandem huc res declinauit apud populum & insanum vulgus, vt nihil prius aut antiquius habeatur pro ædiũ structura, pro regno, et imperio inchoãdo, pro gerendo bello, pro pactis, pro itineribus, pro matrimonio, quàm Meonẽ et obseruatorẽ consulere. Baal Zephõ idolum arte Magica obseruabat, & retinebat seruos ex Aegypto fugitiuos. Turcæ quoq; incãtationis quoddã genus habent, quo inuitos retrahunt. Nomẽ serui in schedula scriptũ suspẽditur in tabernaculo, vel domicilio serui: deinde diris verbis & deuotionibus illius caput impetũt: deinde fit vi Dæmoniaca, vt fugiens putet sibi in itinere vel leones vel dracones incurrere, vel mare vel flumina contra se exundare, vel omnia tenebris nigrescere, ijsq; ter-

C 3 riculis

riculis repulsus ad herū redit. Et haud
dissimilia aiunt se perficere posse ij, qui
de temporibus, de momētis, de diebus,
& horis rogati pro furto & seruo fu-
gitivo, quoties et vbicunque certo pre-
cio conducti operam suam pollicentur.
Atque hinc euenit quòd tales observa-
tores hodie vulgo sapientes vocentur,
cū vel Moricho stultiores sint: At ali-
bus genitura dominus, et cōstellatio-
nis fatū quod Hebraei Gad appellāt,
quo nomine Arabes stellam Iusticiæ ap-
pellabant quæritur, & ex horæ, &
momēti obseruatione, dominū fortu-
næ, et totius vitæ tenorē eliciunt, cuius
exitus in manu Domini est, qui suos
vel in medijs periculis non deserit qui
eum gemitibus suis inuocant: pro alli-
ciendo amore, pro honore comparando,
pro fauore principū, pro congressu, ita
se se omnia obseruare promittunt, per
descri-

descriptū digramma, et thema mathematicū, vt vocāt, ita quòd eis tanquā sacerdotibus et sapiētibus fides à vulgo habeatur. Quare ab ijs fortunam petere, & omnium rerū successum & exitū operæpretiū esse videtur. Sed quis hoc agit triplicem reuera ille experietur fortunā, vnā cecā quæ vbi libet se impingit, aliam insanā, quæ si cito concedat, cito aufert: tertiam surdam, quæ miserorū preces non exaudit. Nam tales vt emungant pecuniam sub mendacio prudentiam venum exponunt & insensatos fallunt sæpius quàm pollicita & promissa præstant.

DE IIS QVI PVNCTIS
& figuris, numeris & sorte diuina-
nant, cuius generis hominē
Hebræi vocāt Menaheſch.

CAPVT VII.

C 4

Video

V Ideo placere Gasparo Peucero homini doctissimo auctore et gubernatore totius diuinationis Geomantice per puncta, figuras & numeros esse diabolum, illius etiam animo cedit Arithmeticeam à primis artificibus, toti Numerorum doctrinæ tribui, & Cabalam de **מִן־כֹּהֵן** quā Ioannes Forsterus in Dictionario Hebraico interpretatur vecturam, prouidentiam Dei, gubernationem vniuersalem & omnipotentiam diuidi in **אֱלֹהִים** & **אֲנֹכִי**, quæ de Angelorum et Dæmonum naturis, de eorum nominibus & signaculis, & in **אֱלֹהִים**, quæ altiora ad Deum pertinentia tractat, profanatis & pollutis sanctissimis Dei nominibus. At quando Hebræis placet, & Paulo Fagio in Thargum **מִן־כֹּהֵן** augurem esse diuinantem de buccella de ore cadente, de baculo ex manu in terram deciduo,

duo, ex coruo clamante ad eum, ex filio retrorsum vocante aliquem, ex serpente à dextris, ex vulpe ex sinistris, dicentem, hodie ne auspiceris, hodie nihil unum est, hodie finis est sabbati et similia, videbitur Menahesch non multum à prædicto observatore discrepare. Verum de diuinatione per numeros, ut de septenario multi multa fabulantur, & Plato in octavo πολιτεῶν Arithmeticum vaticinium de periodo Imperiorum sic fabricat, per 435. diatessaron & diapente fiunt, quæ iuncta diapasen complent, & sesquitertia et superbiparties tertias additæ integrum absoluunt, atque id tripla cubica ratione excrescens in solidum, sunt Imperia, quorum, ut ille coniecit, periodus est 216 annorum. Sed hæc Physicam rationem non habent, ut sphaera Pythagoræ, Platonis & Apulei nullo nituntur

solido fundamēto. Et quāuis in nume-
ris multa lateāt mysteria, ea sola p̄bā-
da sunt quæ cū ratione et veritate ana-
logiam habēt. In literis etiam sunt ab-
dita quædam, ita vt propter morū imi-
tationē viris bonis per spiritum noua
imponantur nomina, vt per literam
additā nominibus Abrahami et Saræ
liquet, sed talia abusum non admittūt.
Sortibus etiam in legitima causa vis
diuina annuit, verū ad abominationē
et offensam hæc et huiusmodi trahere,
bonis & pijs negatum est. De bar-
baris vocibus et nominibus superius di-
ctum est, quarū dialecti (aiunt aliqui)
nomina ex ipsa rerum natura habent
deprompta, atq; ideo preces sacras effi-
caciores esse putant homines, si nomi-
nibus barbaris constēt. At si donemus
barbaricas esse linguas omnes præter
Græcam linguam et Latinam, tamen
Hebra-

Hebraica lingua, qua totum humane salutis negotium comprehenditur, ut omnium prima & antiquissima, sola pura est, & rebus nomina ex earum natura deprompta emphaticoteròs imposuit, hic Adamo à rubicunda terra nomen impostum est, & inde Latinis homo ab humo dicitur. Ideo Christus Ihesus veritatis dum struere voluit assertionem suis discipulis Amen dicere voluit, & hoc nomen אֲמֵן tantum pluraliter, nomini diuino attribuitur, & nunquam singulariter, eo quòd Domino Deo militent Angeli, Deum glorificando, & ministrando Ecclesiae Dei, deinde Sol, Luna luce, calore, & influentia: tertio filij Dei contra carnem, peccatum, mundum, Diabolum, Zebaoth, dicuntur propter quod mysterium putat Hieronymus eam

44 DE PRÆSTIGIIS
eam vocem in aliam linguam non esse
transferendam.

DE MAGO DAEMONI
aco qui per Dæmonis præstigias
aliquid operatur & effectū
producit quem Hebræi
vocant Mica-
seph.

CAPVT VIII.

EXodi caput octauū satis declarat,
quātas præstigias per Magos in-
cātationibus suis præstare poterit Dæ-
mon, & quān nihil possint Magi præ-
stare vbi præsens digitus & manife-
sta potentia Dei virtutem suam exere-
re conabitur. Nam ipsi Magi fatebā-
tur in pediculatorū productione, ex p̄cus-
su pulueris terræ, per virgam Aaron,
(vt paraphrastes Chaldaicus habet) eā
plagam

plagam fuisse à facie Domini, hoc est,
à virtute diuina, & non ab arte Ma-
gica, has præstigias puniturus certè
Dominus est. Nam cùm sit Græcis pla-
citum ἀδρασεῖας, hoc est, Iouis & neces-
sit atis filia, Iudicis inquam, & vindi-
cis constitutæ, quæ in summo loco con-
sistebat, providebatq; ne elaberetur
aliquis malefactor & pœnas declina-
ret, tres fuisse assecclas ποινῶν quæ leuia
puniret, δυνῶν quæ acerbiora, & ἐπὶ οὐρανῶν
quæ grauiora, cùm hoc genus fallaciæ
non minimum damnum adferat popu-
lo Dei, & ad idolomaniam moueat in-
sanum vulgus, vindictam & Dei iram
certo certius patietur, & spiritu oris
illius confundetur. Et quod ad vocem
Mecaseph attinet, eam ait Gasparus
Peucerus, & Magos et incantatores
denotare, cognatæ enim sunt (vt ait)
artes Magia et incantationes, et utræ-
que

que etiam alibi in sacris literis vocantur Melahesim, à verbo labas, id est, susurravit, quòd occulto murmure, & recitatione certorum verborum, velut per susurrum, vel cū obuersantibus sibi aliqua specie colloquebantur Dæmonibus, vel exequutionem flagitabant, consummationemque operum quæ intendebant, hæc illa liber quidam cui nomen est Elogia doctorum virorum scribit Cornelio Agrippæ ad multos annos Dæmonem sub forma nigricantis dedisse responsa & illius perpetuū fuisse comitem, & indiuiduum sodalē, cui tamen alios non vulgariter doctos viros dissentire video. Sed hæc Dæmonum opera certò fuisse gesta Dominicus Cylleus Græcus apertè declarat: pugnātibus Locris Aquila ab acie nūquam recessit, eosque tamdiu circumuolauit, quoad vincerent. In cornibus quoque

quoque duo iuvenes diuerso à cæteris armorum habitu eximia magnitudine, albis equis, & coccineis paludamentis pugnare visi sunt, nec ultra apparuerunt quàm pugnatum est: & Castorem & Pollucem Romanis copijs apparuisse etiam legimus: hæc & huius generis plura Dæmones Magorum opera vtcunque sufficere solent, huius etiam nefariæ artis ope adiuta venefica Licia detrahit è stamine, quæ in maleficijs efficaciam habere creduntur, septenis nodis alligata, sic vt ad singulos nodos, viduam aliquam nominet, quæ Licia fila remedio esse existimantur morbis inguinum. His contrarij sunt exorcistæ, qui miraculorum dono pollentes, inuocato Christi nomine Diabolos eyciunt: nam ἑξορκισμός est interposito iureiurādo et Dei authoritate præcipere et cōiurare. Cro-
merus

meres in Lithuanorū annalibus Tataros in bella prodeūtes affirmat Dæmonū ope mira aduersarijs suis in oculos et faciem obycere. Olaus item magnus Gothicā gentem super eisdem accusat. Sic solet author et princeps tenebrarum sese conuertere in Angelum lucis, et in Dæmonium meridianum, cū animabus intentet periculum, et non minus negotium facessat quā sagitta volās in die: Paulus in priore ad Theſsalonicenses, partitur hominis animum in tres partes, in summam ac Deo proximam quam vocat spiritum, in imam qua trahimur ad turpia quam appellat corpus, in animam mediam qua diligimus parentes: vt omnes has animi partes inficerēt Valentinus et Marcion, vocabula ex Magia notoria huc traxerunt: qualia sunt, Barbelon, Armagil, Lensibora, Sator arepote-
net

net opera rotas & similia, quibus adhibita fide solida, præter rationem Magi præstigijs Dæmonum vsi mira & obstupenda operantur. Talibus portentis infamabatur locus de quo Apocalypsis 16. arma Geden, hoc est, astutia excidij, ad quem fraude Dæmonum adducebantur Reges & Principes vt excidio perirent, huius augurijs imo hydræ potius nefarijs artibus grauius vulneratur pura & sancta religio quæ propriè & timorem Dei cum animi trepidatione & cum reuerentia coniunctum habet, & δίδουλα hoc est, propensa animi voluntas, & gratuita Dei cum hominibus reconciliatio pessundatur, & τὸ γράμμα hoc est, tabula & obligationis instrumentum (vt vocant) vltro datur Dæmonibus. Ad hunc modum πανουργία & ad malè agendum solertia quædam, longo vsu,

et tractandis rebus communibus quaesita, calliditas dicta Latinis impostoris, qui ab initio protoplastum decepit, etiam saeculum hoc nostrum dementat. Hieronymus in Esaie sexagesimum quintum caput, ait impudentes Persarum Magos discipulos in medys adytis Christianorum post tot elapsos annos inueni, qui Basilicas declinarent, & in sepulchris latitantes habitare gauderent, & hodie abditus locus quaeritur per deuia per triuia ubi conscriptis circulis sub nocte intempesta per sacrificulos cum libellis tenebrarum, huius malignae fraudis negotium peragatur, & *νυγία* quod non aliud est, quam Ecclesia Dei, vertitur in speluncam latronum, imo principalis potentia mentis & animi, cuius iustum obiectum Deus est, in perpetuam & horren-

rendam trahitur dubitationē de Deo,
dum ad hunc modum per suos cultores
ludit Dæmon, hinc Idolamanijs, inde
Epicureismo et operam impiam: sed de
Micaſeph hæc hæctenus.

DE IIS QVI CONTEM-
platione partium cœli diuinant
& cantu atque volatu auium de
futuris decernunt, cuius generis
hominem Hebręi vocant
Hober.

CAPVT IX.

Astrologi qui ex astrolabij cuius-
dam plani directione iudicant,
aut per astrolabia correctâ (dū stellas
& partes cœli contemplantur præter
rationem futura pollicentur) sunt, in
quos leges aniamduertere debeant.

quoniam malam φαρμακίαν, hoc est, fal-
 si persuasionē et impulsione credēti-
 bus et credulis inducūt, et dum neces-
 sario prædicāt euentura, Deo adimūt
 potestātē dirigendi suas creaturas. Nā
 diuinitio doctis est, alicuius rei affir-
 matio, quæ neque ex causis, neque ex
 verisimilibus signis est collecta. Et
 quoniam Mathematices vsitata νητι-
 σμός est, vocantur etiam Mathema-
 tici qui prohibitas diuinationes exer-
 cent: Auguria item quantumuis inter-
 dum licita, dum causas habeant natu-
 rales, vt dū de cantu gallorum discerni-
 mus tempora, cū naturalibus causis
 non nitantur legum cēsura subiacent.
 Et quamuis in lege Moysi omnes cau-
 sæ qualescunque fuerant, ad seculares
 Magistratus pertinebant, propterea
 quod non habebant Magistratus Ec-
 clesiasticos, quia tribus Leuitantum
 ora-

orabat, & sacrificabat, non exercebat iudicia, hodie ad Iudices spirituales pertinet de talibus suam ferre sententiā, et huiusmodi ab erroribus suis reuocare. Nam quæ per incantationē, & per proiectas fabas, aut numero pares aut impares fit electio, tam prohibetur de iure, quàm quæ necessitatis causa fit sortitio in hereditatis diuisione, legitimè admittitur & recipitur. At huc insania deuētum est, quòd hanc mouere Camerinam spirituales venantur, vel hoc Dauidico dicto moniti: Noli æmulari in malignantibus, quo tanquam pulcherrima parænesis damnat diuinus spiritus illud quod potissimum trahit in flagitia, nempe fœdum exemplum, quod aput ipsi præbemus alijs, aut inconsulto à peccātibus, recipimus vel quòd ipsi tātis delirijs suum calculū addant, vel quòd ignorātia

sua tanquam negotio perambulante in
 tenebris lubentes cæcutire velint.
 Nam dum scrutantur machinam il-
 lam cœlestem, in cuius ratione perue-
 stiganda, etiam cum sæpe excrucian-
 tur Philosophi, quæ arguit incompre-
 hensibilem auctoris intelligentiam,
 in errores sese sacrificuli præcipitant,
 & suis vanitatibus palpum obtrudunt
 vulgo. Sed impij cum spinæ sint, non
 proficient tamen in raamum, hoc est,
 ad destinatam animo malitiam ex-
 plendam nõ peruenient. Nam dum ta-
 bulam sphericam vnciatim decussam
 ad aßem cœli (vt aiunt) formant,
 non alicuius rei certam veritatem,
 sed meras suas coniecturas docendi
 tantum gratia inuentas, nonnuquam
 præter rationem iactitant, & Geome-
 trices demonstrationes scientificas &
 irrefragabiles quas vocant *παρρησιας*
αιδύνας

ciuas, tam non sapiunt et non intelligunt, quàm qui minimè. ij sunt qui eruditissimam de astris Philiosophiam, quam veteres Magiā vocabant erroribus et mēdacys suis contamināt. Tales tam sibi dementia sua placent, vt Vrania videatur illis astra, sicut Vlyssi nauigaturo ventosōnes (dicitur Aeolus) in vtre contrusos, in manum dedisse vt illis pro suo arbitrio vtantur. At iam de augurio plura dicturos operæ precium sequetur, si vel antiquissimos poetas homines certè Philosophos & rerum naturalium amantissimos qui se in bicipiti Pernasso somniasse dicere ausi sunt, hac sentina commaculatos dixerint. Nam Parnassi vox à voce Hebraica Nahas deducitur, quæ vox augurium significat, à voce Parai hiatus, & nahas, id est, hiatus diuinationis:

bober quoq; Hecraicè הכר non tantū
 augur est, et oscines aut præpetes indi-
 cans, sed coniurator qui incantationi-
 bus animalia coniurat, & reptilia ve-
 nenata, aut res alias vt adsint simul,
 Deuteronomij decimooctauo, Psalmo
 quinquagesimooctauo, hinc asspis dici-
 tur obturare aurem suam vt non audi-
 at vocem incantantium, de Ceuā i-
 magine stellæ Saturni, pro qua שבת
 in actibus legitur, oscitantia scribarū
 similitudine K & R deceptorum rim-
 phā scribant pro רפא, parum dicimus,
 sed multorum detestatam superstitionem
 alijs pensiculandam relinquimus,
 & de hober hæc sufficiant.

De ijs

DE IIS QVI SEPTEM
planetis quos Hebræi Mazo-
leth vocant, honorem
tribuunt.

CAPVT X.

Persuasum fuit multis ijsque præ-
stantissimis Rabinis omnem for-
tunam, atque adeò fatum ipsum
non aliunde quàm à planetis pendere,
vt nouiter nuptæ dabatur ānulus cum
hac inscriptione מזל טוב Mazaltob
bona fortuna, bonus planeta, causam
pro effectu ponentes. Alij item imperi-
tia linguæ Hebraicæ ducti hoc nominis
Mazoleth duodecim Zodiaci circuli
signis attribuebant, Assen Zodiaci
integrum sic vocantes, nam duodena-
riæ signiferi partes et Zodia, propter
cōfirmationes a sepius quā qui in zodiaco
notati sunt, illis animātibus (vt aiūt)

in prædicendo aliquid certi significat, quorū effigiem gerunt, et proprietatē reddunt illi animanti familiarem. At cum sint hæc vniuersalia agentia Physica, quorū actiones in priuatos & singulares, sunt fortuiti euētus: non sunt tales cum timore & reuerentia obseruāda, vt quas humana diligentia impedire poterit, iuxta eum qui dixit sapiēs dominabitur astris, et iuxta Agathonem Græcū qui dixit, artē fortunā adiuuare, & fortunā artē. Cuius rei prouidētia verisimile est Iaphet filium Noë natu maiorem primū apud Assyrios Astrologum Græcis vocatū fuisse Prometheum. De origine vocis Mazoleth sententiam ferre liceat ex 4. Reg. 23. cap. quæ vox errantes propriè significat, vnde erronū et planetarū nomina recepta sunt, vt Ioannes Isaac Leuita Germanus testatur. Rabbi

bi Abē Ezra in cōmentario suo in Decalogum, de planetis sic habet, dicunt experti sapientes quòd Saturnus & Mercurius sint stellæ nociuæ et maiores dixerunt, quòd concessam habeant facultatem in quartis noctibus incipiendo à die Solis, & Sabbatinis noctibus: non autem per singulos hebdomadæ dies, noctem continuando diei, quibus dominium habeant isti duo nociui, præterquam diem istum Sabbati, vt scias prorsus indignum esse, vt homo occupetur in eo rebus mundanis, sed potius in solo timore Domini permaneat: hæc ille. Et dum supra, mandata diligentius excutit, ait, hoc dictum non facies tibi sculptile, dictum fuisse proter adorantes Reginam cœli, hoc est, machinam cœli, cuius quadraginta octo figuræ sunt, quia putabant quòd à superiobus poterant dimitte-

re

re virtutē aliquam ad haec inferiora, à qua opinione characteras & imagines in horis electis compositas, suam efficaciam habere credunt, de sidere rempham quam alij etiam sidus & stellam Veneris interpretantur, dictum est superius, Iudaei non capiebant cibum diebus illis quibus ieiunabant, nisi prius viderant Hesperum exortum, naturali parti Astrologiae omnis doctorum turba suum iustum honorem tribuit. At iudicijs non habentibus Physicam rationem nemo sapiens non detrahit, quoniam à Iudaeis profectā insaniam plusquàm magnifaciunt, & deliria Iudaeorum tanquam oracula pro veris suscipiunt, qui audent asserere lunam quam splendoris expertem confitetur omnes cū ipso sole aequali lumine à Deo iam olim creatā, sed cū de sole apud Dominū contumeliose esset locuta,

locuta, ea poena affecta esse, ut nisi solis beneficio luceret nunquam. Ex astro-
rū et planetarū superstitiosa & curio-
sa observatione Idololatriā primū ir-
repisse credibile est, & pluribus eti-
am aliquantisper persuasum, quanuis
aliorum iudicijs magis sit verisimile
ex sanguine & maiorum nimio amo-
re atque admiratione fluxisse bona ex
parte idolomaniam, quoniam Esaie
trigesimooctauo legitur, Senacherim
πατριάρχον quēdam, id est, patriarchā
vel patronum adorasse. De mensis pla-
netarum hic aut minium aut nihil di-
cendum arbitramur: & de characteri-
bus tantundem, quos impia fanatico-
rum hominum sedulitas deformauit,
& quos propter ignorantiam elemen-
torum linguae Syriacae, veterum figu-
rarum in libro de occulta Philosophia,
tenui tantū vestigio, ex Ioannis Tor-
resij

sij Hispani, & Bellisary Petrucij Bibliothecis Magicis, furto subducta reliquit Cornelius Agrippa. Verum addamus quòd scriptura sacra honestissima appellatione fixas stellas (quæ velut in statione sua perpetuò manēt & eādem ad se inuicem, & hæc inferiora distantiam retineant, atque aliæ post alias ordine certo, sole perpetuo tanquā duce progrediente, supra horizonte producantur, & cum quinque planetis solis & lunæ efficaciam, & influēdi in hac inferiora vim, nunc augeant, nunc minuāt, & variè omnimodò intendant, sedent, acuant, aut obtundant corporum humores & qualitates ex quibus constamus) pro sibi diuinitus attributo, velut in acie, loco, militiæ celestis, in genere indito nomine, ornet, nō est huc tamen rapienda hæc virtutū et influentiæ auctoritas vt in superstitionem

nem vertatur. Orionē nouit Iob quem Hebræi Kesel vocāt, nouit et Amos, nouit Iob & Kima, hoc est Pleiades nouit Mazoleth, sed citra superstitionē. Quapropter hæc pauca nouisse sufficiat de Mazoleth.

DE NECROMANTIA

quid sit propriè apud Hebræos.

CAPVT XI.

NEcromantiam hinc dictam esse volunt, quòd animæ mortuorum non euocentur absque sanguine, vel appositione alicuius partis corporis sui relictæ, eò quòd animæ cognitæ medijs, per quæ quondam corporibus suis coniungebantur, per similes vapores, liquores, nidoresq̃ facile alliciuntur, atque hinc in euocationibus umbrarū, fumigant cum sanguine recenti, cum ossibus mortuorum & carne, &

Nεχομα

Νεκρομαίτες non à mortuis ipsis, sed à
 Dæmonibus illorum habitu vestitis re-
 sponsa accipiebant, quibus & confines
 erant οκιομαίτεσσι Vmbrarum euocato-
 res: huc referri debeat historia euocati
 Samuelis per Pythoniissam in Eidor:
 huc Magi adumbratio qui Iuliano A-
 postata suam operam condixisse dici-
 tur euocatis malis spiritibus qui ad si-
 gnum crucis disparuerunt. Et quòd
 Magi diuinorum nominum appel-
 latione, mira prodigia efficere vi-
 deantur, id fit Cacodæmonis præstigijs
 qui in ea superstitione homines retine-
 re cupit, id quòd manifestè apparet
 Actuum decimonono, vbi ipse Satan
 non mouetur infidelibus exorcistis,
 quibus respondet, Iesum cognosco, et
 Paulum scio, vos autem qui estis, vir-
 ginibus item & immaculatis apparèt
 Dæmones euocati, non quòd ipsos a-
 ment,

ment, sed potius vt euocantes eludant
 & decipiant. Theodorus Beza in a-
 cta Apostolorum opinatur verisimile
 esse, vocabulū Elymas syriacè id ipsum
 esse, quòd Lucas interpretatur ὁμαγος
 & ita vocatū esse à Cyprijs Syrijs vi-
 cinis Bariesum : per antonomasiam,
 vt cum dicimus τὸν ἀπόστολον, Paulum
 intelligimus. Ita vt Elymas sit Dei
 consiliarius, ab אל & יעץ id est con-
 siliarius. Nam informandis proprijs
 nominibus sæpe & cū ם mutatur. He-
 bræi etiam per Siruph, hoc est, litera-
 rum reuolutionem, hūc suam operam
 condicunt, qua. מרים maria significat,
 ים : mare excelsū, & per Decem
 numerationes (quæ sunt Hebraicè co-
 rona, sapientia, intelligentia, clemen-
 tia, fortitudo, ornatus, triumphus, cō-
 fessio laudis, fundamentū, et regnum)
 mira pollicentur, et ex decimo quarto

E capite

capite Exodi, septuaginta intelligentiarum nomina ad hoc propositum inuestigant, apponendo cuius dictioni aliquod receptum & vsitatū Dei Nomen. Huius infamis artis mysteria principaliter in Hebraica lingua latent, secundariè in lingua Syriaca, quòd ant eexilium pauci linguam Syriacam, omnes Hebræam tenebant, id quod etiam sic liquet, dū Rabsaces hebraico sermone multa contumeliarum & conuiciorum plaustra, ex muris vrbis Lachis, audiente populo, in Deum Hierosolymitanorum & Ezechiam Regem diceret, tres Ezechiae legati, principis orationis Rabsacem rogauerunt, vt Syriacè, non Hebraicè loqueretur, ne populus exaudiret. Neq; mirum est daemones & umbras sic euocatos facile comparere quando in aere circumuolitent, & versentur.

Quod

Quod eis dominium tribuit Paulus, cū
 Diabolū τὸν ἀρχόντα τῆς ἐξουσίας τοῦ αἵματος
 vocat, hoc est, principem potestatis a-
 eræ, cui assentit Areta Cæsaria &
 Capadociæ Episcopus in Apocalipsin,
 aer inquit, infernus dictus est: propte-
 rea quòd figuram nullam habeat, ob
 substantiæ raritatē, & ignis ædis quia
 quoscunq; obsorbuerit, εἰς αἰὲν ἀπα-
 ντασθήσεται, hoc est, in æternum interitū con-
 iiciat. Hoc nomen מְיָמָה quod à Sama-
 ritis Meniama, ab Hebræis aieth vo-
 catur, ideo olim non commodè aperi-
 ebatur Patriarchis, quoniam separa-
 bat Deum vnum & verum ab Idolis,
 cum etiam tunc Dæmones, Dij & do-
 mini à suis cultoribus vocarētur, quare
 vt Iesu nomen dæmonibus terribile est.
 Solebat enim lamina aurea inscribi,
 quæ vitta capitis, fronti sūmi pōtificis

E 2

alliga.

alligabatur, de quo sic dicunt Cabalisti, Deus pater misericordiarum אלהים sigillat per אמת essentiam, per veritatem, in cuius virtute ex corde inuocatus dominus omnibus promissis suis fidem indubiam praestat, et quae promissa sunt, facit esse veritates. De studiose inuentis vocabulis, partim dictum est superius, nam ut Hierusalem nomen non ex Graeca & Hebraica compositum ab ιερὸς, et salem, quasi sacra Ciuitas, sed studiose facta est literarum mutatio, ut quae prius vocabatur Ierusalem, dicta sit Hierusalem, sic & hic multa contingunt. Praeterea cum sit scriptura sacra data opera dicta Cabala, quia diuinitus recepta, non auctoritate hominum, Cabalae tamen altera tantum pars, quae dicitur Cabala de Mercaba (quae rursus diuiditur in duas species de quibus supra) huic proposito

proposito seruit. Apostolorū actus probare videntur ante Christum passum & non ita diū postea, mirum in modū Necromanticorum floruisse contagiū, quoniam per mortem Seruatoris diminutum est de principis huius Mundi potestate nōnihil. Etenim Magdalene Christū qui iam resurrexit salutauit Rabboni, id est, mi Domine. Rabbon enim Syriacè significat Dominū, nō quemlibet: sed qui αὐτοκράτωρ est, et merum habet imperium, at ante resurrectionē vocabatur: Rabbi, id est, Magister, cui per impositionem manuum Seniorum tantū potestas facta est cognoscendi causas multatitias, qualem Græci νύγιον vocant: Nam si gubernationis aut regiminis potestas cuiquā cōcredita fuerit is Syriacè dicitur Mara, græcè autem δεσπότης. Ad hunc modum habet vsus linguæ Syria-

cæ et linguae Christianæ antiquissimus
& aliorum animis cædit titulum hunc
Rabys fuisse attributum qui in Baby
lonicis Academijs magisterium conse
quebantur: Rabbi autem ijs qui in re
gione Israel, per impositionem manu
um, sapientes essent declarati, titulū
Rabboni peculiarē fuisse sapientibus
domus David. Quæ ad hanc artem spe
ctant sacra pentacula maiestatis diui
næ ex Apocalipsi describi volunt. Al
rumna item veteribus Gothis Maga
vel Saga erat, quæ ex sanguine huma
no vel extis inspectis captiuorū, quos
ipsa gladio occidisset, quam item Hel
lerumnam vocabant, hoc est, secretò
cum inferis & demonibus colloquen
tem, unde et herba Mandragora hel
lerumna dicta est. Et quæ ad hanc ar
tē spectant, dei nomina maxime sunt

יְהוָה quo potestas patris filij & spiri-
 tus sancti, cabalisticè declaratur,
 אֱלֹהִים quo vocabulo vsus est Dei filius
 antiquam carnem de virgine sumeret,
 & מַלְאָכִים quo filius Dei sustentator, &
 columna Ecclesiæ suæ declaratus est,
 de ceremonijs quæ sæpius, et ex natu-
 ra sua, maiorum rerum sunt repre-
 sentatio hic dicere sic visum est: probi-
 tas sine ritibus esse potest, at ritus si-
 ne probitate minimè. Quapropter ri-
 tus qui hùc trahuntur cum minimè se-
 cum prohibitatem decant impij planè
 sunt. Necromantica quæ sciscitaba-
 tur defunctos tempestate Mosis in-
 uentæ, de qua scripsit etiam homerus,
 ritus hic erat vt ex sephrehicarim, hoc
 est, libro articulorum demonstrari
 possit. Vir & Mulier pariter adi-
 bant cadauer alicuius nuper defuncti,

altero stāte ad pedes eius, altero ad caput, tenentibus thuribulum, recitantibusq; voces magicos, et incensantibus, interim muliere conspiciente animam defuncti, & viro percuntante: defunctus de ijs quæ proximè impendēt, eos certiores reddebat. Astruunt si Demones integris (quoniam animas retrahere & producere cum vult Diabolus nequit: Iustorum enim animæ in manu Dei sunt, impiorum relegantur in Infernum) et expressis mortuorum corporibus conspiciantur, vnde quidam dicunt, si tenues, obscuras et euanidas sibi circūfunderēt vmbrae, & non quærentur nominari. Cum igitur animæ semel disiunctæ à corporibus & collocatæ in definitas sedes, reuocatæ non redeant falsò persuasum est Ethnicis reuocatas redire animas & apparitiones animarum

nimarum post mortem, etiam nostra
papistica persuasæ ætate, anilia cōmen-
ta sunt, ad stabiliendum purgatoriū,
& ad Missas trigintarias pro defun-
ctis celebrandas, vt eo ludibrio impi-
us Clerus regnum papisticum perpetu-
um faceret, et miserum populum com-
paratis vanis indulgentijs emunge-
ret pecunia. Earum figurarū inquit
Peucerus, quas Natura & διὰ φύσιν
Naturæ Deus molitur et rebus affina-
git, nulla vis est νεῖς ἐν ἑαυτῇ, atq; igitur
multò minus manu fabricati chara-
cteres agent aliquid, & præterea im-
pium est & falsum, quod sacra verba
ea vi pollere cōminiscantur, vt suis no-
tata literis, solis literarū figuris præ-
stent ea quibus sit opus, aut chartis
illita, vel de collo suspensa, vel super-
liminio imposita, vel subtus limen in
terram defossa.

DE PRAESTIGIIS
DE EO QVOD DI-
citur Iynx cui respondet He-
braeorum vox Iedu-
ni caput
XII.

VIdeo rem istam controuerti inter
doctos an sit iⁿ modis cum quo per
pacta cum Diabolo conuenit & per
incantationes, idem cum Hebraeo-
rum Ieduni, cui respondet vox Iynx,
qua quascumque illecrebras & pa-
rasceuas ad incantandum idoneas &
accomodatas frequentius intelligunt,
sive ad amorem comparandum sive
contra. Ii qui huic Camerina nomina
dederunt, priuatos cultus habent à
praua phantasia inductos, quibus cum
probabilitate quadam sermonis sim-
pliciores facile falluntur fraudi se
totos

totos mancipant: hic habeatur adyta hoc est occulta, quæ non licet subire prophanis, & ab hac prauitate alienis. Orpheus Thracibus suis orgia Deorum tradidisse dicitur, vnde denotantur dictam volunt, omnem mali & Idolorum cultum in vicio positum cuius vsus in hunc vsum creberrimè recipitur, hic à luce ad tenebras, à Christi religione ad Idoli deioidaiovias, ab Euangelij claritate per libros tenebrarum, ad Dæmoniorum noctem descenditur. Et quoniam infirmitas humana Deum nudum in sua maiestate comprehendere non potest, cogitationes nostræ in hac mentis imbecillitate Deo pueriliter oculos, aures, brachia & pedes appinxerunt & attribuerunt, ex Prophetis dictis sumpta occasione, qua se nostræ

nostræ infirmitati accommodat spiritus sanctus et hic haud aliter, quæ cæcitati nostræ impostoris fraudis non satis innotescunt, non solum dæmonibus sua membra & Idola fingimus, sed alios opinamur: esse iudæmones alios cacodæmones, & malorum omnium auctori bonum utcumque attribuimus, ut magis fallat, qui semper fallere conatur. Verum ut Deus non est ex naturalibus potius rationibus deprehendendus quam ex verbo suo: ita Diabolus ex coniectura nostra per læsam conscientiam, de bonorum munere prædicandus non est, qui per verbi Dei testimonium semper ut lædat, ab initio humano generi tetendit insidias. Moses tanquam imperator cæli et terræ, nunc aquas in sanguinem, nunc pulverem terræ in Ciniphes, nunc cinerem fornacis in ulcera commutavit, ita Dæmon
imperator

imperator potestatis aereæ diiectas
causas facilius congregans, hic pro se-
renitate pluuias et tonitrua concitat,
alibi lucem in tenebras cōmutat, aliās
pro amore iniquæ Mammōæ vbi nihil
ante fuerat, Cræsi diuitias in thesau-
ris ostentat. Et cum sit Deus vitæ &
essetiae mirus amator: est ille interitus
& mortis mirus desiderator. Et vt
hominis interitum magis sitire videat-
ur, non ad omnem lucernam aut ar-
dentem facem custoditas & in tene-
bris absconditas diuitias, ex taurino sæ-
bo, aut ouino, bouillōue compositam:
sed ex humana adipe & pinguedine,
reberat et producit. Olim olim est An-
gerona dicta coli ore sigillato, quod
summopere cauebatur, ne nomina pri-
ma Ciuitatū scirentur, ne nomine pro-
prio euocaretur genius, & hic qui the-
sauris præsident non facile nominibus
omnibus

omnibus annuunt incantati, sed priuata sua nomina habent, quibus petita concedunt, ut loci putatiuus demon ignotior sit, & per rei difficultatem fallat magis. In hac arte fuere in primis non minus insignes quam periculosi, ex Chaldaea finibus ad Iudaismum, ex Iudaismo ad Alcaronismum, ex gētilismo ad Christianismum accedentes, qui ut veritatem magis cum tempore fastidirent, superstitionem omnem vnicè, colebant et maximè quos Turci etiam hodiè odioso vocabulo *Iogur* vocant, à quibus edocti Christiani *Ioglere* fortè tales etiam vocitasse videbuntur. Et sicut olim supersticiosus etiam voluminibus Numae ac aliorum suus honos habitus est, sic est steganographiae cuius libros scripsit Tritemius abbas etiam hodiè stupenda & imma-

nis auiditas, Hierophilax et Aeditius
in priori seculo, indusia sanctorum,
sandalia, calceos, sudariola mucco sor-
dientia imperito popello expostulanda
vix precibus & nūmo inuitatus prae-
buit at hic: angues & serpētes, clan-
culum enutriūtur, & mortuorum fu-
migantur ossa, latumiarum parantur
vnguenta, ex puerorum pinguedine,
& aconito, ex vespertilionis sāguine
& solano somnifero, cum commestione
fabarum, vt exquisita somnia obscu-
riora fiant, & pro desiderato propo-
sito de multuosa & phantastica, per
substratas ouinas pelles quibus incu-
bare oportet, quò corpora recipiendis
spiritibus fiant paratiora, & vmbreis
& manibus sua iusta moles persolua-
tur, video placere multis Cæremonias
quibus Christiani in Baptismis vtūtur
quoniam

quoniā exigitur subinde nomen Baptizandi dictantur solennia verba, imprimitur nota Crucis abiuratur hostis Christi Diabolus, à veterum militum ritu fluxisse. At quis hic dubitat à veteratore malorū emanasse omnia, & ex luciferi calathō fuisse deprompta, in quibus incantatur dæmō & excantatur Deus, & dum parantur cruces, qui crucem Christi habet inuisam, ut eludat magis non nisi rotunda forma qua perfectio designatur et vestibus albis designantibus vitæ puritatē, libris consecratis, crebra lotionē, selecto thymiamate, accersita innocentia, & affectato ieiunio, & alijs multis præparationibus et ritibus, per mensem integrum aut dies fortè quadraginta, cū altarib. et thysiasterijs etiam accōmodis, cum gladio sancto, & diademate diū inuitatus,
sub

sub desiderata persona & apta forma
 ut exorcistæ votis seruiat non com-
 paret. Et magis tamen confæderatis
 per præmissa vnguenta, & cætera ad
 sua maleficia parabilia, in detestando
 venereo congressu maris & fœminæ,
 pronutū fit incubus aut succubus, &
 velut alter Protheus quamlibet for-
 mam induit. Nam vbi deest fiducia
 Christi Iesu, ibi vltro parasiticam per-
 sonam subministrat suis etiam vltro,
 ut in Turcia & Barbaria dictis ho-
 diè regionibus est compertissimum.
 hinc est quod senior Senatus & con-
 sessus per Vlpianū, immò potius per Ca-
 nonistas & cæteros iurisperitos, vo-
 luerit appellare huius artis libros, iu-
 re bono, prohibitæ lectionis libros. At
 quod ad Ieduni Hebræorum attinet
 sic aiunt. ירעורים esse ariolos, qui posi-
 to osse animalis in os suum quid diui-

F nant

nant, quod postea à se ipso loquitur. Et
 iuvenes magorū vocabāt natiuas et suas
 adhibitas vnicuiq; rei illecebras Magi-
 cas, in quam Epagogas per rerū Sym-
 pathiā, quas vocant inductiones, qua
 facile comparantur per quatuor Ma-
 gia affeclas, Philosophiam, Medicinā,
 Astronomiā, & Opticen siue artem
 perspectiuam.

DE BELZEBVB DEO
 Accoronitarū, et curis Dæmo-
 niorum Princeps dicatur.

CAPVT XIII.

PRincipem rei alicuius dicimus, aut
 eum qui rei dedit exordia, à ve-
 tustate scilicet, aut eū qui ad rem per-
 ficiendam aliquā precipuè appetitur,
 quem Hebraei aut facti aut negotij ca-
 put vsitatè appellare solent: sic Ezech-
 as relicto Deo vero Israelis, ad Belze-
 bub

bab Accoroniticū pro sanitate recuperanda mittit, quoniam is communitate & diuturnitate temporis illusionē praua & spe falsa, præ cæteris omnibus omnium gentium dæmonibus, populum delirum illuserat, & demontauerat, in eo, si quis suprâ vulgarem opinionem, & communē vulgi sensum quid egisset facinus & miraculum putatiuum fecisse putabatur, sic in Belzebub principe Dæmoniorum dictus est Iesus eiecisse Dæmonia. Sic insensatum vulgus fama falsi citius duci solet quàm vero. Et quamuis hîc locum habeat illud commune dictum, eum qui populari innititur auræ, domum suam in luto extruere, tamen pro religione firmanda, aliquid est per famam maximè commendari vulgo, vt experta satis experientia ad multos vsque annos euidenter docuit, nam

quo fama ducit sequuntur omnes,
quo verò fides ducit sequuntur pauci.
Dum igitur Cyrenaicus Achor sic do-
maret Muscas, palmam ceteris faci-
le præripuit. facilis fuit olim apud Ro-
manos Apotheosis quæ fiebat ad huc
modum: pyra in tabernaculi forma,
auro, robore, signis & tabulis exor-
nata construebatur: aquila cum om-
nium Deorum aggestu in summo cul-
mine locata, in quam pyram Senatus,
Equester ordo, & triumphales viri,
cū carminibus et nymis, lectū orna-
tum purpura, et effigie eius, quem dei-
ficare volebant deportabant, ubi a-
quila euolante propter ignem & fu-
mum, omnes, corporis mole exusta, a-
nimam euolasse clamabant, atque in
posterum deificato corpore, in cæle-
stium numero Deorum consilia possi-
dere, & Deum indigitem habendum:

Sic

Sic proclive fuit, sub specie alicuius boni olim Dei nomen adipisci, sic flumina, fontes, & qualescunque illustriores fama heroes facile Deorum nomen comparabāt, si quid boni aut utilitatis reipublicæ et patriæ adferebāt, ut de Poetarum celebratis Dijs planè elucescit. ποσειδων vocabant gentes illum mendacem futurorum denuntiato-rem Pytheum, Phæbum etiam septuaginta interpretes existimarunt fuisse Gad, hoc est, stellam Iouis & fortunam. Idolum etiam Adonis Ezechielis octavo יצמאד dicitur. Pheor etiam Idolum Moabitum, hoc est Priapes, colebatur in ocio carnis, Iosue vicesimo secundo. Nec in minore veneratione fuit Ascroth Dea Zidoneorum, reneris multimammæ Simulachrum. quid de lilitu attinet dicere, hoc est de lamia & strige, de qua Esaia trice-

simo quarto. Hæc Idola pro varia gentis cecitate, & propter ignorantiam de Deo vero. Ceres item et Rheia à nescientibus vocis originē gentibus, quòd Sibboleth significet Hebræis aut culmum aut Calamum frumenti, aut fluxum, seu decursum aquarum, pro Dea non Romanis tantum sed cæteris habita est. Pluto etiam cæcus ille Deus, propterea quòd opes præcipuè auri et argenti in terræ visceribus recondantur, dis dici cæpit, & non infimæ Classis inter gentilium Deos fuit. Quare hic libet meminisse duplicis speciei, Ob & Pythonis, quarum vna erat, inter cuius fæmora ascende-
bat & sedebat mortuus, vel inter axillas eius loquebatur admodum submissa voce, perinde ac si ex inferioribus terræ prodiret, altera qua cranium mortui consulebatur, & ab eo respon-

responsum dicebatur. In summa quoniam בעל apud Hæbreos declarat eū, in cuius potestate sunt homines, vt est mancipium, in potestate domini. vxor in potestate Mariti: inde factum est, vt Belzebub pro Idolo acciperetur cui, Idolatræ omnes sese principaliter mancipabant, & pro tutelari Numine præceteris habebant.

DE VR CHALDAEO-
rum in quo Abraham deceptus est, Cap. XIII.

Ignis apud Persas maxime, & Chaldaeos, maxima fuit in reuerentia. Fuit item apud Romanos Vesta quā Græci ἱστία vocabant: Hæbræi autem Eschia, ignem scilicet DEI, in honore habuere præcipuo, qui semel extinctus sic reparabatur.

Vas æneum pellucidum, triū angulorum ad Solis iubar exponebatur,

detentum eousque donec radiorum re-
percussu vibratuq; & collectione, au-
cto calore, aridus fomes, ex aduerso
collocatus, ignem inde conciperet.
Serapis item Aegyptiorum ex cultu
primo Ignis suam originē traxisse vi-
debitur, quoniam Seraphim flamme-
um aliquid significat, à Seraph verbo,
præterquàm quòd Isidis nomen ab
Esch id est, lucido igne etiam factum
videri poterit. Persæ suum perpetuū
quem colebant ignem, Orimasda voca-
bant, pro Orimbased id est, igne sano
cto vel luce diuina composita voce.
Aiunt Serapis atque Osyridis cultum
à Iosepho & famulis in Aegyptum
translatis boues sacrificantibus, fuisse
indictum, quòd igne e cælo consu-
merentur sacrificia. Verùm utcunq;
seseres habuit, facile fuit Abrahamū
in vr Chaldæorum, falli & labi, quā-
doquidem

doquidem per vrim, hoc est, per lucas,
de quibus Exodi vicesimo octauo, volu-
it Deus reuelare consilium & volun-
tatem suam, quid esset faciendum. Sic
quando in pectore sacerdotis lapides
fulgorem emittebant & radiebant,
sacerdos de Dei voluntate certior fa-
ctus est: Sathan multas ob causas lumē
in superstitionem ideo rapi voluit, pro-
pter primi luminis odium. Quare pa-
trum sanctio, non tantum ad fugan-
dos Dæmones in sacris Christianorum
esse voluit lumen: sed etiam in memo-
riam primi & originalis luminis, adeo
vt non ineptè in nostris templis, accen-
sis claro die luminibus, cum pretioso e-
tiam rerum apparatu, cernere licet,
quia Christus pontificatum nostrum,
& verum sacerdotium secundū ordi-
nem Melchizedech, secum transtulit
in cælos, vbi templum quoque & san-

Et sanctorum extructa sunt cum supernaturalibus luminibus, ita ut materialibus & naturalibus luminibus, nos commonefieri oportet, quo animos tollamus in caelos, iuxta veterem ritum, quomodo Sacrifici docet, his verbis in sacris communiter usitatis. SVRSUM CORDA. Sic igne potissimum naturae nostrae elemento ad deceptionem humani generis abuti voluit tentator inferus, qui & ea de causa Salomonem forte instigauit ut in Gehennon, qui etiam locus Tophet vocabatur, templum poneret Idolo Moloch, propter cuius impia sacrificia in quibus infantes cremati sunt. translatum nomen gehennae per Seruatorem humani generis Christum, ad inferos, & infernalem ignem, qui dicitur ignis gehennae, Iob. 17. Nec minus aquae elemento abutitur, in qua Magnetis ope ferulaceum

¶ Cerum mouere puerulum in phiola,
obseruantibus videre datur putanti-
bus Dæmonem esse, qui digito per cir-
cumscriptum Alphabetum de dubijs
responſa præbeat. Sic cera nauicula
amplo in Cratere aquæ pleno rimis agi-
tat, adeo vt Hydromantiæ speciem
insimulent impostores. Cum ergò cre-
dentium ille omnium Pater Chaldaeus
esset Idolatra, ¶ Mitæ persici, id est
Solis, atq; Vestæ cultor in Vr, et tan-
dem ex paganismo ad veram viui Dei
latriã conuerteretur, non scripto Dei
verbo, sed mera Dei loquentis atque
vocantis voce. Is ethnicis veris Abra-
hæ filijs planè symbolum dedit et typū,
vt ad æternū lumen conuerterentur,
sunt qui vano ¶ superstitiosa, aut poti-
us detestabili Magico ritu (vti faber
scribit se nouisse) luminibus extinctis,
à sacris altaribus vultibus auersis, se-
tur

turpiter pulueribus volutantes, Psalmum immurmurant centesimum octauum, execrandi & deuouendi studio, homines alioquin pessimi & de medio tollendi. In summa sub ignis specie multas concinnat fraudes Dæmon. Erat in Sicilia ingens statua, quæ in loco notissimo ab extrema hominum memoria intacta permanserat, in qua literis vetustissimis insculptum erat, Calendis Maijs habebocaput areum. Quibus verbis eò vanitatis excefferant alij, vt in die Calendarum statuæ caput terebrarent, vbi nihil præter solum marmor inueniebant, & risui materim vulgo dederant. Vnus tandem antiquitatē statuæ, simul & artificem contemplatus, cogitans in re tam seria aliquid tamē latere, scripturam acutiori examinat ingenio, & die Calendarum redeunte, animo atq; oculis intentus ortum

um Solis operiēs, locū ubi caput statue,
 primis radijs umbram iaceret, diligē-
 ter annotatū consignauit, & illic po-
 stea clam ex cōmodo suffodiens, mag-
 nū auri pondus reperit. Præterea ri-
 tus Persicus sic habebat. Persæ ignem
 certis diebus festis cādidō impositū
 equo tanquā Numen circūducebant,
 cū pompa maxima: sequebatur Equū
 Rex Persicus, hunc Regē, Proceres
 & maxima populi multitudo comita-
 batur. Atque de vr hæc hæctenus, &
 tamen apud Orpheū quāmo dictus,
 Solest & genitor noctis & diei.

AN SIBYLLA DE QVA
 Virgilius Aeneidos sexto fāna-
 tica erat, vel de Gallorum Cybe-
 les genere, qui corybantes
 dicebantur.

CAPVT XV.

Ecce

Ecce quantas habet Dæmon astu-
 tias. Dū conatur subuertere consi-
 lium inscrutabile Dei per Sibyllinam
 doctrinā quæ apex est disciplinae Ae-
 gyptiacæ, à Babylonica turri, seu à Sy-
 ria principio Romam vsque delatam,
 et per Acrostichidem ostendere Regis
 adorandi nomen, & aduentum do-
 cere: ita vt per Kibel vnā & ean-
 dem ab initio patre religionem intelli-
 geremus, & de sanctissimis & vetus-
 tissimis doctrinæ custodibus ac pro-
 pagatoribus per Sibillæ nomen admo-
 neremur, vt Sibylla dicta Elissa ex
 El & iascha hoc est, Deus est, & del-
 phica Sibylla Hierophile nominata
 declaratur, per hanc tamen Dei volū-
 tatem fatidicas & Idolatras omnino
 Mulieres posteritatem tortuosus Ser-
 pens ille intelligere voluit. Et cū sit re-
 solutū nomen Sibyllæ, οἷος βῆλᾱ, hoc est
 consilium

consilium Dei & sacra receptio, non scriptis sed doctrina & prædicatione imò afflatu diuino nōnunq̃ tradita vt in sanctis Dei Prophetis, vt illius auctoritatē vtcunq; extenuaret calūniator Dei & hominis, tantopere homines dementauit vt duodecim tantū mulieribus fatidicis illius omnē molem & auctoritatem alligaret, quia mulieres ex natura sua potissimū sunt hygrocephale, & sæpius numine corripiantur quā viri. Præterea quæ DEO sunt impossibilia, & ea quæ DEI omnipotentia facere non potest, vtpote vt tria sint quatuor : vt Ignis sit Aqua: vt præterita non sint præterita: vt corpus humanum simul sit in multis locis: vt homo sit perfectus & integer: absque intellectu & ratione, aut ut triangulus sit figura quadrata, cum leges Naturæ ita constitutæ sint

sint, vt si violenter, contradictoria statim pugna oriatur fatidicis tamē et circūritis Dæmoneq; raptis & agitatīs, cū ampliore potestate concedunt. Et cum sint hic æquē impossibilia & ἰσοδυναμα, duo corpora simul in eodem loco esse, & vnum idemque corpus humanum per multa loca diffundi: Dæmonibus tamen ita fauent, vt quorum potentie talia non derogant. Et Magiam, artem sedulò Naturæ famulantem & ministram, quæ cuius cognitioni si quid fortē defuerit, per vapores, per numeros & qualitates opportunis illud ministrat temporibus, adeo vt Natura res naturales pariat, ars autem præparet in præstigias per fraudes conuertunt. Sic deliris & insensatis sacrificulis Dæmonis supparrasitæstri ope adiutis, cordis manifestationē tribuūt, et vt sacræ scripturæ, et
viris

viris à Deo electis, suam faciant iniuriam, quoniam Helizeus absens longissime cognouit quid Giezi cū Naaman egerit, quarto Regum quinto, hinc & talibus tantisque Rabulis de cogitatis etiam longè absentium dare responsa facultatē asscribunt. Vnde vrinae non visæ iudiciū manasse videbitur, et dolus quo longè absentiū actiones & colloquia graphicè describuntur: aues solo clamore vocis ad manus inuitantur. Sic Archimandrita & animarum in populo curator institutus, per huiuscemodi illecebras, fraudem facit vocationi suæ, & pro Deo dæmonio ministerium parat & satagit. Ij sunt vulpes Samsonis quæ caudis ad caudas cū face media colligatis, hac illac discurrūt, & stantes segetes incendūt, florētesq; vineas dissipant, ex quorū vnica hydra, mille erumpunt Echidnae.

G

Et

DE PIRAE STIGIIS

Et quod demonibus mortuorū euocatis (qualiter fecisse dicitur Rhitonissa in Eidor) docendum est, tales iure bono mortuorū umbras vocamus, quoniā sicut ūbra sequitur ex sua natura corp⁹, illoq; plerunq; apparet esse maior, cū prorsus nihil sit nisi priuatio luminis, & res omniū vanissima: sic et ymanes nō sunt aut mortuorū animæ: sed demones planē & mortuorū umbræ atq; illusiones. Actuarius græcus auctor de Vrini scripturus, habitationē virtutis naturalis diffusæ per totū corpus vrbi cōparat, cuius virtutis omnes actiōes, urbanū vocat exercitiū: concoctiones leges & ordines, quæ secundū rationē fiūt: incōcoctiones, mediocres legū trāsgressiōes, ex quibus immodicis inferatur seditio, ex magis auctis Ciuitas euertitur. Fiat et hic veræ vrbis nostræ et religionis Christianæ expensa ratio, fidei

(fidei inquam) in quam hi iaculatores
sua spicula dirigunt: num putandum
est, si huius sentinae vapores & nido-
res magis augeantur, iacturam fidei
Christianæ mox sequuturam? immò
certè: nam cum imaginatiōe corrupta
rem omnem transigant, cui tantum
inest erroris & vesania, ut quæcun-
que naturæ concessa non sunt, ut effi-
ciantur, ipsa sibi ea liberè prorsus fin-
gat, quid futurum arbitramur, si tan-
tæ insaniae liberiores remittantur ha-
benæ? Modus ergo ut tanto errori im-
ponatur, est necessū: nam ut mel mu-
scæ, cadauera lupi: sic prædā sequitur
horū fanaticorū turba, & ubi fides re-
cta imbecillior est aut certè nulla, ibi
altas agere radices nititur. Luna-
tici vocantur Matthæi decimo septi-
mo ij, qui certis Lunæ temporibus
commitiali morbo Lycanthropia,

Cymanthropia, et qui ea Melancholia morbo laborant quæ Græcis Medicis *ἄγριος* id est, fera & immanis dicitur, cuius symptomatibus agitatae huius generis mulieres, per aera sese volitare arbitrantur, & ad phantasi-
am conceptam è vestigio, vt Sulphur ignem: aut Naptha flammam rapiunt seruitorem Dæmonem, harum opera malè audit Oraculum, quod vocabulum est veluti Idolorum superstitione contaminatum. Quare cum verus homo morte corporis non intereat, sed distra-
batur anima à molestissimo carcere in beatam requiem: à tanta felicitate, ad expertam miseriam animas mortuorum vocari & reuerti non est credibile. Errori igitur recepto resisti oportet, nam error cui non resistitur approbatur. Hic enim error multā habet coniunctā *παρανομολογίαν* de qua
Paulus

Paulus ad Collossenses secundo: & probabilitatem sermonis qua ineptiores & imperitiores facilius fallat, ac decipiat. Vincula coniurationis habent triplicia, quorum primum sunt res naturales: secundum sunt mysteria religionis per Sacramenta & miracula: tertium sunt diuina nomina & sacra signacula, quibus medijs alliciunt & inuitant Dæmones familiares quos folletos vocant. In quibus omnibus superstitione plurimum potest, per translationē alicuius ritus Sacramentalis, ad id quod ligare, vel impedire intendimus, quales sunt ritus Baptismi & excommunicationis, sepulture item, & exequiarum. Nam igneus siue æthereus dæmon, ad contemplationē: aerius, ad negotia: aqueus, ad voluptates: excitat & erigit, & suus cuiq; est perfectus: A talibus folletis vt aiunt πρὸς γυναικα

futurorū petunt in hanc vtilitatē: vt
præbeat occasionē exercēdæ fidei &
inuocationis, cū magis fiduciam in dæ-
mones pariat. Dæmones item per se lo-
quentes valde sunt laconici, vt Pytho-
nes: tamen in corporibus humanis lo-
quentes ambigui sunt & nugaces, in-
ter quos orientales & occidentales op-
timi dicuntur, qui non nisi vi ad opera-
tionē mali cogūtur, & apparent in pul-
cherrima forma: septentrionales &
meridionales contra, qui tamen in die-
bus quibus Christus crucifixus ac resur-
rexit, nullo studio vaticinari poterunt
nec præsentē viro dei, vt Magi (qui di-
uinorū nominū appellatione mira pro-
digia efficere solebant, id quod fit Ca-
codæmonis prestigys qui in ea supersti-
tione homines retinere cupit) declara-
bant, quando Sathan ipse, Actorum
decimouono, nō mouebatur respondēs
infi-

infidelibus exorcistis: Iesum cognosco,
& Paulum scio; Vos autem qui estis?
Sic falsæ superstitiones quæ olim suos
habebāt Apollines, tripodes, delphos,
sedes, et mystas, Reges affectatores, ni
tentēs cōsuetudini, vincētes vetustate,
pugnātes numero & multitudine, sa
cerdotū ac regū authoritate fulcitæ,
adueniente Christo filebant: q̃a in Eu
angelio aliū lydius lapis est, ad quē ve
ritas doctrinæ ac sinceritas expēdi de
beat, nimirū Iesus, quem dæmones for
midant. Rē necromantica sub Mose
religio vera miris modis contamina
batur: ante Abrahamum per A
strologiæ abusum: Nam Abrahā Iuda
icæ gentis antiquissimus gente Chaldæ
us & Tharepatre Astronomo & Ido
latra natus erat teste Philone de nobi
litate, ex his qui in Mathematicis disci
plinis versantur, q̃ stellas, et hanc Cœli
mundiꝑ;

mundiq; vniuersitatem Deos putant,
 à quibus siue bonū siue malū, vnicuiq;
 dicunt evenire, vt qui nullam causam
 esse arbitrentur, extra ea quæ sensu
 possunt percipi, Hæc Astrologia om-
 niū superstitionū mater impiissima pro-
 hibetur, teste Augustino Steucho Deu-
 teronomij decimo octauo, prohibentur
 item Chiromantia, Geomantia, Augu-
 riū, Polycymantia capromantia, et Ma-
 gia quæ diabolos sciscitatur, tandem et
 Necromantia quæ sciscitatur defun-
 ctos. Qui de Sibylla etiā hanc senten-
 tiam subinfert: Balaham filijs Israel
 fuit Propheta eo modo quo & Mer-
 curius Trismegistus apud Aegyptios,
 & Sibyllæ apud alias nationes, qui ta-
 met si pleraq; vera cecinerint, Idola-
 træ tamen & dæmonum cultores fue-
 runt. Simon magus quoq; se Iouem di-
 cens & Selenem meretricem suā Mi-
 neruam

neruam, vtriusq; statuas proponebat
discipulis adorandas, quas & Romæ
veluti Deorū simulachra publica auto-
ritate statuit. Erasmus in Hieronymū
aduersus Ruffinum. Sibyllæ apud Ro-
manos magno in præcio fuerunt, nam
quoties portenta aliqua in aere appa-
ruerunt: toties Romanorum Senatus
Liuiio teste, decem viros ad libros Si-
byllæ ire iussit, & Alexander Alesius
adfert hanc causam cur mulieres ma-
gis deditæ sint Idolomanie & supersti-
tionē magis defendant: quod prima im-
pietas infidelitatis & idolatriæ à mu-
liere est profecta. In summa ideo voca-
bant primā Sibyllā Sambethem quod
nihil aliud sonat quā Sem & Iaphet,
quod Nohe cōtinua seriē à mundi ini-
tio doctrinā de Messia, de Deo et gra-
tuita receptione generis humani, duo-
bus præcipuē filijs Sem et Iaphet cōmē-

dauit, quos sacrorū custodes & antisti-
tes in sua posteritate constituerat iam
Cibeles, Ceres et postea Rhea dicta est
quoniā sibboleth culmus est & frumē-
ti calamus, huius sacerdotes Coryban-
tes fuerāt, Sibyllas fæminas esse Græ-
corū inuenit vanitas, quorū dementie
respondent illi qui Nazilogræphon Si-
byllæ Erithrææ asserunt esse scriptu-
ram Imperialem. De superstitiosis Si-
byllæ voluminibus vide Erasmum.

EPILOGVS SIVE

ἀνακεφαλαιωσις totius Magiæ.

CAPVT XVI.

Bardos inuentione Carminum &
Musicæ apud Celtas inclitos fecif-
se, & druydas Gallis à drou, fideles di-
ctos, quibus tāquam Sacerdotibus &
sapien-

Sapientibus in subterraneo gymnasio
Magiam edoctis in Hispaniæ salamã-
tica fides à vulgo adhibebatur, sagos
fuisse primos Pontifices Thuscos & sa-
cros expiatores, hellerumnas siue alrũ
nas, ex sanguine humano, vel extis
inspectis captiuorum, quos ipsæ gladijs
occidissent, secreto cū dæmonibus &
inferis colloquutas fuisse et Armenis
Nahã Sagã etiã fuisse video placere
doctis. Præterea Solomonẽ quendam
modũ exorcizandi inuenisse, quo Dæ-
mones adiurati ex obsessis corporibus
pellebantur, & eundem Magiæ natu-
ralis per spiritum Dei multa nouisse,
neq; inscitè ea fuisse vsum 3. Regum
tertio, iudicantem duas illas mulieres,
qua & deprehendebat, verã vini pue-
ri matrem, vbi oppresso altero infan-
te, vtraq; suum esse contenderet eum,
qui vinebat. Idolatras quoque astrolo-
gos

gos statuiffe Idola in terris, virtutibus quibusdā cœlestibus, quibus dū honorē habebant in terris, putabant se rem facere gratā ijs quos dicebant in cœlis, et ex Geoticorū anagyri profluxisse libros multos tenebrarum, Magos etiā fuisse viros naturæ & sacrarum Historiarum & Prophetiarum peritissimos, quos stella non casu illucens: neque ex materia physica ordine naturæ inflammata exardens: sed accensa diuinitus ad natiuitatem filij Dei duxit, & ex pentagone Antiochi triplici cōstāte triāgulo cuius margine extremi Janitatē exprimerēt, et vñēap Aesculapy filiam, magno in nomine fluxisse pentacula (vt corruptē vocant) in taratorum extremo agmine vexillum insignē olim etiā fuisse pictura X Græci Elementi in cuius cuspide imago erat tetra et nigraq; capitis humani barbati,

barbati, quod cum signifer vehemen-
tius quateret fumū atque nebulā den-
sissimā & foetidissimam exhalaret,
Saulem etiam reiectum à Domino &
planè impium in corde præsidio vene-
ficæ Samuelem Prophetam exuscitaf-
se à mortuis, hoc est, personam quādā
voce et facie referrentem Samuelem,
(cū tamen voluntas Dei non sit discē-
da à mortuis. Deutero. 18.) Iulianum
imperialia sceptrā desiderantem, per
vniuersā helladā discurrisse, vates quę
fuisse, qui responsa quærerēt, et con-
sulerent. an ad summū Imperium per-
ueniret, & inuenisse tandem virum,
qui illi desiderata se dicere fatebatur:
qui eum perducens ad quendam locum
Idolorum, & introducens in adytum,
seductores Dæmones euocauit. Quibus
solenniter apparentibus terrore com-
pulsus Iulianum, in fronte sua crucis
formasse

formasse signaculū. Tunc Dæmones
trophæi dominici figuram respiciētes,
& suæ recordatos deniūtionis, repen-
tè disparuisse, et Iulianum à Mago in-
culpatum, & terrorem significasse, et
de crucis dixisse se obstupuisse virtute,
eo quòd videntes hoc signum Dæmo-
nes euannissent. Hæc omnia planè lo-
quuntur Historia. Carris præterea
idem Iulianus mulierem mortuam à
capillis appensam habuit, extensas
habentē manus, cuius vterum aperue-
rat, vt Persarum victoriam in ieco-
re eius respiceret. In Antiochia pluri-
mas arcas in palatio humanis capiti-
bus plenas, & innumera in puteis de-
mersa corpora mortuorum. Hic vide-
re licet peccati & mortis auctorem,
semper mortem & sanguinem, & per
spectra multis fraudem nectere. Ve-
rum quæri potest cur minus hodie ap-
pareant

pareant spectra & setebi ut vocant,
 hac scilicet de causa, quia fides solida
 viuaciores iam egit radices, & prædi-
 catione verbi Dei in Christo & per
 Christum. Hic disparuerunt: quod ali-
 bi, ubi Idolatria turpis viget, & de
 vero verbo contemptus & ludibrium,
 non ita contingit, ad cuius rei affir-
 mationem ex Itinerario ambitus Or-
 bis Marci Antonij pagasotta. Hinc
 historiam hunc ascribere libuit: Dum
 Magellanus orbem esset circumnauis-
 gaturus, agens in America ad quin-
 quagesimum ferè gradum, sex propè
 Menses familiariter, barbarus Gygas
 ab ipso captus setelorum, hoc est, spe-
 ctrorum, & Dæmonum horrendam
 effigiem, cum verbis non posset, signis
 & pictura aperuit hac ratione &
 occasione: Cum auram commodiorem
 expectarent, satagebant Magellani
 comites,

comites, vt illi Gyganti principia religionis nostræ instillarent. Itaque cum signo crucis more nostrorum se signare aggredideretur, horrenda voce & horrida clamauit setibos, signisq; vt potuit explicauit, insultasse illi Dæmonem, & necaturum eum, si pergeret eo signo vti. Ideo nunquam, donec longe ab Insula extremum exhalauit spiritum, voluit iterum signum reperire: familiaritate verò tam diuturni temporis viuens ad octo Menses, aperuit nostris dæmonum naturam, & infestationem quoque modo, moriente quodam, adesset magna saltantiū turba. apud Indos Cifgangeses inquit Postellus dæmonum cultores, cum extremum agunt homines spiritum, si desit tetri spectri forma, consuetudo docuit Medicos, sacrifices, & hierophantas, dæmonis figura, laruis, vt terribimā possunt

possunt conficta, ægros animam agentes inuisere. Verum apud nos Sathana phantasmata, quæ per silentiū noctis apparere videtur, aut ignes fatui sunt, aut propria carent figura vana spectra, quæ ex metu nostro imaginē accipiunt & obambulant: et quamuis tortuosus ille Serpens interrogatus obliquē nonnunquam respondeat, vt quocunq; modo rei alea ceciderit, euentus tamen sequi videatur, vt cum Apollini consulenti Locro redditū est oraculum, urbem inibi capefferit habitandam, vbi liquido Cane morderetur, adeo vt in crure tandem à Cynosbato vellicatus oppidū cōdiderit, et tribus conditionibus alligatus tantū steterit, quousq; libuerit, & quoad cōduxerit operā, & quamdiu deū permissurū intellexerit, qui terrā agri damasceeni, vbi plasmatus dicitur Adam, quæ

H

Argilla

Argilla quidem rubea est flexilis in modū ceræ, quæq; per Camelos in magna quantitate in Aegyptum, Aethiopiam, Indiā & alia loca deportatur, quòd abutuntur ea in varias superstitiones, pro esca in abusum rapì voluit, quique sedeo consciuim fingit cogitationū, cum Deus dicatur scrutator cordium, vt homo in cōtemplanda potentia diuina titubet & vacillet, & quia (ad nos quidem) veritati res est damnosissima mendacium specie veritatis tectum, adde quòd etiam contrariæ virtutes audiētes illa vel illa nomina, adsint & adhibeant famulatum, & dent operā in hoc, ad quod vocari se, ex illo vel illo nomine senserint, officij sui rem quodam modo ac Ministerij, cui semetipsos mancipauerint dependentes, quia daemonibus naturaliter insunt, subtilitas naturæ, experientia

tempo-

temporum, reuelatio superiorum spirituum, furor naturalis, amens concupiscentia, phantasia proterua, superbia, inuidia, ira, præterea cū tres magnæ sint sub Deo potestates, Natura, dæmon, & animus, adeo vt dæmon naturale quid acturus, per causas naturales id agat, & dæmones euocentur per dæmones, non vi carminum, aut suffitus, quia tamē diabolus in quo extincta est synderesis, semper infernum suum secum portat, formidat vel inanes minas, veluti si dicas scissurum te cælum, vel occulta Isidis patefacturū, aut arcanum in Abyssso reconditū patefacturum aut disper surum, membra Osyridis, typhonē disper surū, aut quòd sistes Barin, id est, Narim sacram, quæ omnino esse non possunt, timet enim arcana reuelari, aut perturbari principatum, quo regit mundi partes.

At hic forte quæri potest quid sit incantatio Magica, quæ Platoni certe Oratio est, cui inest vis à deo, & à Philosophia ratio, qua audita, modulata inuicem compurant animæ partes, moderantia amor ingeneratur, cuius definitio ad Magiam naturalem proximè accedit: verum Geotia, Theurgia, ~~et~~ ad sepulchra edi consueſcebant, & vt Magia est boni dæmonis aduocatio ad bonū, ita Goetia est mali dæmonis ad malum, sæpius coniunctam habens superstitionem, sine qua fere nihil & in cassum operatur, nam hac adiuta, vis materialis & seperata potentia per atram Bilem Imaginationi mancipato animo, & mundorum spirituum conceptaculo facile adest, & quamuis diabolus dicatur huius mundi princeps, & rector tanebrarum harum, hoc est impiorum hominum, non quòd

quod cælo aut terræ imperet, habet tamen furoris sui præscriptū à Deo modum: nam boni & pijs surgunt tanquā leones ignem spirantes, diabolo formidulosi, & quamuis mulieres vt dictum est huic malo sint obnoxiores, Deitamen operes factum est, vt Sexus qui maximè fuit condemnatus, primus bonorum contemplatione in resurrectione Christi perfrueretur. Armatura item & Panoplia Christianorū contra dæmones, modo Balthesus veritas sit, innocētia & iustitia thorax, puri affectus nihil appetentes nisi cælestia, O cui, fides Scutum, galea vigilans animus, & verbum Dei gladius tutos satis reddit, Imo & eōusq; agūt dæmones quasq; permissurus est Deus, de qua 22. Marsilius ficinus libro Epistolarum decimo hanc scribit historiam. Aegyptius quidam Sacerdos,

Romam perueniēs, perq; amicū quen-
dā Plotino subitò notus, cū exoptaret
suam Romæ sapientiā ostentare, sua-
sit Plotino vt secum accederet famili-
arem dæmonem (eo aduocante) proti-
nus inspecturus. Cui facile Plotinus est
obsequutus. Acta verò est in Isio dæ-
monis inuocatio. Solū namq; hunc lo-
cum Romæ purum ait Aegyptum inue-
nisse. Sed cū in aspectum proprium
ipse Dæmon accerferetur, pro dæmo-
ne Deus accessit, qui sanè non esset
in genere dæmonum. Sic ergo repente
Aegyptius exclamauit: Beatus es ó
Plotine, qui habes pro dæmone Deum:
neq; ex inferiori genere es, ducem sor-
titus familiarē, atq; hinc de genijs me-
minisse oportuit, obtinent inquit Livi-
us Mētes Angelicæ suos affectus, in-
dolescūt enim malis hominum, letan-
tur verò bonis Esaia 33. Luc. 15. & hu-
mori

moribus (vt inquit ille) sese immiscent,
& ad optima adiumento sunt, Sic Ra-
phael se itineris comitem adduxit To-
biae filio, In Samsonem irruit spiritus
Domini, & dilacerauit leonem tan-
quam haedum ludicum 14. In Saulem
insilyt spiritus diuinus, & cum reli-
quis Prophetis vaticinatus est, 1. Reg.
10. & contra maligni ad malum, vt
Saulem exagitauit spiritus nequam,
commouitq; mentem illius, atq; in Da-
uidis necem illum armauit. In Iob ex-
citauit prolephantiasmi, & per arte
humanam morbum incurabilem, Iob.
1.2. Sic Melancholica libenter sese in-
sinuant, & vt Saulis sic & multorum
insaniam exasperant. Et quamuis E-
cnephias & vetus Typhonicus, arden-
tes faces, & ignitos globos eiaculen-
tur, attritu & collisione Nubium na-
turaliter, maligni tamen se tempe-

statibus ingerunt, & fulmina atq; tonitrua exarcuunt, adeò vt illis adniventibus, conuelli culmina videmus, prosterni sata, confici armenta, greges, & pecudes, & in aegrotis ἐν ἀγροῦ μένους, linguam quam non sunt edocti, modo disertè, modo obscurè & confuse loquuntur. Atq; hinc bonorum geniorũ opera vt ait prædictus ficinus prodigia in obitu principum sæpius contingunt, quæ significant excellentissimos animos non extinguui, non negligi, sed post obitum regnare cum superis, & virum admonent moribundũ, suis indicantia cælestem fauorem. Est enim inquit ille personæ genius dæmon familiaris homini, quem Angelum custodem nostri Theologi nominant. Est & loci genius, dominus Ciuitatis regni custos, quem cognominant principatũ, ea de re Angerona colebatur ore sigillato,

lato, quòd summopere cautum erat, ne nomina prima Ciuitatum scirentur, ne nomine proprio euocaretur Genius. Est & Chorus Numinum, in quorum numerum sortemq; propter officij similitudinem, excellens animus, quasi ad stellam suam migraturus est, in eodem illic officio quasi collega futurus. Angelos scriptura ideo vocat administratores spiritus, quia non solum in vita custodiunt pios, eosque promissionibus consolatur, verũ etiam in Agone mortis adsunt, piorum animos in regnum Dei portaturi, etiam post mortem custodituri, donec corpus resurgat ad vitam æternam. Et vnus angelus bonus multo prudẽtior & sapientior est quã vniuersi spiritus mali, quoniam speculum habent in quod inspiciunt faciem patris, & multò sũt quam mali spiritus potẽtiores, quoniam illi seruiunt

Et astant cui nomē est omnipotens. At quoniam in hoc negotio mali demones adorari expetent, operæ precium est scire quod in veteri testamento angeli se permiserunt adorari Iosue quinto capite, in nouo testamento non item Apocalypseos decimonono, cuius ratio est quia tunc nō erat Deus homo. Nūc autem humana natura glorificata, angeli boni adorationem sustinere non possunt, quia eam in auctore suo supra se eleuatam recognoscunt, mali autem contra. Cū angelis bonis anima humana caelestium præmiorum auiditate flagrans, è fracto si posset humani corporis domicilio, et membris exonerata mortalibus, si quos viderit abire festinaret ad cælum. Tales enim ex corde omnem continuo auferunt metum. Ita Cabriel cū loqueretur cum Zacharia in templo, Et angelicum
diuini

diuinum partum viriginis pastoribus
nunciarent, & qui dominici corporis
agebant excubias, securis sementibus
videntium ostendentes, ne metuerent
imperabant, mali autem contra. De
gaudio bonorum Angelorum, & de
precibus vt videtur pro peccatoribus
in terris patet locus Lucae decimoquin-
to, vbi dicitur quod gaudiū erit in cœ-
lo super vno peccatore resipiscēte, ma-
gis quàm super nonaginta iustis, qui
non indigent pœnitentia, quod gau-
dium (vt inquit quidam) non contin-
git, sine præcedente notitia, id quod
scribit Apostolus ad Ephesios tertio.
Multiformem Dei sapientiam per Ec-
clesiam notam factam esse principa-
tibus & potestatib. in cœlestibus. De
nominibus Angelorum & dæmonum
cum Cardano sic censemus. Neq; Deo
neq; intelligentijs nomen vllum esse,
sed

sed impositis nominibus ab imaginatione quam de his concipimus, vel potestatis, vel claritatis, tenebrarū iræ aut superbiae ac dignitatis nos uti. Vnde Attalus cū interrogaretur quod nomen habet Deus, respondit qui plures sunt nominibus discernuntur, qui vnus est non indiget nomine Eusebius lib. 5. cap. 3. Sic αλ᾽ αἰσῶρα, hoc est malum genium vocamus eum, cui incommodorum nostrorum maximam partem acceptam ferimus, & per Apollinem Poetæ nihil aliud intelligebant, quā Deum quem vniuersalem vocat pythagoras, dictumq; vult quasi απλὸν, id est simplicium, vel απ' αλλοῦ, id est, ab alijs sequestratum, & multitudinis nescium. Sic Palingenius demonibus & sua loca & nomina coaptat, demoniorum (inquit) prauorum & Sarcotheti regnum est, ibi vbi densantur nubes,

bes, pluviaeq; creantur, & venti horri-
sono concursu fulgura gignunt, quorū
regi Typhurgo nomen est in Orientali
parte, at in Occidentali est Aplestus,
ad boream Philoceus est, ad Austrum
Miastor. Primus est tumentium et su-
perborum diuitū præsēs, secundus aua-
rorum, tertius voluptuosorum & ve-
nereorum, quartus inuidorum. Primi
hoc est luciferi deturbationem de cœ-
lo homerus sub Ates deæ nomine ob-
scurasse videtur, Nam ille Atem id est
noxam deam facit, quæ noxas ac tur-
bas soleat immittere rebus mortaliū,
atq; ipsam quidē acribus oculis ac præ-
velocibus esse pedibus quam multo in-
teruallo consequuntur litæ deæ, quæ
quod Ate turbarit, sarcire moliantur.
Has & strabis esse oculis ait, & pe-
dibus claudis, illud nimirum innuens,
offensas esse citas reconciliationes esse
taro

tardas. Iupiter imputat arte quòd à
Iunone deceptus esset, atque igitur il-
lam capillis arreptam in terras præci-
pitem dedit, interdicens ne vnquam
rediret in cœlitum contuberniũ. Alij
per $\gamma\iota\gamma\alpha\tau\omicron\upsilon\alpha\chi\iota$ lapidem tacite signifi-
casse volunt, & eius superbiam gra-
phicè depinxisse qui ausus similem Re-
gi componere sedem, non veritus sum-
mi regis nec fulminis ictus, paulatim
carpens sublimia tecta tonantis, cum
super impositũ pyndo subuertit Olym-
pum ira Iouis, tetramq; dedit sub tar-
tara pestem, de quo vt de cæteris dam-
natis spiritibus, sic vulgo dicitur: Or-
cus habet manes, animabus corpora
viuunt, spiritus in cœlis vmbræ per
Busta vagantur. At dæmones qui pœ-
nas exercent, in numero malorum ha-
bendos: alij Erymnyas dixerunt. Epi-
menides discipulus Pythagoræ cùm d
qui-

quibusdam esset interficiendus, inuocatis Erymnibus & dijs ultoribus fecit, ut omnes interficerent sese. Olim daemones commune erat vocabulū deo ipsi, & angelis promiscuè omnibus, ob cognitionis excellentiam, iam ad malos contractum est, qui in scripturis דַּיָּם appellantur à nocendo & deuastando. Ita & Dæmon omnium scelerum princeps, & inuentor per excellentiam vocatur δ-πονηρός. Et Christus ipse docuit nos precari, libera nos à malo, hoc est ab eo qui prauus & malignus est, huius potestatem Romani inquit Plutarchus diris, hoc est imprecationibus, & execrationibus admodum horrendis. & antea inauditis, in quibus appellabantur dij quidā inauditi, & horrendi nomine, quas diras eam vim obtineri aiunt ut qui illis obnoxius fiat, grauissimas poenas dare cogat.

cogatur, & de hoc intelligitur illud quod Empusam Spectrum (aiunt) fuisse quoddam, quod ab Hecate soleat emitti. videndum miseris & calamitosiss, quod subinde consuevit alijs atq; alijs formis exhibere sese, hinc strigis et lamiae nomē Hebraeis est ילדית quia volat nocte nomen illi inditū est ליל quod nox est, & eadem furia vocatur, hic impius loca quæ fuerūt olim domicilia, & sedes, atq; doctrinae celestis sanctissimæ patrū Scholæ, ut ait Peucerus manifestis conatibus in latibula impietatis, & mendaciorū conuertit, in oraculum Iouis hammonis, pro schola Cham & posterorū eius, in Oraculum Dodonæum in Epyro pro Ecclesia, & familia Dodanim nepotis Noë, & delectatus cædibus, tum ut imitaretur opus filij Dei, qui indutus humana natura sese litaturus erat Deo

Deo patri, de arcano decreto diuinitatis pro peccatis generis humani, primum flagitasse mactationes hominum videtur. Hinc à populo Dei sanguine humano litatum esse constat, in quo aliquos filios filiasq; per ignem duxisse, in gratiam & cultum Idoli Moloch legimus, hinc & $\gamma\omicron\mu\tau\epsilon\iota\alpha\mu$, hoc est mortuorum excitationem fluxisse & $\alpha\chi\tau\omega\gamma\omega\mu$, hoc est à luctibus sic nuncupatā qui ad sepulchra edi consuescebant, hinc & Theraphim imagines quæ futura annunciantes ad hunc modū fiebant inquit Elias Leuita, Mactabant hominem primogenitum, cuius caput torquendo præscindebāt, quod postea sale & Aromatibus condiebant, scribebantq; super laminam auream nomen spiritus mundi, qua supposita capiti eius ponebant illud in pariete, incendentes coram eo candelas, & adorantes

rantes coram eo. Atq; cum huiusmodi locutus fuit Laban. Et minora facinora fratricelli Neapolitani designasse non videntur, de quibus Ioannes Genadius hanc scribit historiam & flebilem & abhominandam: Temporum Lodouici Bauari Imperatoris in contemptum religionis Christianae fratres Neapolitani dissidentibus Papis, flagitiosam quandam simul & turpissimam excogitabant sectam. Nam conuenientibus in antris locisque abditis, quos in eam turpitudinem allexerant viris & foeminis, Sacerdotes qui inter ipsos habebantur, ut crimen honestate praetexerent, diuinas laudes Christiano more praecipiebant. Quibus intempesta nocte peractis, Sacerdos pro concione quaedam praefatus, ad confirmandos in nephario errore animos, in eo maxime erat occupatus, colenda

dam esse ante omnia charitatē, quam
esse omnium virtutum caput, sacra
literae testarentur, & hanc potissimū
inter homines autore Deo conciliari
posse, si spiritu sancto, bini masculus
& foemina, Venereo complexu iunge-
rentur. Cū igitur quam quisq; oculis
prænotaret, extinctis luminibus vi-
ciasset, tunc demū peracta sacra cen-
sebantur, ij enim in publica profes-
sione docebant, non hoc esse Christi testa-
mentum, Pacem meā do vobis, pacem
meā relinquo vobis, sed tō crescite &
multiplicamini, & replete terrā. Quo
compressu si quæ concepisset, deporta-
ri ad se partum sacerdotes iubebant,
qui solenni more, in loco sacrificijs di-
cato conuenientes, Infantulum subie-
cto igne, ad Cineris vsq; comburebāt,
quos vrna exceptos, ceu rem sacram
reponebant. Cumq; erat aliquis colle-

gio sacerdotum coaptandus, illis cineribus cum vino epotis initiabatur.

Quòd si pontificem eorum maximum mori contigisset, ut omnis abesset invidia, & res non humano sed diuino consilio agi videretur, hic erat in demortui alterius subrogandi statutus modus. Infantem illo flagitio conceptum, ad locum sceleribus destinatum, iussa mater haud inuita deportabat, & ubi vulgo astante, sacerdotes considerant, tam diu per cōprimentes manus in orbem tradebāt, donec miserri-
mus infans perneccatur. Hæc gesta sunt sub Aegydio, Episcopo Romano apud Neapolim. Quod demones requirant sacratas vestes in sua euocatione Lutheri fabula liquet in Postilla: Aedituus inquit à diabolo auri ab arena separationem discere cupiens, promissum accepit à Sathana, circiter
horam

horam vndecimam ad se venturū modo casula sacerdotali indueretur. Aedituus verso compasso & horologio diligenter observabat statam horam, ac circiter vndecimā casula induebat se. Adueniens Sathanas pulsabat fores, quo externatus Hierophylax. proiecta Casula quisnam adesset interrogabat, respondebat Diabolus illum Parochum vocare debere, ac Sacramentum cum illo aliquo ferre. Hierophylax abiecta Casula procurrebat, neminem tamen reperiens, idq; iterum faciebat euocando hominem. Tertio adueniens Sathan, se Parochum summa cum indignatione præstolari confirmabat, vnde nulla facta mora veniret. Egressus itaque absq; veste iam sæpius dicta, cum iam stata hora elapsa esset, videt primum esse Sathanam, quem festinantem domum rursus, vt

Casulam obseruaret, Diabolus nō seruans promissum, venit in hanc sententiam, ne abeas, tempus statum neglectum est, ac eo apprehenso collum eius fregit, ac proiecit. Ecce astutias, ecce fraudes circa sacras vestes vt eludat. Et quo pacto idem sese in angelum lucis transformare soleat, aliam habeto ex eodem historiam in libro de Missa priuata & vñctione sacra: Ego, inquit, in adolescentia mea audiui quandam historiam, quendam Concionatorem cū iam deberet cōscendere suggestum, subita aegritudine correptum. Ibi superuenit quidam ignotus, & obtulit se pro ipso concionaturum. Arrepto autem libro parauit se ad concionem. Et cū iam conscendisset suggestum, adeo eruditè, & piè, & pathetice dixit, vt animis omniū repente permotis, tota penè in lachrymas solueretur

tur turba auditorum. In fine autem concionis, eiusmodi dicto clausit, vultis inquit scire quis sim? Ego sum Sathan, ideo tam cōcitātē & vehemēter apud vos de Euangelio peroravi, vt eo acrius accusare vos possim in extremo die in vestram damnationem. Nec mirum, nam per malos (inquit ille) accipimus bona & beneficia Christi. Nam cū Iudas damnaretur, & descenderit in Infernum, non vnā abstulit apostolatum, sed loco Iudæ surrogatus est Matthias. Functiones enim perpetuo manent in Ecclesia, personæ subinde mutantur. Et Sacramenta suam habent efficaciam, quicumq; modo vocentur, dummodo ministrent secundū institutionem & verbum Christi. Vt si imponas sessorem, Ego, etiam nudum puerum, tamen Caballus perinde graditur, ac si Cæsar Imperator illi insideat.

ret. Solet etiam Dæ non in energumenis variè ludere, modo obsessos, modo ventriloquos, modo pectoriloquos faciens, imo sæpius omnia hæc in vna & eadem persona, vt de dæmone tradit Peucerus, qui in obsessa puella, sub summa cute muris figura varie discurrebat, mox recondens se in imum ventrem, et euanescentes ex oculis, mox profiliens rursus, et sub pectoris aut frontis thorosioribus partibus prorumpens, & vt $\psi\chi\alpha\gamma\omega\gamma$ videatur, mortua corpora rursus animare videri vult, vt separatas animas redire, ritibus $\nu\epsilon\alpha\omega\mu\alpha\upsilon\tau\eta\upsilon$ cōplures credāt. Sic inquit Peucerus, audiuius Bononia fuisse Citharistriam virginem, charam multis propter artem, quam vita functam Magus quidam alligato ad alas fascino, ad eum modum Diabolo colludente, adornarat, vt cætus hominum, congressus

gressus publicos, & conuiuia frequen-
taret, caneret fidibus consueto more,
nec à viuis differre videretur, & si
palleret plus nimio. Incidit in hanc
fortè alius quispiam magus, & anim-
aduersa (diaboli motu) impostura. Ca-
dauer inquit est ista, fascinumq; tulit,
eo amoto, statim ipsa ad terram colla-
psa iacuit exanimis. Rogerus quoque
ijsdem in Cronicis Angliæ hanc eti-
am scribit historiã: In Insula quadam
De Ysa fuit quædam puella, à cuius no-
mine Insula dicta est, quam quidã Mi-
les dilexit, & illa noluit consentire illi
quamdiu vixit, defuncta autem illa,
Miles accessit, & concubuit cum illa,
dicens quod cum viua ferre non potui,
cùm mortua feci, & statim intrauit
Sathan in eam, & ait, ecce genuisti in
meum filium, & cùm natus fuerit, af-
feram eum ad te. Et post nouem men-

ses, cū tempus pariendi instaret, peperit filium abortiuum, & portans eum ad Militem, ait: ecce filius tuus quem genuisti. Abscinde caput eius, et reserua tibi. Quandocunq; enim uolueris inimicum tuum vincere, vel terram illius destruere, capitis abscissi vultus disco operiatur, et respiciat inimicum tuum, vel terram eius, & statim peribunt. Et cū cessare uolueris recooperiatur vultus, & cessabit tribulatio, & factū est ita. Post multum verò temporis Miles ille duxit uxorem, quæ sæpius interrogauit eum, quā arte vel quo ingenio, ita ipse destruebat inimicos suos, sine armis & sine exercitu. Ille autem ei dicere noluit, sed increpauit eam vt taceret. Contigit ergo quadam die, dum Miles abesset, quòd illa accessit ad Archam, in qua sperabat secretum illud esse Domini

mini sui, per quod ille ita operabatur. Ibiq; in Archa inuenit caput illud detestabile, & statim abiens, proiecit illud in Gulfo Sataliæ. Hanc historiam huc ascribere libuit, vt lector innotescat quam diligens ad perpetrata facinora sit affecla daemon, vt ex vna nece sequantur cadauerũ myriades. Paulus Scalichius in sua Encyclopædia, de vocibus & signaculis memoratiuis angelorum & spirituum hanc suam adfert rationem. Quales habent linguas nostræ mentes inquit, tales habent linguas angeli. Et sicut spiritus Domini linguis angelorũ loquuntur, ita spiritus humani auribus mentium auscultant, Angelorum ergo voces Imagines sunt, qui spiritali voce nominentur, & non clariore, nec ea necessitate sibi nomina imponunt, quod velint palam nominari, sed signacula memoratiua

ratiua tradunt, quòd cupiunt à nobis recordari, sic & nomen יהוה . Deus nobis condonauit, non vt illo se vocemus, quod est ineffabile, adeo vt nobiscum non sit verum Dei nomen, sed figura memorabilis duntaxat, & in philosophiae thesibus, Quaelibet inquit virtus in Magia voce Dei formatur, & non significatiuæ voces in Magia plus possunt quam significatiuæ, & sola Hebræa nomina, vel inde proximè derivata, in magico opere virtutē habent, & characteres habēt communitatem suam ex radijs cœlestium, secundum certum numerum, in se inuicem peculiariter quadam proprietate coniectis, vt per appropriationem characterū operi Magico, appropriabitur numerus operi Cabalistico. Iam de modo extricandi lemures & malos dæmones, labracis exenterati corde, super carbon-

nes imposito Tobias extricauit omne
genus lemurum, & malorum genio-
rum, & fugabat demonium. Mo-
ses diuinitus admonitus remedium ad-
inuenit aduersus ignitorū serpentum
morsus, aenei anguis aspectu, & Than
signaculum fuit pestilentiosis à morti-
fero contagio liberandis, haud secus
ac sumpto Bezoartico Alexicaco Eze-
chielis nono, & Christus credentibus
in se dedit curare multos χεῖροδόντας,
quam noluit negligi. Paulus in Timo-
theo. Petrus Pomponatius de incan-
tatione scribit Galgerandū Medicum
tempestate sua celeberrimum in Vrbe
sua Mantua, Vxorem cuiusdam Fran-
cisci Magreti sutoris demonio ex atra-
bile laborantem, & loquentem secun-
dum diuersa idiomata curasse perfe-
cte enacuatione atræ bilis, quæ curatio
per helleborismum suas causas physi-
cas

cas habet, Nam lunatici ut ait Caelius Rhodiginus eorum intelligantur nomine qui dicuntur ἐνεργούμενοι, hoc est obsessi, velut in eos agat μῆνυ, hoc est luna, in quibus per atram bilem imaginationi mancipatus animus, facile immundorum spirituum fit conceptaculum, & daemoniacam virtutem nanciscitur, quam Eusebius Paredrum dici affirmat, alij assessorem. Daemoniacos praeterea veteres vocabant à nimia capitis humectatione, Cerebrique humorum exuberantia hygrocephalos, inde à nostris quoque maioribus lymphationis nomen ductum est, ut vicio hoc affecti vocentur Lymphatici etiam pro Nymphatici, quod genus morbi lycaones & lycanthropos facit, cynanthropos & melancholicos feros & immanes. Et exorcistae inquit idem qui spiritus per Orationes sanctorum & asper-
sione

sione aquae benedictae fugare profitentur, primo euacuant sic laborantes ab atra bile. Et Eliseus quarenti ipsum quarto Regū capite tertio prophetare non potuit, nisi manu imposita Psalterio. At quod haec cura aspersione aquae benedictae & sanctorum oratione superstitutionem coniunctā habere videatur, videre operae precium est qualiter phantasia agentis ad operationem interim conducat. Alphonsus Virnesius aduersus Lutheri dogmata sic habet: Phantasmātū agitatio, organicas Cerebri potentias exercens extenuat, et fatigat, ex quarum potentiarum varietate quae corporeae sunt, & ad carnis pertinent portionem, opinionū solet varietas exoriri. Et non raro deprehensum est euenire, quod affectus ipse peregrinis dogmatibus semel addictus, vsq; adeo in ceteras animi potentes

tentias tyrannidem exerceat, ut eas
pro se cogat etiam indicare, & intelle-
ctum quasi refragantium cogitatio-
num improbitate obruere. Nam Quin-
tilianus inquit, id quod Iudices fuisse
volunt, esse facile est credere. Et sicut
amantes de forma iudicare non pos-
sunt, quia sensum oculorum premit a-
mor. Quapropter si hoc experimentum
de lunatico demoniaco siue Epilepti-
co, quod Io, Anglicus ex Constantino,
Gualterio, Bernardo Gyberto traxit,
se se asserit, Vigoris aliquid habeat, su-
perstitioni id attribuat. Si patrem
et matrem habeat aeger, ducant eum
ad Ecclesiam, facto à parentibus ieiunio
trium dierum, & à patiente, si sit
tantæ ætatis, quòd sit compos sui, &
confiteantur, Deinde vadant die Ve-
neris, in ieiunio quatuor temporum, et
audiant Missam de die, et similiter in
die

die sabbati, die dominica sequenti. Sacerdos bonus religiosus legat super caput patientis in Ecclesia Euangelium quod legitur tempore Septembri, tempore vindemiarum post festum sanctæ Crucis, in diebus quatuor temporum, tunc & scribat illud idem deuotè, & portet circa collum, & curatur. Et est Euangelium vbi dicitur hoc genus dæmonij, nō eycitur nisi in ieiunio & oratione. Experimentum ad probandum vtrum cadens sit lunaticus vel Epilepticus sic habet. dicatur in aure infecti recede dæmon vel exi, quia Effimolei tibi præcipiunt. Si sit lunaticus vel dæmoniacus, efficitur statim quasi mortuus prope vnā horam, & eo surgente interroga eum, & de quacunque re volueris dicet tibi. Et si non ceciderit audito hoc nomine, scias ipsum Epilepticum esse, quoniam epilepticus, lunaticus,

K

ticus, & daemoniacus quodammodo sunt
similes, hic habes ceremonias picturas
verborum, habes et Barbarorum ener-
giam & efficaciam cum adiuncta cre-
dulitate. Barbara saepius hic sunt om-
nia, Basilides haereticus, Prophetas su-
os nuncupavit Barchaban, & Bar-
chob, vocabulis Barbaris, ut esset ipsa
appellatio terribilis, ut mysticae vocis
Abraxas nomen. Et ad morem Pytha-
goricum, sectatores suos docuit silere
quinquenniū. Eusebius lib. 4. cap. 8. Si-
monis Magi quoque, qui Romam ingres-
sus, utebatur adminiculo assistentis
sibi, & adhaerentis daemoniacae virtu-
tis, quam *παῖδες* vocant, atque illius
sceleris ac turpitudinis, Sociæ Selenes
mysteria dicebantur, vulgo ineffabi-
lia, quæ cum primogenis audierat,
mente excedebat, & eorum quasi vir-
tute perculsus, velut attonitus mane-
bat,

bat, & vsq; ad amentia veniebat. Euseb. lib. 2. cap. 12. cui Simoni Menander succedens, non solum referebat eius impietatem, sed longe superans, maiorib. portentis efferebatur, sese seruato rem dictitans, ex Olympo ad hominum salutem demissum, docensq; nullo pacto daemones ab hominibus vinci, aut cogi posse, quam artis Magicæ disciplina, & baptismo ab eo traditis, ex quibus immortalitas humano generi proueniat. Sic Zoroaster, Ostanes, Apustorus, Zaratus, Marmaridius, Hippocus, Zarmocenides, Simon Magus, Apollonius, Carpocrates, noua mentiebantur miracula, ostentantes stigmata manuum & pedum ac lateris, quæ non à Deo aut beato Angelo acceperunt, sed ipsimet sibi ipsis intulerunt, quo persuadeant se frui Dei consortio ac sanctorum, cum tamē membra sint diaboli. Sic

sub Henrico filio Ioannis Regis Angliae dum celebraretur concilium provinciale apud Oponiā à Stephano Cantuariæ Archiepiscopo in Ecclesia de Osneyæ quindecim dies post pascha, aderat ibi laicus quidam qui se crucifigi permisit, in quo omnia Cicatricum & vulnerū vestigia in manibus, pedibus ac latere perforatis, & in capite apparuerunt. Ideo dæmō omnia quaecumque potest diuina æmulatur, & multo accuratissime miracula, quòd vidit eā rem maximè ad diuinitatis potentiam accedere quæ est supra naturam, & se consciū fingit vel ipsorum cogitatum, vt homo in contemplanda potentia diuina titubet, & vacillet. Et ne quis miracula sua naturæ potentia fieri suspicetur, iubet adhiberi verba à re alienissima, Imo lupus ille induens bellem Agninam, addi vult verba ex sacris

sacris literis, velut versum aliquem
Psalterij, aut sententiā ex sancto Chri-
sti Euangelio, aut recitari Missam vel
Missas, & sub sacro linteolo poni fa-
bas, aut Cicera certo numero, aut fu-
niculum tot modis astringi, quoties re-
citatur nomen Iesu in passione, adeo vt
diabolus natura & angelis voluntate
semper sit Deo inimicus. Hæc viues de
veritate fidei Christianæ. Cui hæc as-
scribit Malleus Maleficarū, daemones
homines ad certa augmenta lunæ ve-
xare propter duo, vt infament lunam
creaturam Dei, & quia non possunt
operari nisi mediantib. virtutib. in ce-
rebro humidissimo, parte corporis sub-
iecto lunæ, cui proprium est mouere hu-
mores, & ita animales in eo virtutes
secundum augmenta et decrementa lu-
næ. Magisterulus quoq; & Specillum
fingit se falso castitatem amare quam

tamen odit (cum castissimā virginem, quā extensam mulierē per contemptū vocari vult, summè odiat, eo quòd ea aut potius illius filius & semen caput eius contriuit) quærit tamen quantū potest diuinis rebus & cæremonijs sese cōformare, vt sic sub spem boni apparentis, credentes facilius decipiat. Atq; ideo virgines & pueros mares vel fœminas expetita Magis, vbi in speculis vel vnguibus maleficorū furto sublata, vel alia occulta habēt manifestare, licet per corruptos idē ostendere valeret. Hæc ille. Præterea hoc præcipuo et indefatigabili studio agit, vt Ecclesiam & publicū ministerium, vel aperta violentia per tyrannos, vt Pharaonem & Herodem, vel impijs dogmaticos per hæreticos prorsus deleat & extinguat, ne vllus in humano genere beatitudinis cælestis, à qua
ipse

ipse sua malitia excidit particeps red-
datur. At creationem rerum non ita
oppugnat, etsi ordinem diuinitus in-
stitutum perturbet, aerem inficiens,
nocentes pluuias excitans, per dēs fru-
ges, accendens odia & iniusta bella,
ne ex humano generi colligatur filio
Dei æterna ecclesia, quia multi, rebus
ad vsus humanos conditis à Deo, ad
perpetuum suum exitium, tum animæ
tum corporis abutuntur. Et cum mo-
dis tantum quatuor sese reuelauerit
Deus & apparuerit, per verbum suū
Patriarchis & Prophetis, & Eccle-
siae in ministerio verbi & sacramen-
tis, in somnis sicut in Bethel & Ai,
per visionem in extasi vt Abrahā, vt
paulo per ducto ad tertiū vsq; cœlū, ali-
qua visibili specie vt Abrahā et Mōsi,
quæ reuelatiōes Dei & angelorū verè
cū ἀναλογία fidei cōsentiūt, reuelatiōes

inuenit Gregorij & similes, ex quibus
ἰδωλομανίαι, & inuocatio mortuorum
in Ecclesia ortæ sunt. Hinc orta est
persuasio de purgatorio, de pœnis &
cruciatibus animarū post hanc vitam
aspectis sub Gregorio circa ann. 590.
quando re vera, vt inquit Lucas Los-
sius in Alcunium Ecclesia afflictio-
nibus in hac vita tantum subiecta est,
vt in illis agnoscat reliquias peccato-
rum hærentes in carne corrupta, vt
inuitetur ad pœnitentiam agendam in
hac vita, quòd post mortem non sit lo-
cus veniæ Psal. 113. Non mortui lauda-
bunt te Domine, quoniam non est in
morte qui memor sit tui, et Ecclesiast.
cap. 9. Mortui nesciunt quicquam, &
non est eis amplius merces, promissio
baptismi duas tantum vias morituris
proponit vitæ, vel interitus qui credi-
derit & baptisatus fuerit, &c. & vl-
terius

terius ad stabiliendā *ἰδωλομανίαν* non paucos ad sola vota sanctis falsa religione facta creditur, vel templis Idolorum adhibendo fidem, vel contactui aut contritui ossium, quæ de sanctorū cadaveribus collecta ac reservata ferebantur curasse, ut restituisse amissam virium integritatem, ut inde nata peruaderet in animos hominum opinio, quæ aucta ætate, & roborata inueteravit, ut plus valere longeq; validius obortas corpori ægritudines, euel lere atq; extirpare, sola vota sanctis delata statuisset, quam remedia existimarentur. Ad hæc mendacia, commenta, & fabulas Iudæorum de miraculis Iudæis interserebat frequenter. Narrant quidā inquit fuisse in templo tecto Solomonis Margaritū quoddam ibi à Solomone collocatum, in quo Rex arte et sapientia illa sua, Nomen

Dei verū insculpserit, quod legere quidē quisq; poterat, sed addita erat in eū execratio, qui exscripsisset, aut didicisset. Excubabant quoq; leones duo pro tēpli foribus, catenis alligati, quos ibi Rex idē posuerat, obseruātes num aliquis edidicisset. Quod si fecisset, ita rugiebāt atrociter, vt ille expauesfactus obliuisceretur. Sin verò exscripsisset, partim ex leonū rugitibus, partim ex grauissima cōtestatione, rumpebatur ilico medius. Iesus autē Ben Ioseph & Ben Maria, pro nihilo execrationē habens & leonē, descripsit nomē illud in schedula, et ne ab scrutantib. inter vestimenta deprehēderetur, discidit scalpello aliquantulum ex pelle surae, ibiq; cōsui. Et quamuis in templi exitu, supra solitum, leones rugitent, atq; indagarētur, ille nihilominus magna vsus animi cōstantia, euasit illorū vim atq; fero-

ferociam. Et deinceps ope diuini nominis adiutus admiranda illa perfecit, et vt maiestatem omnipotentis Dei extenuaret, ex limo terræ hominem creantis ab initio manibus gentium Philosophis, Anaximandro, Empedocli, Anaxagoræ, Platoni, Diodoro Siculo, Pausaniæ Iustino, Straboni, Pico Miradulæ Comiti in nonaginta questionibus, hominem pingui terra Solis calore temperata, vt reliqua animalia nasci posse, quod et affirmat Aristides in Panathenais, ideo vocas Athenienses Solos nobiles, quia à terra primū genitos. Auorum etiam memoria in Canaria et alijs Insulis fortunatis, daemones varijs formis adhibebant se illis populis conspiciendos, & eos alloquebantur, inducebantq; ad multa genera sacrificiorum seua et horrenda, vt ad paruos filios iugulandos, exnecandos, et alia huiusmodi.

At

At posteaquā deuicti sunt armis Hispanorum, et Christiana pietas illis est audita, fraudes illae omnes, tanquam caligo luce immissa, discussae sunt atque euanuerunt. Nostra quoque hac memoria inquit viues in Insulis Occidentilib. & nouo hoc orbe Hispanicis nauigationibus reperto, daemones per vias omnes, & compita, frequentissimè homines illos alloquebantur, & quae fieri vellent admonēbant. Vbi verò Christianae doctrinae magistri eò venerunt, magnum illico silentium omnium, magna fuga, videlicet tenebras dispellit lux, mendacium veritas. Idem veterator Ephesiorum Dianam nō illam venatricem, quae arcum timet & succincta est quam multi mannam, & πολύμασον vocabant Ephesys praeponit, vt scilicet ex ipsa quoque effigie, mentirentur omnium eam bestiarum,

&

Et viuentium esse nutricē, Et vt imaginum cultum, vtcunq; stabiliret etiam in Christi regno multas fingit crucifixi Christi imagines fuisse loquutas, atq; ideo beati Thomae Aquinatis scientia creditur fuisse eidem inspirata, Et ex mentis raptu Et orationis merito impetrata, qui et ab Apostolis Petro Et Paulo circa Esaiam instructus fuit. Quoniam Et apud Neapolim vocem audiuit de imagine crucifixi. Thomas bene scripsisti de me, quam recipies à me mercedem? Qui respondit, domine non nisi te. Verū dicitur efficacem fuisse Thomae orationem, non respondet tamen analogiæ scripturarum ex loquela crucifixæ imaginis illius scientiam fuisse impetratam, vt inde cole-retur Imago. Dominus nō ideo in Rubo apparuit Moyse, vt rubi materiam honorandam percenseret, sed vt per
eius

eius spinas peccata pro quibus lex venerat demonstraret, quia per rubum peccata non esse ex natura evidenter monstrabatur. Rubus enim radicem non habet spinis armatam, cum in superioribus spinis densetur, & ideo ab igne cōbusta nō est, vt innueret per legem peccata non esse delenda, sed tantummodò ostendenda. Neq; Francisci Stigmata inde principium habuisse videbuntur, quòd Christi mortem tam iugi & valida meditatione complexus esset, vt cum eam in se iam dudum animo transtulisset, & cruci affixus, ipse sibi cum suo domino videretur, & tandē ab animo ad corpus verum, rei effigiē pia transferret opinio. Scimus quod præter corporis habitum ad portentosas affectiones cōsuetudo multum conferat. Viuit adhuc, inquit Mirandula contra Astrologos homo
igno-

ignotus, prodigiosæ libidinis & inauditæ. Nam ad Venerem nunquam accenditur, nisi vapulet. Et tamen scelus id ita cogitat, sæuientes ita plagas desiderat, vt increpet verberantem, si cum eo lentius egerit, haud compos planè voti, nisi eruperit sanguis & innocentes artus, hominis nocentissimi, violentior sæuitia deseruerit. Efflagitat ille miser hanc operam summis precibus, ab ea semper fœmina quã adamat, præbetque flagellum pridie sibi, ad id officij acciti infusione duratum, & supplex à Meretrice verberari postulat. Aqua quanto cæditur durius, eo feruentius incalescit, & pari passu ad voluptatem doloremque contendit, vnus inuentus homo, qui corporeas delicias inter cruciatum inueniat. Is cùm non alioquin pessimus sit, morbum suum agno.

agnoscit, & odit, quoniamq^{ue} cui familiaris, multis iam retro annis, quòd pateretur liberè patefecit. A quo diligenter tam insolitæ pestis causam cū sciscitarer, à puero inquit sic assueui. Et ne rursus consuetudinis causam interrogante, educatum se cum pueris scelestissimis, inter quos conuenisset, hac cædendi licentia, quasi precio quodā, mutuum sibi vendere flagitiosa alternatione pudorem. At inter fratres solū Franciscus Stigmata habuisse dicitur, non ex meditatione aut forti imaginatione sed ex seipso, vt cōiūctantibus fratribus suam hypocrisim faceret multo commendatiorem. Exuscitat certe in multis Sathan vasfrum ad mala multa ingenium. Sic Eunus Syrus phanatico furore simulato seruos quasi Numinum imperio ad bellum concitauit, idq^{ue} vt diuinitus fieri probaret, in ore

in ore abdita nuce, quam sulphure & igne stipauerat leuiter inspirans, flammam inter verba fundebat, quo miraculo sexaginta amplius milium hominum coëgit exercitum, oppida vastauit, Romanorum Prætorum castra diripuit. Sacerdotes veteris religionis, daemonum Antistites, vt prætextu religionis ditescerent, deos homines morbis excruciare fingeant, qua fraude Mahometes morbum suum comitalem celauit, & fidem suæ superstitionis consecrauit, Impius religionis Turcarum author, id religionis ergo fieri causatus, quòd choruscam Angeli faciem, qui de instauranda religione cū eo communicabat, dixit se ferre non posse, quin semper auerso vultu caderet. Et Magia nata primo è Medicina, quæ specie salutarì irrepsit, velut sanxior et altior Medicina, blandissimis

162. DE PRAESTIGIIS
mis & desideratissimis promissis ad-
didit vires quoq; religionis, ad quas e-
tiam eum maximè caligat humanum
genus, atq; vt hoc quoq; suggeret, in-
stituit artes Mathematicas, nullo non
auido futura de se sciēdi, atq; ea e cœ-
lo peti verissimè credenti, quæ ita pos-
sessis hominum sensibus triplici vincu-
lo, in tātum fastigij adoleuit, vt etiam
hodie in magna gentium parte præua-
leat, cuius ductu pro votis diuis nun-
cupandis Ficinus vir aliās pius & do-
ctus hanc historiam nectit. Pater me-
us Ficinus Chirurgus, Florentiæ suo
seculo singularis, ductus olim fuit à
rustico quodā nomine Pasquio, ad cu-
rādum filium eius Thomā, caput gra-
uissimè vulneratum. Medicus inspe-
cto incurabili vulnere, puerum paulò
post procul dubio periturū existimās,
recessit inde tanquam non rediturus,
paren-

parentes infirmi à Medico destituti,
diuam Mariam pro nati sanitate sup-
plices obsecrauerunt. Igitur eadem
qua illi orabant hora, Ficino in iti-
nere sub quercu, vel oscitanti, vel cer-
tissimè dormienti. Mulier quædam vi-
sa est, aspectu admodum veneranda, i-
ta eum compellans. Quid ingratus er-
ga Deum es Ficine? Quæ ab eo gratis
accepisti non das gratis? Respondit il-
le, Panem do quotidie mēdicantibus.
Subiunxit illa, artis quoq; tuæ mune-
ra egentibus aliunde largire. Post tri-
dium redijt ad Medicum rusticus ille,
orans vt ad filium curandum reuerte-
retur. Quod quidem valde miratus est
Ficinus. Nam obijssse illum arbitraba-
tur. Accessit gratis tū præterito Som-
nio, tum voto parentum admonitus.
Narrauit Rusticus quæ vota, & qua
hora fecisset. Deniq; puer præter spem

Medici, artemue medendi, Janus eva-
sit, ex eo tempore Ficinus saepe pro sa-
lute eorum, qui curæ suæ sunt commis-
sæ, vota Mariæ fecit, & fæliciter suc-
cessit, Quamobrem amicos tuos mone
(inquit) ne spernânt vota. Iam deperi-
aptis & amuletis, quæ physica liga-
menta dicuntur, de quorum substan-
tia, vaporum defluvia inspirata, vires
corporis reficiunt, & internam mor-
bi causam alterare possunt apud Me-
dicos lis non vertitur, id quod contra-
cta tridens torpedine marina decla-
rat, cuius vi piscatoris manus obstupe-
scit. Et Echineis pisciculus, quantum-
vis velocem cursum, navis ventorum
procellæ agitatæ sistit. Sic Melanthij
semen cætarrho medetur, radix pao-
niæ albæ Epilepsiæ, stercus lupicoli-
cis. Sed aniles versiculi ex sacræ scri-
pturæ verbis, aut barbaris demonum
nomi-

nomnibus concinnati, annuli sigilla despuendi sunt inquit Ioannes Laugius Lembergius in Epistolis Medicinalibus. Et quanquā Cerea sigilla vexilliferi agni figura expressa, et aquæ Chrysmatis mixtione consecratæ immersa, tanquam Symbola baptismatis amuletaq; sacra baptisati accipere consueuerant, quæ agnos Dei vocabant. Quæ cæremonia ante Constantini magni imperium vsitata fuit teste Io. Alberto Vuidmastadio in præfatione sua in testamentum Syriacū, quorum sigillorum credita virtus his carminibus concluditur. Balsamus & munda cera, cum Chrysmatis vnda, conficiunt agnum quem munere dotili magnum, fonte velut natum, per mystica sanctificatum, fulgura desursum repellit & omne malignum, pregnans saluatur, siue partus liberatur, por-

tatus munda seruat defluctibus vnde, peccatum frangit, vt Christi sanguis & angit, adeo vt paulo ante Constantinum & cum Constantino perysse Ecclesiae pietatem, & verum Dei cultum hinc coniecturare liceat. Audiamus ergo de Physicis ligaturis & aliorum sententiam. Picluris inquit Iason à pratis ZyXuiceus, vocibus ac sibilis nihil deciditur, quod suppeditas adferre queat, nisi quis daemon operam suam intermisceat. Antonius Caracallus Imperator, eos damnari iussit qui remedia quartanis tertianisq; annexa gestarent. Et Galenus libro decimo de facultatibus simplicium, Medicamentorum substantia inquit est, non voces vt quidam facere praestigatorum solent. Theophrastus libro nono de historia plantarum, Absurda illa putentur, quae alligata, & veneficiorum

ciorum aduersantia vocitantur, et tū
 corporibus, tum domibus vnicè opitu-
 lari creduntur. Augustinus libro se-
 cundo de doctrina, &c. cap. 19. & 20.
 inquit ad genus superstitiosæ doctri-
 næ pertinent omnes ligaturæ atq; re-
 media, quæ Medicorum quoque disci-
 plina condemnat, siue in precationi-
 bus, siue in quibusdam notis (quas cha-
 racteres vocant) siue in quibusdā re-
 bus suspendendis, atque ligandis, vel
 etiam saltandis quodammodo, non ad
 temperationem corporū, sed ad quas-
 dam significationes, aut occultas, aut
 etiam manifestas, & σοιχηματισμοί
 tamen vulgo dicuntur, qui sigilla atq;
 imagines ex mixturis ad stellarū cur-
 sus, vt præstigiatorum annuli, tum ad
 sanandos morbos, tum vel ad effectus
 alios, vel corporis vel animi curandos,
 cuius generis erat apud Romanos דבר

אֲבִרָס abracdabar pater temys verbi
Ioseph nomē in trianguli forma in col
lo suspensum, de quo Quintus Serenus,
& sub papatu mysticus character in
præfatione Missæ, de quo in visioni
bus frater Robertus sic habet: Die
dominico, cum verbum domini popu
lo prædicassem, post corporis domini
nostri Iesu eleuationem in oratione
prostravi me, & vidi: & dixi, quid
hoc est domine Deus, dixitq; spiritus
in me finis mundi, Nam per D clau
sum diuina figuratur natura, nec fi
nem nec principium habens, per V
natura humana, quæ principium ha
bens in sancta virgine, sine caret, tra
ctulus in medio vtramque partem co
pulare crucem significat, per quam hu
mana associantur diuinis. Et Augu
stini opinio de cura pro mortuis agen
da scribentis pro manibus euocandis
hæc

hæc est. Non Samuelis inquit euocati
similitudo, aut spiritus aliquis malus
in illius similitudine Saulo apparuit,
sed re ipsa ipse Samuel. Quando dicit
Ecclesiasticus cap. 46. quod Samuel
etiam mortuus prophetauerit, Et Mo
ses in Deuteronomio cap. 34. mortuus,
in Euangelio Matthæi 17. cum He
lia qui mortuus non est, legitur appa
ruisse videtibus. De characteribus na
turalibus sic cum Hieronymo Vulesio
censuisse satis est, pinxit Deus cælum,
mirabili quadam scriptura, quam si
perfectè possemus legere, perfecti es
semus sapienter pinxit in facie, in ma
nibus, in habitu totius corporis, inge
nia, mores, fortunas hominū. Sed nos
eam scripturam, aut non intelligimus,
aut negligimus, atq; ipsi nos beluis æ
quamus, quæ solo sensu ducuntur, cum
magna sit mentis excellentia atq; di

gnitas, & in melancholico sanguine, qui cum attenditur, quandam cum ætheris natura habet similitudinem, ex quo scaturi eius spiritus cum supremis corporibus quandam veluti familiaritatem ac necessitudinem trahit, cum cuius sortis mortalibus, gaudent & concupiscunt cælestes dæmones commercium, propter imaginationis excellentiam dæmones mira operantur. Sic Apollonius Theameus imaginatione et acumine ingenij Ephesi apprehendit semen, sub cuius figura latebat dæmon, qui sola præsentia totâ civitatem peste cõtaminabat, adeò vt æthereus dæmon moueat ad contemplationem æreus ad negotia, aqueus ad voluptates. At cū dæmones cupiant maximè ex vera futurorum prædictione titulum diuinitatis sibi arrogare, errant tamen quando futura ex cælestibus
bus

bus causis prædicare attentant. Sy-
derum quidem cursus agnoscunt, sed
eorū influentias, & proprietates igno-
rant, quæ soli Deo patent, à cuius tan-
quam fini motus voluntate pendet va-
riatio cælestium influentiarum ad in-
feriora demissarum. Nam si cælestes
causæ quas ipsi dæmones callent, cer-
tè & inuariabiliter influerent, nus-
quam ex eis fallerent, sed semper ve-
ra prædicarent, cupidine diuinandi,
præterea cum naturæ nil magis repu-
gnet, quam vt suum ipsa moliatur ex-
cidium, cuius ordinato nimirum motu
& lumine suo cælum conseruat Ele-
menta, vniuersiq; ordinem ac dignita-
tem, non secus ac vis potestasq; parti-
cularis in corde residens, continet ac
fouet corpus particulare, ne defluat
neq; dissoluatur, conscientiaæ terrore
interdum, & metu iudicij diuini et æ-
ter-

ternarum pœnarum, veritas confessi-
onem veritatis dæmonibus inuitis ex-
primit, qua causa occurrebat Christo
obsessus à tota dæmonum legione, qui
procul venientem agnoscebant & con-
fitebantur missum à Deo, vt opitula-
retur generi humano cōtra diabolum,
et conculcet caput serpentis, & metu-
entes pœnas decretas ipsi clamabāt,
Cur venisti cruciare nos ante tempus?
Apollo item rogatus quomodo Deus
colendus et rogandus erat, etiam por-
phyrij Christianorū hostis testimonio
in decimo libro εὐλογίων φιλοσοφίας,
inter cætera verba quæ de eius mira-
bili natura profudit, asserebat quòd
Deus erat παντόπατερ, hoc est Rex v-
niuersalis. Et idē rogatus alibi à quo-
dam Theophilo, an ipse Deus esset, re-
spondebat Deum habitare ἐν πυρὶ, in
igne vide cælum ἰμώρειον, quod est cla-
ritas

ritas æterna, flagrans à diuinitate,
ad quod nostrum hoc cœlum, in lucer-
na quidem videri potest, in quo Chri-
stus est Sol, cuius beatitudo *θεοφῶς* dici-
tur, hoc est contemplatio diuinitatis.
Nam idē asseritur ex illa largissima
luce accensa esse omnia lumina cœle-
stia Solem & Lunam. Atq; igitur vo-
cavit eum Philo Iudæus Platoniorum
eximius *πανάνγειας*, id est omnilumen
luminositatē, cui scintilla est lux sola-
ris & omnium syderum. Et idem ro-
gatus, an quis peccans Deū latere pos-
set, respondit nemo, omnia plena Deo,
& peruigili oculo cuncta cernit Deus,
adeo vt per Christum Iesum nunc ma-
la non sunt mala, nisi malo homini con-
tingant, vt hydropi potus, *πληρωριχῶ*
cibus, auaro aurum, furioso gladius,
tyranno regnum, impio mors, opes ma-
lo, sed quia varie ludit dæmon in som-
nijs

nys (etiamsi diuinitus interdum contingant) sic scribit Artemidorus de somniorum interpretatione. Visus est sibi quidā exercitus imperator in Machera sua scriptas esse tres literas Græcas ιοθα, cappa, θῦτα, gerebatur autem bellum Iudaicum in Cyrene, & is qui somnium vidit, fortiter se gerens, in bello victor euasit. Atque hoc erat quod diximus, per ι, enim Iudæis, per α vero Cyrenæis, per θ, more hoc est θάνατος significabatur. Ariscander item Alexandro Macedoni Tyrū obsidentem, & propter temporis moram tristi & anxio, & per somnium sibi videnti in scuto suo Satyrum ludentem, indicauit fœliciter somnium, & per nomen αἰ τῦγος sic diuisum, quod tua est Tyros significauit, & Regem ad bellum alacrius vrgendum concitauit, et urbem eum capere significauit, verū
hoc

hoc ex ratione nominis. Robertus Ricardi tertij Normannorum ducis frater, ex quadam puella, forma eleganti concubina, pellationis filia, cui Herletta nomen fuit, Guilielmum filium suscepit, ea nocte qua primum cum duce cubavit, pudoris causa, noluit interiorem tunicam lineam exuere, Sed cum Robertus expediret se ad nauandam operam liberis procreandis, ilico eius partem superiorem interscidit. Et interrogata à duce cur ita faceret, respondit, non decere se eam tunicae partem extremam, quae sibi pedes circuiret, ad os domini sui vertere. Eadem puella priusquam pareret, somniasse fertur, intestina sua in altum ferri, explicariq; per omnem Normanniā ac Angliae ambitum. Ex qua re futura Guilielmi magnitudo, facile à matre sperari cepit. Verum si Nescoris vulgare
re di

re dictum hic locum habent τὸν αὐτὸν ἐν-
 διόρθεον. Somnia diuinitus accidere quid
 daemones inculpamus? Et Homerus
 lusit venustè de duabus somniorū por-
 tis, quarum altera sit aditus inanium,
 altera significantum, verum somnia
 hic tetigisse volumus, quia haeretici
 sacrificatores & orantes, qui ἐν θυσίαις
 & ἐν χρίτει dicebantur, de quibus
 Eusebius lib. 7. cap. II. somniorū phan-
 tasias prophetias appellabant, et quia
 ex somnijs Pentagonum ratio habita
 est secundum cælum. Antiochus So-
 ter, praelio cum Galatis congressurus,
 in quiete arbitrabatur, Alexandrum
 sibi assistere, monereq; ut priusquam
 in aciem milites produceret, non aliud
 proponeret illis signum quam ὑγιαίνειν,
 id est, bene valere. Quod cum is nō ne-
 glexisset, nobilem de hostibus victori-
 am est affecutus, somniorum non mi-
 nimam

nam causam tetigit is qui dixit imagines somnij phantasias esse vigilantum, vt auræ linguarum flant sæpius à pectoribus opinatum. Nam somnia sunt falsarum imaginum ludibria, vt sues de furfure somniant, et parasitus de nidore carniū, & similia sunt vigilantis operibus somnia dormientis. Sex aiunt esse vias quibus futura homini sunt denunciata, somnia, portenta, aues, intestina, spiritus, et sybilam, At somnia videre à fortitudine imaginationis cōtingit, intelligere autem à fortitudine intellectus, diximus superius genium magorum & immortalium ingeniorum opificem require-
re rarissimum quendam & insignem admodum ætheris confluxum, cum de melancholia loqueremur, quoniam instrumenta præcipua, quibus animus in hac natura versatur, spiritus quidam

M ætheri

ætherei sunt, qui motu posituq; syderū,
conueniunt in compositionem huma-
nam, de cuius agili natura, angeli vo-
cari volunt Cherubim et Seraphim a-
ues vel venti & feruentes siue arden-
tes in ignis specie vt in rubo, & in
translatione Helicæ, vt visibili habitu
declarat, possent sui ministerij modū,
quorum luci confinis est, anima mūn-
di, Regina cœli & virtus qua cœlum
regitur, à quibus longe distat apher,
hoc est Chaos siue hylinguæ sunt no-
mina mundi nāscantis, & non dū na-
ti & perfecti, quod idem est atq; toti-
us mundi medulla, limus & lutilenta
compactio, cuius ossa & carnes sunt
montes, sanguis succus herbarū, plan-
tarum & animantium propago, spiri-
tus aqua, sensus, æthereus ignis et sub-
stantia luminum cœlestium.

DE

DE SUPERSTITI-

one, cap. 17.

QVI exactissimè superstitionem definiunt, aiunt eam esse credulitatem quandam verbo Dei destitutam, alij aliter sentientes aiunt res vocari superstitiosas, qui filios suos superstites optant, aut qui superstitem memoriam defunctorum colunt, aut qui parentibus suis superstitibus, colunt domi eorum imagines tanquam deos penates. At vetusti eos supersticiosos vocabant, qui novos ritus sibi assumebant, vt in deorum vicem mortuos honorarent, quos ex hominibus in cælum receptos putabant, hanc insigniter exercebant Romani in Apotheosi eorum quos post funera deos esse putabant hæc in Magia cōstans requirit silentium, vt in ea quies sit ope-

rosa & opera quieta, vt sermo sit ta-
cens & opus loquens, quoniam in qui-
ete regnum, vt aiunt, est phantasia,
requirit item credulitatem, quoniam
amoris comes est fiducia, & ibi deest
amor vbi abest fiducia, Sine fiducia
diximus magicas ligaturas parum va-
lere, & in sanguine sistēdo quibus pa-
ria fere in libris de subtilitatibus scri-
bit Cardanus, hi versus nimiū valent,
Te per eum sanguis quo perfidus occi-
dit anguis, Et sanguis cuius mundi
precum fuit huius, adiuro, cessa, vena
velnare repressa. Nec isti versus la-
tronibus tollunt nocendi cupiditatem
vt pecunia in peregrinorū oculis eti-
am obessorum sic secura, Imparibus
meritis pendent tria corpora ramis,
dismas & gesmas, medio diuina pote-
stas, Alta petit dismas, infelix infi-
ma gesmas, nos et res nostras, conser-
uet

net summa potestas, hos versus dicas,
ne tu furto tua perdas,

Sanguis & liuor stet in te, in nomine patris,
sicut & Christus māsīt in se, inter patrē nostrū, et
Sanguis & liuor stet in sua vena,
sicut & Christus stetit in sua pœna.
Sanguis & liuor stet iam fixus,
sicut & Christus stetit crucifixus.

item & hoc experimentum vt homo
transeat securè per hostes, si dicat hæc
verba quæ sequuntur. Irruat super eos
pauor & formido in magnitudine
brachij tui. Fiant immobiles quasi la-
pis, donec pertranseat populus tuus do-
mine, donec pertranseat populus tuus
quem formasti. Iesus autem transiens
per medium illorum ibat, Obscuren-
tur oculi eorum ne videant, & corda
eorum ne mala cogitent, & dorsa eo-
rum semper incurua, in quibus & si-
milibus sapiens discutit quod audit &
probat quod credat. Et quamuis omne

verbum Dei omnipotentis sit virtutis
in salutem corporis & animæ, si fidei
reuerentia possideatur, non est tamen
eo rapienda, quæuis scripturæ sacræ
rapsodia, vt pro superstitione seruiat,
quæuis his & similibus arietibus quæ
stuarij Exorcistæ facultatibus paupe-
res et cupiditatibus ditissimè pro pro-
fessione sua à voluntate firmata pro-
cedente mira & grandia concutiant.
Nam *ῥαλῶταις* & ijs qui impotentius
adeoque & superstitiosius & animi
quodam morbo quid aggrediuntur se-
paratæ potentiaè facilius annuunt. Et
cum sit simplicitas odiosa in multis, at
in mensuris, vt dicitur maximè piam
arbitrantur simplicitatē magis Chri-
stianam esse, quam quorundam curio-
sam vafriciem. Sic morborum ac tem-
pestatum depulsio, & exitialium be-
stiarum amolitio, apud maiores quoti-
die

die miraculorum numerum augebāt,
nam simplici quadam credulitate di-
citur diuus Ambrosius eadē hora Me-
diolani fuisse & Turonis ad Martini
exequias, id quod infima & maledi-
ctissima creatura sepius videtur fa-
cere in strigibus, hac de causa de Pro-
theo sua fabulantur Græci, qui Ma-
gus erat quem adibant Paris & He-
lena. Hoc hominum genere fraudu-
lentus daemon gloriam Dei eximere
per fiēta mendacia assidue conatur.

Quare interpretes Ptolomæi in quadri-
partito mētitur Hebræos idcirco ma-
re caricosum, hoc est vt vulgo vocant
rubrum siccis pedibus transmississe,
quod Sinus Arabicus fluat ac refluat,
vt inquit, vt Euripi facere solent, He-
bræosq; obseruasse quando aquæ peni-
tus profluxissent, atque ea occasione
mare esse transiectos. Sic et Herodo-

ti figmentum historiam Ionæ torquet
ad Arionem fidicinē astutia vetera-
toris spiritus, qui nobilissimum typum
saluatoris Christi labefactare, vel cer-
tè fabulosæ narrationis suspicionibus
inuoluere voluit, Et gentes fælices re-
rum successus tribuunt dijs immorta-
libus, (vt ipsi loquuntur de Idolis) &
humanis præsijs, rursum calamita-
tes, neglectæ atq; prætermissæ super-
stitioni, aut astrorum affectibus, hinc,
vt inquit ille, Tutelares gentium dij,
patriæ protectores & custodes, quas
olim reuelare nephas erat originē du-
xisse videri poterint, quod vnaquæq;
regio, imo verò vrbs quæq; suas Pla-
netas peculiare habeat, & imagines
cœli familiares, hinc legati Sathanae,
dum pietatem quæstum priuatum pu-
tarent, persuadebant vulgo diuorum
aduocationem, et tutelarum deorum,
& duo

& duodécim auxiliatorum collegia.
Hinc Marci, Georgij & Inuentionis
crucis, sacri dies superstitiosa quadam
gentilitate etiã hodie popularibus ti-
mentur, quòd à septimo Calendarum
Maij exortu hyadum, Rubigalia cele-
brentur ad quartum Calendas eiusdẽ.
Et cùm vellet (vt qui aptè de pictu-
ris sentiunt, aiunt) antiquitas pictura
equitis Georgij reges docere quæ mu-
nera deceat ferre Deo, & imagine
Christophori, monstrare primum do-
ctorem, qui ore sacro populis Deũ præ-
dicat, atque inde voce Græca Christo-
pherus dictus est, hoc est portans Chri-
stum, quòd orbi Christũ prædicet, huc
tamen rapuit illius imaginem vana su-
perstitiosa, vt sic de ea sentiat. Chri-
stopheri sancti speciem quicumque tue-
tur, illo nempe die nullo languore gra-
uetur. Ex superstitione etiam nata est

veniarum & indulgentiarum seges,
cum ad purgatorij cruciatus antea a-
liquandiu tripidatum est, & ut bene-
ficio Euāgelij obscuratur magis, ex
satisfactionis assertione, quæ eousque
progressa est, ut post hanc vitam pu-
tarent animas satisfactione purgari,
& per datā hebdomadæ diebus gen-
tium nomina, etiam adhuc superstiti-
ose satis, & horæ planetariæ suū me-
morabile monumentum habent, &
quia antiquitus primus vitæ dies Ioui
consignabatur, secundus Marti, &
sic deinceps secundum reliquam orbiū
seriem, ut Saturno septimus dies ob-
ueniat, inde factum putatur, quod non
ante septimum diem, nomina olim im-
ponerentur, tanquā salutis puerorum
tum magis credatur, quæ coniectura
Aristotelis est. Moscovitæ præterea
putant mortuorum esse Coronam, vi-
dere

dere Solem antequam sepeliantur, atque igitur post occasum Solis neminē sepeliunt. Quam mortuorum sepulturam Hebræi etiam satis superstitiose exercebant, cuius ritus talis erat. Calceamentis Coreaceis non utebantur diebus triginta, nudisq; pedibus efferebant funus, lintheo super labia, & caput inuoluebant, admodum Turcarum & Orientalium gentium, maxime si quando in publicum egrediebantur. Postremo ad primum prandium, quod extra domum suam agebant, vicini cibum missitabant, nec phas erat ut de suo vescerentur. Et ille cibus panis lugentium dictus est. Sternutationes etiam obseruamus, cui bene precamur ob hanc causam, Iudeis inquit Elias morbus erat quē Italicæ asterantiam dicunt, hic obscurabat os fistule cibalis, quæ est in collo qualis est cy-

nana

nanchia, quo morbo correptus in hora
 moritur homo, hic ab exordio mundi
 primum inuasit pueros, dein etiam adul-
 tos, & hoc interdū cum sternutarent,
 tum euolabat spiritus eorum, & mo-
 riebantur, unde profecta est consue-
 tudo, ut homini sternutanti dicant,
 salus tibi, inter ritus etiam magis for-
 tē à superstitione differentibus quam
 à stultitia habetur, ut bibente hero
 seruus taceat, & magistro mingente,
 statim aperiatur caput, de quo sic hoc
 rudi disticho ludere volui, Cur aperis
 tu serue caput mingente magistro? aut
 quid dicturus dum bibit ille taces? ad-
 dunt etiam simplicitati ingenij & su-
 perstitioni, Innocentiam animi, & iu-
 re id quidem, si quidē innocentes pro-
 priè sint, quos cura & studium tenet
 oraculorum Dei, ac ideo nihil iniquita-
 tis admittunt, utpote qui in vijs Dei
 gra-

gradiuntur, eam viuendi rationē amplexi quam ille præscribit, sed peruerso ordine fit, vt cum sint suis moribus nequissimi exorcistæ, hanc innocentiam, nō in se, sed in virgine puero quaerunt quæ ad ungues ad Chrysellū ad circulum ad consecratum libellum suas vices gerat. Queritur & constans silentium, quia currus igneus, vt aiūt, silentiū est, hinc dicitur Pythagoras à piscibus abstinuisse, propter eius animalis *χευδι'α*, hoc est silentiū, quod inter animantium genera piscibus est propriū, vt discipuli sui eos, quasi suæ disciplinæ domesticos agnoscerēt, quibus omnibus indixit silentium. Superstitionis non longe multa peti possunt exempla. Ludouicus Gallorū rex vndecimus, diem qui repræsentabat eum diem, in quem Innocentum puerorum dies, eo anno inciderat, ex consuetudine

dine obseruabat ita, vt nemo quicquā
ad ipsum de negotijs deferret, & mali
ominis esse putabat, si quis vlla de re
grauī & sana cum ipso loqueretur: &
ijs qui hunc ipsius morem ignorabant,
si quando interpellassent valde irasce-
batur. De exorcismis cū plurima an-
tea diximus, de catechumenorū bap-
tismo dictū tamen nihil est, de quo sic
habe quod ideo fit exorcismus ante
baptismū, & catechismus, hoc est in-
structio de fide, tanquam quaedā prae-
paratio ad baptismum, quoniam ante-
quam homo veniatur Christo, est sub
potestate diaboli, & ideo vt diabolus
& sua potestas expellatur fit Exor-
cismus, quos exorcizatores & admi-
ratores dicitur Salomon instituisse,
qui inuocarent super catechumenos,
vel super eos qui spiritibus malis ve-
xabantur nomen Domini, ita demon-
nes

nes subigentes, vt ab eis egrederentur. Nam ipse Salomon effugandorum demonum modum inuenit. Non parum (inquit Origines homilia vicesima in Iosua) vtilitatis animæ confertur, quòd verba diuinarum scripturarum, licet obscura, aures nostras penetrant. Si enim creditum est à gentibus, quòd quædam carmina, quas præcantiones appellant, quibus istud artis est insusurrâtes, nominibus quibusdam compellatis, qui neque illi quidem qui inuocant norunt, ex solo vocis sono, vel sopiantur serpentes, vel etiâ de cauernis protrahantur abstrusis, sæpè etiâ & in corporibus humanis tumores, aut alia eiusmodi, voce sola reprimere dicuntur, interdum etiam animæ stuporem quendam, & sensus item confligere, vbi tamen Christi nō resisteret fides, quanto magis totius præ-

præcantionis & carminis, validiorem
et potiore dicendâ credimus, quam-
cunq; illam scripturæ sanctæ, vel ser-
monum, vel nominum appellationem.
Sicut enim apud infideles contraria
virtutes, audientes illa vel illa nomi-
na, in carminibus & præcantionibus
adsunt, & exhibent famulatum, &
dant operam in hoc, ad quod inuocari
se ex illo vel illo nomine senserint, of-
ficij sui rem quandâ ac ministerij, cui
se ipsos mancipauerint, dependent, eo
magis utiq; cælestes virtutes, & an-
geli Dei qui nobiscum sunt, &c. Quia
& si nos non intelligimus, quæ de ore
proferimus, illæ tamen virtutes quæ
nobis adsunt, intelligūt, & velut car-
mine quodam inuitatæ, adesse nobis et
ferre auxilium delectântur. Hinc co-
actus Agrippa videtur hæc scripsisse,
tanta est sacrorum operū rite facto-
rum

rum exhibitorumq; virtus, vt etiam licet non intellecta, piè tamen & integrè obseruata, stabiliq; fide credita, nō minorem habeant efficaciam, nos diuina potestate decorare, et alibi vt religio fidem, sic credulitatem requirit superstitio, quæ religionem imitatur, in excōmunicandis, vt ait, vermibus et locustis, ne noceant frugibus, in baptizandis campanis & imaginibus. Nam constans credulitas miracula operatur, etiam in opinionibus & operationibus falsis. Cui opinioni suffragari videtur Postellus in originibus in hæc verba: Voluntate menteue diuina, miracula, spectra, præstigias, incantationesq; excitari constat, et tam potens est voluntas inferior, vt lubenter illi subesse velit diuina, veluti in benedictionibus aut maledictionibus patrum, in aquarum maledictionum ex-

N peri-

perimento, in Sacramentorum myste-
rijs. Quum autem Sacramenta & be-
nedictiones in utroq; testamento pra-
conceptis formis verborum obseruen-
tur, etiam in verbis nedum in mente
vim esse abditam patet. Verum hanc
opinionē de vi & efficacia verborum
etiam non intellectōrū sic discutit Bul-
lingerus in lib. de Sacramētis. Quam-
uis peculiare verborum officium sit,
significare, admonere, & commoue-
re, transeunte sono, fit tamen virtus
manens si fide recipiatur, non sua vir-
tute, aut quia ab homine est recitatū,
sed propter virtutem eius qui reuela-
uit verbum. Atq; ideo benedicere (in-
quit) non est pingere gesta manibusue
signum crucis, & adhibito ore ad pa-
nem aut poculum anhelare, distinctas
etiam syllabas verborum consecratio-
nis, sed laudes Deo canere, siue pro be-
nefi-

neficijs gratias agere. Nam benedicere non est, perinde atq; res mutare, vel res ipsas significatas verbis, pronuntiatione, recitationeue verborum adducere, proinde nondum (qui sic agunt) liberi sunt ab incantationis crimine. Vides igitur verborum quid possit efficacia, sine loquentis fide, unde Chrysostomus, de quo supra, Verba Sacerdotis ore proferuntur, Dei autem virtute consecrantur & gratia. Cum ergo Exorcistæ videri volunt verbales, & in solis verbis plurimam habere fiduciam taliū euocationibus sponte obediunt dæmones, non tantum propter verba quantum propter credulitatem & coniunctam superstitionem, & tales Elementarijs Christianis similes sunt, qui nihil in Sacramentis prorsus actum putant, nisi accedant externæ ceremoniæ, nec tamē infan-

tes à peccato in Baptismo mundantur quia aqua tinguntur, sed quia verbo quod proponitur, creditur. Et dū Exorcistæ ventriloqui, Cayphas & daemones vera prædicant, ita tamen audituri sunt, qualiter illi in Evangelica parabola, qui in nomine Iesu prophetias ediderunt, nominatim si superstitionem ad sacra verba tulerint, cui nunquam annuit Deus sed sæpius dæmon, Nescio vos, nam tales deuouent se, & execrantur, & libera malorū imprecatione animum ad certam aliquam rem peragendam addicunt, vota q̃ etiam sæpius nuncupant et pacta dæmonibus, cū nemini licet nisi vni Deo vota nuncupare. Nam si vnus Deus duntaxat colendus est, atq; in rebus omnibus spectandus, vtpote cum ex illo, & per illum, & in illum sint omnia, certè vni tantum vota nuncupanda sunt.

sunt. Certe multa sunt superstitiose in Ecclesiam inducta, quibus tamen rationem certam etsi fortasse vanam, multi prætendunt, sic cæca vetustas non sine fastu quodam primum docuit preces marianas numerare ex Corallio, pro quo Indi olim suas vniones consuecebant permutare, quòd illud demones infensos arcere perhibetur, corallio in diuisas formas effigiato, & ex ordine inflato, Sic Iudæos suilla carne propter lepram non animi sed corporis abstinere aiunt, quòd suam gentem in illum morbum natura pronam, et talem cibum morbo illi cognatissimum Moses nouerat. De superstitione & firma credulitate hæctenus multa. Erat inquit Lutherus in Ioannem, in Eremita Anachoreta quidam, is quoties in serpentē incidisset, vtraq; præhensam manu lacerabat mediam,

in hanc prorumpens sententiā, quam
eximia res est pura & innocenti con-
scientia proditum esse. Et patrum li-
beri agmina olim serpentum in pallio
ferentes, ante parentum effundebant
pedes, unde & parentes illos increpa-
bant, quod nulli poscente necessitate
ne quicquam tentarent Deum. Sed mi-
racula praefer necessitatem edere, dū
diabolum anathemate & Exorcismo
cogunt periculosum est ut ait. Nam si-
nit se expelli quidem Sathanas, sed ut
errores duntaxat confirmet iam ut
de superstitione finiamus, pro vocabu-
lis Hebraicis & pro nominibus ange-
lorū ex decimoquarto Exodi, quibus-
cunq; modis dispositis literis inuesti-
gandis, dicimus cum Roberto Vuale-
feldo quod similia cuncta eueniunt in
ea lingua per metathesim, propter li-
terarum primariam confusione, quae
in

in igneo globo apparuit, quando lex in eo primum scripta est, vt licuerit quasi de Chao literas tum confusas educere, atq; eas hinc inde legere prorsum sursum, hæc certior ratio est quæ pro significatione vocum barbararum adferri potest.

DE SPECTRIS,

Cap. 18.

DEus, inquit Bibliander in Prophetam Nahum nolens mortem peccatoris, sed vt cōuersus viuat, male credulis obijcit spectra, tam vigilantibus quàm dormientibus, quæ vocant omina, monstra, prodigia, ostenta & portenta, vt si conscientiam suam non audiant, nec salubria præstantium virorum monita, nec insolita naturæ specie moueantur, sequatur calamitas, In hac re apostoli quoniam

fallacias dæmonū vsitato more factas
timebāt hinc arbitrati sunt Iesum am-
bulantem super mare spectrum fuis-
se, Christiani minus hodie habent spe-
ctra quòd constet prædicatione verbi
Dei, nam per verbum Dei quod per
Christum & in Christo habemus mul-
ta spectra disparuerunt. De spectris
sic sentit Io. Agricola in Euangelia,
Sathanæ phātasmatata inquit, quæ per
silentium noctis, carentia propria fi-
gura, vana spectra sunt, & ex metu
nostro imaginem accipiunt, & obam-
bulant, sed auscultauit illis mūdus pa-
pistica tyrannide pressus, quo stabili-
retur regnum Sathanæ. Hinc prodi-
erunt examina perturbationū in Ec-
clesia Dei & pestilentissimos ac abo-
minandos abusus receptos credimus.
Cæsari seperatis gelidis alpibus, cui
cunctanti ad parui Rubiconis vndas
Ro

Romæ ingens imago trepidantis, canis crinib. vultu mœstissimo, lacera cæsarie, nudis lacertis, & gemitu permixta loqui per noctē astare visa est, tale ostentum est factum. Quidā eximia magnitudine & forma in proximo sedens repente apparuit arundine canens, ad quem audiendum cum præter pastores, plurimi etiam è stationibus milites concurrissent, interq; eos et æneatores, rapta ab vno Tuba profiliit in flumen, & ingenti spiritu clasticum exorsus, hoc est horrendum & bellicum concentum, pertendit ad alterā ripam. Tum cæsar eatur, inquit, quo deorum ostenta, & inimicorū iniquitas vocāt. Iacta est alea inquit, atque ita traiecit exercitum, per Rubiconem qui Italiam antiquam à Gallia separat, & in Adriam fluit. Et quid si detur spectrorum familiares Bello-

na imitasse sacerdotes, non alieno sed suo cruore sacrificantes, sectis namq; humeris illi & vtraq; manu districtos gladios exerentes, currebant, efferebantur, & insaniebāt inquit Lactantius. Quid non operatur daemon vbi messem in procinctu futuram sperat. Romæ in templo Lateranensi vbi habetur sepulchrū Syluestri secundi pontificis Romani, sepulchrum id, anno Domini millesimo primo, collisione ossium & sudore emisso, ab eo tempore, quo is in id quondam positus est, dicitur semper pontificum mortem prædixisse, hæc Marius Marcus Frysthius Latibanus in catalogo prodigiorū, à quo anno ratum habetur commune verbum Molefi, qui dicere consuevit à mille annis solutum fuisse Sathanā. Non dubium ergo est impurorum demonum caliginosum hunc ac terræ vicinum

cinum aërem incolentium ministerio,
non sine diuina tamē permissione spe-
ctra sæpius fieri. De phyltris & de
pharmacentria, de nodis Magicis, de
demophoretis, de spaticis aut demonio
vexatis aut $\pi\epsilon\omicron\omicron\omega\omega\tau\epsilon\acute{\iota}\omega$ territatis plura
dicere supersedemus, quoniam malum
bene conditum non est mouendū, tan-
tū de lamijs hoc dicere habemus, quòd
sub auium inauspicatarū nomine quas
harpyias veteres vocabant describan-
tur, quæ mammis feruntur lactare pu-
eros & infirmare, per quas designan-
tur mulieres veneficæ, quæ cū carnes
humanas auidissimè expetant, & ve-
neris illecebris forma præstantes iu-
uenes, quiquæ optima essent corporis con-
stitutione, delinitos atque allec̃tos de-
glutiebāt, Id quod Menippo apud Lu-
cianum contigisset, nisi grauis & pru-
dentis viri consilium, ab amore iuue-
nemi

nem auocasset, eumq; hoc dicto deter-
ruiſſet dicentis ὄφις θάλαττεις, καὶ οὐκ ὄφις
serpentem foues & Serpens te : lucu-
lentissima historia est. De lamijs item
asinus Luciani & amenè & graphicè
agit, earum vnguenta describit Mal-
leus maleficarum & remedia, nec ea
tacet de miraculis rerum naturalium
Io. Baptista porta in Magia naturali.

DE OSTENTIS ET Anathemate, Cap. 19.

VT Magi iuebant in Babylone
ex testudine loci, vbi rex Ius di-
cere solebat Iynges, hoc est cinædos et
motacillas quatuor quas deorum lin-
guas vocabant, aureas pēdere, Adra-
stiā, hoc est fatalē conditionē signifi-
cantes, admonentesq; regem, ne su-
pra hominem se efferret, ita optimus
maxi-

maximus misericordiarum pater, sæpe de futuris maximarum rerū euentibus ostentis & portentis quibusdam admoneri vult, vt humilior & sanctior sese gerant, siue cœlestium conuersionum efficientia, siue sanctissimarū mentiū, quos angelos vocamus siue dæmonum ministerio, Sic aiunt ostenta in aquis multis, maximi populi insurrectionem significare, tremores concussæ terræ, magna bella & perniciosas seditiones, plures soles noua fœdera consuta, & structas & adornatas conspirationes ad rapienda imperia, cometas, mortem principis, pestem & bella, at omnia ab his sunt diuersa, nimirum quando vel vox vel res ex ore alicuius excepta, vel gesta sint, cū ad aliud propositum sint vel dicta vel facta, et ad alterius rei euentum ab excipiente ea applicantur. Hic Moses ad-

adhuc infans coronam Pharaonis, capiti admotam conscidit, proiecťamq; pedibus conculcavit. Ioannes Zachariae filius nondum in lucem æditus, indubitato prophetici spiritus argumento, sub ipsum almæ virginis ad Elizabethem matrē ingressum, gestienti similis, visus est sentire servatorem humani generis adesse, qui virgineo gestaretur utero. Et myrrha & auro Magi donantes Theantropon Christum adhuc infantem, plus omnino dabant, quam tunc se dare arbitrabantur, pueri item quondam Hebræorum Osanna filio David Christo acclamantes, & Regem illum pullo sedentē asinae, venerabunda ciuitas Hierosolyma venientem excipiens. Iam de anathemate cuius variæ sunt significationes, quando origo vocabuli in Græca lingua ab his sumi videatur rebus, quæ

quæ promissæ et redditæ sursum pone-
bantur in tēplis ἀπὸ τοῦ ἄνω τῷ θεῷ, ta-
men hīc anathemata sunt obliuionis,
vt Iudith vltimo vniuersa vasa bellica
Holofernīs & Conopæum: sunt item
anathemata in mortem vel pœnā, vt
ciuitas Hierico Iosue: sexto, sunt &
homines sacri, quorum capita inferis
dicata sunt et deuota, hæc deuotio dæ-
monibus terribilis est, quoniam in illis
etiam nunc synderisis extinguatur ad
numerum damnatorum.

DE PERMISSIONE ET tollerantia Dei, Cap. 20.

Θύμωσις quæ ira p̄ceps est, et Cice-
roni excandescētia, cōtraria est
μακροθυμία, quæ animi lenitas est et cle-
mētia, à qua pprietas longaminis di-
citur deus, patiēs et multū misericors,
Oēs sacratiores literæ semper fere &
vbiq;

vbique prædicant Dei misericordiã & iustitiam, quam rem significare volebant ij, qui assidenti Ioui in throno suo stare dicebant, à dextris misericordiam, à sinistris Nemesein & vindictã. Cum igitur præsentì potentia Dei vel leni digito aduersæ potestates fugiãt, Deusq; per creaturas suas mirabiliter hominũ misereatur, adeo vt perforata herba et hipericon cœlestium facultate, dæmones fuget, atq; ideo obiter à multis fuga dæmonũ vocitetur, quod & corallus facere probatur, & similiter calcedonius, quo iure etiam thus (vt aiunt) gaudet fulciendo vitale & animale spiritũ, cuius rei ergò in sacris thyniamatis recipitur, quia θυμὸς ἱερὰ, animi medela est, et mentem attentius parat ad contemplandam maiestatem & omnipotentiam Dei verbenæ hierobotanon dicta vaticinium homi-

hominibus præstet, lætitiā, expiationes, et visum non solum sacra scriptura in seuissima plaga diaboli Iob immissa Dei tollerantiā prædicat, sed et eam ratio etiam in multis docet, adeo ut dæmones mites Germani ita ut Græci Cobalos vocent, alij virunculos Montanos, alij Gutulos & Trullos, ut testatur agricola de subterraneis animantibus. De quibus etiam Christophorus Encelius de materia metallica sic habet. Nos vocamus inquit nigros illos visibiles dæmones, habitātes in ædibus et præcipue culinis Cobaldos, unde & propter colorem forsan metallum quoddā dicitur Cobalt. Olaus itē magnus lib. tertio cap. vndecimo. Aegipanes numerat, fannos, Satyros & Himanthopedes id est loripedes, spectra quædā in multis locis septentrionalis regionis, nocturno præsertim tēpore

pore suum saltatoriū orbem, cum omnium (vt inquit) Musarum concentu versare solēt, quæ post ortum Solem, quandoque roscidis deprehenduntur vestigijs, et quandoq; saltum tam profunde in terram premunt, vt locus cui assuescunt, insigni ardore, orbiculariter peresus, non parit rediniuum cespitem gramen, quorum nocturnum ludū, Incolæ choræam de quibus etiā supra, Euarum vocant, sunt & Metallici demones, de satyro quem prodit antiquitas animalesse, semibumana et semibruta forma constans, sermonis tamen & rationis capax, ipse refert Hieronymus, qui vnum viuentem in publicum productū affirmat, & mox ad Constantinum principem destinatum, & talem quempiam Beato Antonio Eremitæ quondam fuisse locutū & gentilem errorem in se pro animalibus

libus colendis damnaſſe, communem-
que Deum, pro ſe precandum oraffe
de cuius generatione & continua-
tione, quoniam non in vanum vel
ad regio communem & vulgari dicitur,
quod Affrica ſemper aliquid adferat
noui, quamvis certum & ratū ſit om-
nes homines à protoplaſto deſcēdiſſe,
etiam vbi vbi habitantes, et formarū
habitu multum diſtinctos, hiſtoria ma-
gis libet teſtari quam ratione alia, pro
indubitato eſt habēdum, inquit viues
li. ſecundo de Chriſto, viuere homines
integros in mari, ſicuti Plinius tra-
dit, quorū vnus captus eſt ante annos
duodecim in Batania, quem viderunt
plurimi. Etenim detentus eſt ſupra
duos annos mutus, et incipiebat iam
fari, quò ad iſtus bis peſtilentia, in
mari eſt remiſſus, gaudens & exiliēs
qui & ex Raphaële volaterrano aliā

refert ibidem historiam, de Iuene as-
sueti ab infantia in Mari agere, hisce
monstris solet Deus homines de impie-
tate sua admonere, quæ vigēte Euan-
gelio disparent. Est item, fuit, & sem-
per futura est, iustissima Dei vin-
dicta post multam & longam patien-
tiam, ijs qui dilectionem veritatis non
recipiunt mittere (vt inquit ille) effi-
caciā illusionis vt credant menda-
cio, vbi velit Sathan se transfigurare
in angelum lucis. Sic olim Aegyptij se-
pultum apud se Hieremiā sacrificijs
alijsque diuinis honoribus prosecuti
sunt, & abusi sunt sancto Propheta
Dei ad Idololatriā, vt tamen tali se-
pulchri veneratione consequebātur,
vt curarentur à tactu serpentum, &
quarto Regum decimo tertio cadauer
hominis mortui tangēs Propheta os-
sa defuncti resurrexit. At quoniam
histo.

historiam Iob de Dei permissione
superius recensuimus qua libet dæ-
monibus permissam esse potestatem
qua subtilitate sua se sanguini immi-
scere poterint totam Massam humo-
ralem corrumpendo, libet etiam &
hic aliam recitare historiam qua ex-
ternis dæmonibus libera datur pote-
stas impios & de misericordia Dei
desperantes cruciare, & multis plagis
affligere. Scribit Martinus Crome-
rus de rebus Polonicis in hæc verba:
Non libet miraculū silētiō præterire,
quod illo tempore multis testibus acci-
dit. Homo quidā splendidus equestris
ordinis, sed violentus & rapax, &
suis iuxta ac alienis grauis, cum gra-
uiter ægrotaret admonitus crebrò à
religiosis quibusdam viris, vt ad Dei
clementiam confugiens, animæ suæ sa-
luti consularet: negauit sibi veniæ locū

relictum esse. Iam enim diuino iudicio traditum se esse dæmonum potestati. Nec mora audiuntur à circumstantibus, vehementium verberum & percussionum strepitus. Apparent in corpore ægroti fædi liuores, atque vibices ita vt omnes obstupescerēt. Inter hæc ille infelix nullam vocem, nullumque gemitum ædens, ter infelicem animā exhalauit. Iam ex Olao magno etiam hæc ascribere poterimus plura de finitimis aquilonaribus, impeditis Mercatoribus et Nautis nodis magicis vetum venalem exhibentibus, sed vnā tantum ex illo historiam recitasse satis fuerit vt incepto negotio facilius finem imponamus. Aquilonares (inquit ille) scire cupientes, statum amicorum aut inimicorum longinquo terrarum spacio quingentorum, vel mille milliarum inde distantum, lapponē seu

seu finnonem huius rei peritum, dato munere, lineæ scilicet vestis aut arcus, rogant experientiam fieri, ubi nam fuerint, & quid agant amici vel inimici. Quocirca conclaue ingreditur, vno comite vxoreque contentus. Ranam æneam, aut serpentem, malleo, super incudem præscriptis ictibus concutit, carminumque murmure, hinc inde reuoluit, continuoque cadēs in extasim rapitur, iacetque breui spacio velut mortuus. Interea diligentissimè à prædicto comite, ne quoduis viuens, Culex, aut Musca, vel aliud animal eum attingat, custoditur. Carminum namque potentia, spiritus eius malo dæmone ductore, à longinquis, signa, annulum, vel cultellum, in testimonium, expeditæ legationis, seu commissionis reportat. Illicoque resurgens, eadem signa cum cæteris circumstantijs

stantijs conductori suo declarat. Et
pro hominibus diuisa ægritudine pro-
sternendis, faciunt de plumbo Iacula
magica breuia, ad modum digiti, quæ
mittunt per quæuis dissita loca in eos,
de quibus vindictam expetunt, qui ex
orto Carcinomate intra triduum, ve-
hementia doloris examinantur, huc
vsq; de Necromanticis & de Magia
prohibita hæc dixisse voluimus, finem
mox omnibus imposituri, si ad Caca-
dæmonas propellendos in Medicinæ
Encomio huc ascripserimus, Medica-
mentum quod sic habet, recipe sulphu-
ris drachmam vnā, recoquatur in
vitis albæ aqua vt dilutius sit sul-
phur, detur ægro, nā dæmones
sunt morbi, sed occultioris
cuiusdam naturæ.

Τελο's.

INDEX

<i>Aristoteles cur reiectus</i>	fo.	9
<i>apollo cur Pythius dictus</i>	fo.	15
<i>apollo cur λογιστος dicebatur</i>	fol.	15
<i>album magistratuū quid</i>	fo.	11.17
<i>Αποδοκη quid</i>	fo.	26
<i>איהו Dei nomen</i>	fo.	26.68.71.
<i>amen</i>	fo.	43
<i>adraſtie affeclæ</i>	f.	45
<i>agrippa</i>	fo.	46.62.
<i>armagedon</i>	fol.	49
<i>animi diuiſio paulina</i>	fo.	48
<i>aër cur dicitur infernus</i>	fo.	67
<i>alrumna quid</i>	fo.	70
<i>adonai cuius nomen</i>	fo.	71
<i>angerona cur olim culta</i>	f.	77.120.
<i>affeclæ magiæ quatuor</i>	fo.	82
<i>achor cyrenaicus.</i>	fo.	84
<i>apotheoſis Romanorum</i>	fo	84
<i>aſcroth cuius ſimulachrum</i>	fo.	85
<i>abraham Miſhræ cultor</i>	fo.	91
		archie

INDEX.

<i>archimandrita</i>	fo.	97
<i>animæ mortuorum non reuertuntur</i>		
	100.136.169.	
<i>astrologia quæ prohibita</i>	fo.	104
<i>astrologi idololatræ</i>	f.	107
<i>antiochi pentaculū vnde</i>	108.176.	
<i>adam vbi plasmatus</i>	f.	114
<i>agri damasceni terra</i>	f.	114
<i>atræ bilis potentia</i>	f.	116
<i>atræ bilis conceptaculū immundorum</i>		
<i>spirituum</i>	f.	116
<i>armatura christianorum</i>	f.	117
<i>ægypti Sacerdotis historia</i>	f.	118
<i>angelus cur custos</i>	f.	120
<i>angeli administratorij spiritus</i>		121
<i>angeli boni speculum</i>	f.	121
<i>angeli quando permiserunt se adorari</i>		
	f.	122
<i>adraſtia quid</i>	f.	204
<i>angeli boni officium</i>	f.	123
<i>alastor quid</i>	f.	124
		<i>Apollo</i>

INDEX.

apollo poëtis quid	fo.	124
ate dea lucifer	f.	125
attali responsum	f.	124
æneus serpens	f.	141
athenienses cur nobiles	f.	155
agnus Dei	f.	165
annuli præstigiatorum	f.	167
abracdabar	f.	168
apollonius Theaneus	f.	170
apollinis de deo responsum		172
ariscander Alexandro	f.	174
apher quid	f.	178
ambrosius duobus in locis	f.	183

B

Barbaræ voces quâti momēti f. 12.

42.48.146.151.

balaham	fo.	36
baalzephon fugitivorum	f.	37
בעל hebræis quid	f.	87
barim quid	f.	115
basilides hæreticus	f.	146

Bello

I N D E X.

bellonæ sacerdotes 201

C

κο'βαλοι qui dæmones 14

cancia virgo 21

κω'μος Deus vnde dictus 22

cabala quid 26.40

carmina quid & vnde 30

Κυρίανη 50

characteres planetarum vnde 61

ceremoniarum vsus 71

characterum vis quanta 73.168.

consuetudo quid valeat 158. 160.

ceremonia baptismi vnde 79

ceres 68.106.

cogitatus cognitio 97.114

chyromantia prohibita 104. 167.

cynosbates 113

conditiones quibus stant dæmones fo.

113

chorus Numinum quid fol. 121

citharistria bononiensis 136

chara

INDEX.

characterum virtus vnde	140
causa tabularum planeticarum	140
chyrodesia apostolorum	141
character mysticus	168
cherubin & Seraphin	178
carmen sistens sanguinem	180
chaos quid	178
credulitas quid possit	179. 182. 193.
carmen contra latrones	181
carmen contra hostes	181
cobali	209

D

Dæmon figuratus	170
diuinitas cuius donum	17
dialectus dæmonum quæ	27
dæmones quamdiu stant promissis	32
deus obiectum mentis	52
diuinorum nominum qualis virtus	64.
	71. 149.
dei imago vnde ficta	75
dæmonum loquela & differētia	102
diei	

INDEX.

<i>diei parasceues & Paschatis mirum</i>	102
<i>druidae vnde dicti</i>	106
<i>dæmones euocati cur adsunt</i>	114
<i>dæmonibus naturaliter quæ insunt</i>	115
<i>dæmon per quæ agat</i>	115
<i>dæmones per dæmones euocati</i>	115
<i>diabolus cur formidat</i>	115
<i>dæmones conspiciendos se præbentes</i>	133. 135. 159.
<i>diana ephesiorum</i>	156
<i>deus non tentandus frustra</i>	198
<i>diabolus rector</i>	116
<i>diabolo suus sui furoris modus</i>	117
<i>dæmon familiaris</i>	118. 120
<i>deus pro dæmone comparens</i>	118
<i>dæmoniorum prauorum regnum</i>	125
<i>dæmonis vocabulum</i>	127
<i>dæmones cur שררים dicti</i>	127
<i>dirarum vis</i>	127
<i>diabo</i>	

INDEX.

<i>diabolus versus in angelum lucis</i>	134
<i>dæmon in obsessa puella</i>	136
<i>dæmon Ecclesiæ inimicus</i>	150
<i>dæmones syderum influentias ignorāt</i>	171

E

<i>Excubatio christianorum cur olim habita</i>	20
<i>exorcistæ qui</i>	47.142.
<i>εὐδοκίᾱ quid</i>	49
<i>elymas quid syriacè</i>	65
<i>euangelij lydius lapis</i>	103
<i>elephantiasis Iob vnde</i>	119
<i>energumeni</i>	136.120.142.
<i>erynes</i>	126
<i>epimenidis facinus</i>	127
<i>empusa</i>	128
<i>experimentum lunatici & epileptici</i>	145
<i>equitis aurati historia</i>	214
<i>hieremiæ sepulchrum</i>	213
<i>euni</i>	

INDEX.

<i>Euni Syri vafrum facinus</i>	160
<i>εὐθερία</i> s. a. <i>hæretici</i>	176
<i>exorcismus catechumenorum</i>	unde
	190
<i>elementarij christiani qui</i>	191

F

<i>ἡδονή</i> vox unde	19
<i>fascinatio</i> unde	29
<i>furor poëticus</i> unde	30
<i>fortuna triplex</i>	38
<i>folleti qui</i>	101
<i>furia quid</i>	128
<i>fabula Lutheri</i>	132
<i>functiones Ecclesiæ</i>	135
<i>faba</i>	79
<i>francisci stigmata</i>	158
<i>futura homini denunciantur sex vijs</i>	
<i>& modis</i>	177

G

Gentes ex astrologia olim pendebant

10

γῶν

INDEX.

γοντεα quid	11
gnostici hæretici	18
gygis annulus	22
gad quid	37
gramma quid	49
gehennæ nomen vnde	90
geomantia prohibita	104
Gygantis barbari historia	111
goëtiae magiæ discrimen	116
genius & dux familiaris	118
genij mali potestas	117.119
gabriel Zachariæ	122
gaudium angelorum	123
gygantomachia	126
galgarandi medici cura	141
genius magorum quid requirat	177
georgij dies cur superstitiosus	185

H

Harpalus	11
חשך quid	35
ח mystery	42
hero	

I N D E X.

<i>herman quis</i>	37
<i>hierusalem vnde dicta</i>	68
<i>hydromantica</i>	91
<i>historia fratrum Neapolitanorum</i>	130
<i>historia Regeri huneden</i>	137
<i>hebraica nomina</i>	140
<i>hygrocephali qui</i>	142
<i>homo ex terra natus naturaliter</i>	155
<i>historia inauditæ libidinis</i>	159
<i>historia pro uotis diuis nuncupandis</i>	162
<i>herletta Roberti diuis Normannia</i>	173
<i>historia Ionæ heroditi</i>	183
<i>horæ planetarum</i>	35.186
<i>hebraicæ lingue miraculum</i>	198
<i>homo marinus</i>	211

I

<i>Inuidia vnde dicta</i>	30
<i>idola cur Baalim dicta</i>	33
<i>in-</i>	

INDEX.

incantatio turcica	73
iaphet astrologus	58
ieiunium Iudæorum	60
iudæorum de luna vanitas	60
idololatria vnde primum	61
ignis cur & dno dicitur	67
יהיה variæ appellationes	67.140.
iogleri vnde sic dicti	78
incubus demon	81
ignis Dei reparatio	188
idolum Moloch	90.129
impossibilia potentie Dei	95
imaginatio	99
iuliani apostatæ vates	109
indi dæmonum cultores	112
ignes fatui	113
incantatio magica quid	116
imaginarie sunt dæmonum & ange- lorum nomina	124.139.
iudas	135
imaginum cultus	157
imago	

INDEX.

imago Christophori quid adumbrat

185

imago Georgij quid designat

185

indulgentiæ unde

186

innocentes qui propriè

188

Iulij Cæsaris ostentum

201

Iob

209

K

Kesemim hebræis qui

7

L

Lux matutina quid

13

lustralis aqua

34

licia veneficarum

47

lingua syriaca quando innotuit

66

libri prohibitæ lectionis

81

lilith quid

85

luminis in Ecclesia sanctio

89

lunatici

99.144.

libri Sybillini quātæ authoritatis

105

luciferi deturbatio è cælo

125

linguæ angelorum quales

139

labra

INDEX.

labracis cor	140
lemures	140
lymphatio quid	142
lymphatici	142
lycaones	142
laicus crucifixus oxonia	148
lunatici cur fiant	152
ligamenta physica	164. 167.
legio dæmonum christo occurrēs	172
lodouici superstitio	184
lamiae	203

M

Manes	126
marinus homo	211
marfi incantatores	14
מַדְּוָשׁ quid	22
magus quis	35
mathematici	52
magistratus ecclesiasticus nullus tem- pore Moſis	52
magia quid veteribus	55
mili-	

I N D E X.

<i>militia cœlestis quid</i>	62
<i>marā syriacè quid</i>	69
<i>mandragora hollerman dicta</i>	71
<i>mulieres cur sæpius rapiantur furore quàm viri</i>	95
<i>magiæ ars famulatur</i>	96
<i>mulieres cur superstitiosæ</i>	105
<i>mulier mortua Iuliani</i>	110
<i>magellanus noui orbis inuentor</i>	111
<i>modus extricandi dæmones</i>	140
<i>menander Simonis Magi sucessor</i>	147
<i>magorum noua miracula</i>	147
<i>Missa</i>	145
<i>magisteruli specillum</i>	149
<i>Maria virgo extensa mulier dicta</i>	150
<i>margariti in templo Salomonis vani- tas</i>	153
<i>mendaciũ cōtra christi miracula</i>	153
<i>mahometis fraus</i>	161
<i>magia</i>	

I N D E X.

<i>magia vnde primum nata</i>	161
<i>Motus cæli cum corde comparatio</i>	171
<i>mendacium hebræorum de transitu maris rubri</i>	183
<i>Marci & Georgij dies cur supersti- tiosus</i>	185
<i>moscouitarum mos sepeliendi</i>	186
<i>Missa vnde</i>	200
<i>monachorum conuentus vnde</i>	200
<i>magus finnonum</i>	

N

<i>Nodus magicus</i>	149
<i>necromantiæ qualis ritus</i>	71
<i>Nekromanteia</i>	72
<i>necromantes insigniores</i>	78
<i>Nazilographon</i>	106
<i>neapolitanorum religio impia</i>	130
<i>non significatiuæ voces quantæ virtu- tis</i>	140
<i>nomina cur septimo die imposita</i>	186
<i>necroman-</i>	

INDEX.

necromanticorum ressonsa vnde 64

O

Octauij Augusti oculi lucidi 30

Ob duplex species 86

oraculum 100

oraculum Locri 113

ο' πο'ντος quis 127

oratio sanctorum 142

P

Pharao aduersus Deum Israëlis quo-
modo animatus 3

parnopion quid 13

philetus magus 14

parnassus vnde dictus 55

parasceues necromanticae modus 32

pluto vnde Dis dicitur 35

portenta 47

παργυία 49

persarum magi 50

prometheus quis 58

pentacula sacra vnde 70

pur-

INDEX.

purgatorium	186.73.
pelles ouinæ	80
φοῖβος	85
pheor quare idolum	85
psalmi 108. vsus	92. 149.
prognosticationis vtilitas	101
pascha & parasceue	102
priuilegium sexus fæminei	117
principum prodigia	117. 119.
principatus loci genius	115
paredrus quid	142. 146.
phantasiæ vis	143
periapton	164
pietas Ecclesiæ quo tēpore perijt	166
protheus quid	182
pictura georgij quid adumbrat	185
panis Lugentium quid	187
preces marianæ vnde	197
phantasmata diaboli	200

R

Religio quid	49
ῥήματα	

INDEX.

<i>קִיפָּא</i> cuius stella	56
regina cœli quid	59
rabbon syriacè quid	70
rabbi & rabbon differentia	70
ritus persicus qualis	93
religionis contaminatio	103
ritus Indorum	112
raphael comes Thobia	119
reuelatio Dei 4. modis	149
reliquiæ sanctorum	153
rubus Mosi	157
rubigalia	185
ritus sepeliendi hebræorum	187
S	
Superstitio quid	12
suadela סוּדָּוָה	15
spiritus pythonicus	92
symulachrum Mythrae quale	20
sanhedrim quid	25
sermo Dei duplex	29
simplicitas quid possit	32
Sphæra	

I N D E X.

Sphæra pythagoræ	42
Sabaoth	43
Siruph quid	65
Scriptura sacra cabala dicitur	68
Sacerdotum Idolorum vestis	80
Somnia exquisita	79
Serapidis cultus vnde	88
Statuæ Siciliæ mirum	92
Superstitio	100
Simon Magus	104
Sybilla Saubeth vnde dicta	104
	105
Sagi qui	107
Salomon exorcista	107.190.
Stella magorum	108.109.
Samuel suscitatus	109
Signaculum crucis cuius virtutis	110
Setebi hodie cur non apparent	111
Sathana phantasma	113
Sexus fœminei priuilegium	117
Sampsonis spiritus	119
	Säulis

INDEX.

<i>Saulis spiritus</i>	119
<i>secta neapolitanorum</i>	130
<i>sacratæ vestes</i>	134
<i>sacramenta</i>	135
<i>signacula memoratiua</i>	139
<i>signum Than</i>	141
<i>superstitionis exemplum</i>	143
<i>stigmata francisci</i>	158
<i>sigillorum vis</i>	165. 167
<i>soxæw martinoi</i>	167
<i>satyrus</i>	209
<i>somnia</i>	174
<i>somniorum duæ portæ</i>	176
<i>somniorum causæ</i>	176
<i>superstitionis definitio</i>	179
<i>simplicitas quid possit</i>	182
<i>sternutatibus cur bene precamur</i>	187
<i>superstitio nostratum</i>	184
<i>silentium</i>	188
<i>suilla carne cur abstinent Iudæi</i>	197
<i>spectrum apostolorum</i>	200
	sepul.

INDEX.

<i>sepulchrum syluestri</i>	202
<i>sathanas quando solutus</i>	200

T

<i>תבר quid</i>	16
<i>theraphin quid</i>	23
<i>tabula sphaerica</i>	54
<i>τηνορεια vnde dicta</i>	75
<i>thesauros qua illecebra reſerat dae-</i>	
<i>mon</i>	77
<i>תבר quid</i>	85
<i>thare abrahæ pater chaldæus</i>	103
<i>tres magnæ sub Deo potestates</i>	115
<i>theraphin quomodo fiebant</i>	129
<i>testamentum christi</i>	131
<i>tabularum planeticarum causa</i>	140
<i>thomas aquinas</i>	157
<i>tutelares dij vnde</i>	184

V

<i>umbra Samuelis</i>	109. 169
<i>vrin & thymim</i>	19
<i>verba quantæ virtutis</i>	149. 191.
	voda

INDEX.

voda quid longobardis	36
vaticinium arithmeticum	41
valentini barbara vocabula	48
unguentum lamiarum	79
urina non visa	98
vulpes saxonis	97
virtus naturalis vrbi comparata	98
vincula coniurationis	101
vexillum tartarorum	108
voces angelorum quales	139
vota sanctorum	152. 196.
virunculi montany	209
xegodicia apostolorum.	141

FINIS.

